Dnr: IAF 2019/393
December 2020
Reviderad i juni 2021

IAF

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Rapport 2020:16

Underrättelser och sanktioner 2019

En statistikrapport inom IAF:s återkommande granskningar av kontrollarbetet inom individersättningar vid arbetslöshet

IAF:s tillsyn

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) ansvarar för tillsynen över arbetslöshetsförsäkringen. Vi granskar arbetslöshetskassorna och Arbetsförmedlingens handläggning av ärenden som rör arbetslöshetsförsäkringen, återkallande av anvisning till arbetsmarknadspolitiska program och utbetalning av statsbidrag till arbetslöshetskassorna. Vi granskar även Arbetsförmedlingens respektive Försäkringskassans handläggning av ärenden som rör sanktioner inom aktivitetsstödet, utvecklingsersättningen och etableringsersättningen.

Vi verkar för att de aktörer vi har tillsyn över ska tillämpa bestämmelserna i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor och i tillhörande förordningar och föreskrifter likformigt och rättvist, och för att säkerställa att arbetslöshetsersättning bara betalas ut till de personer som är berättigade till det.

Vi för statens talan i domstol och utfärdar föreskrifter inom arbetslöshetsförsäkringens område. Vi följer även utvecklingen inom våra tillsynsområden och tar de initiativ till åtgärder som denna uppföljning ger anledning till.

Förord

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) har under 2020 utvecklat en ny granskningsmodell. Syftet är att på ett effektivt sätt genomföra granskningar varje år, av ett par centrala områden inom de olika formerna av individersättning vid arbetslöshet: arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning. De återkommande granskningarna ger en bred och övergripande bild av delar av kontrollarbetet.

I den här rapporten redovisar vi statistik över

- Arbetsförmedlingens arbete med signaler och underrättelser när arbetssökande och deltagare i arbetsmarknadspolitiska program antas ha misskött arbetssökandet, förlängt tiden i arbetslöshet eller orsakat arbetslösheten.
- Arbetslöshetskassornas prövning av underrättelser och beslut om sanktioner när det gäller arbetssökande, och Arbetsförmedlingens motsvarande arbete när det gäller deltagare i arbetsmarknadspolitiska program
- Försäkringskassans verkställande av Arbetsförmedlingens beslut om avstängning när det gäller deltagare i arbetsmarknadspolitiska program.

Statistiken är hämtad ur IAF:s statistik- och tillsynsdatabas. I ”Rapporten i korthet” finns en sammanfattning av den statistik som redovisas i kapitel 2–4, samt IAF:s kommentarer av statistiken. Rapporten innehåller en klickbar innehållsförteckning som samtidigt är en förteckning över tabeller och diagram. Arbetsförmedlingen, Sveriges a-kassor och Försäkringskassan har faktagranskat delar av rapporten.

Granskningen har genomförts av Linnea Tåkvist, Annika Hellberg, Charlotta Ekeström, Eva Nordström, Niklas Ottosson och Kerstin Claesson. I arbetet har också Eva Nordgren deltagit. Rapporten har föredragits av Linnea Tåkvist. Vid den slutliga beredningen av ärendet deltog enhetscheferna Catarina Eklundh Ahlgren och Annelie Westman. Rapporten är beslutad den 10 december 2020 av enhetschefen för analysenheten.

Delar av rapporten har reviderats i juni 2021. Den reviderade rapporten har föredragits av Annacarin Karlsson. Beslut om revidering av rapporten har fattats av enhetschefen för analysenheten.

Katrineholm den 23 juni 2021

Jessica Idbrant

Enhetschef

Annacarin Karlsson
Utredare

Rapporten i korthet

I den här rapporten redovisar Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) statistik över Arbetsförmedlingens, arbetslöshetskassornas och Försäkringskassans olika delar av kontrollarbetet inom individersättningar vid arbetslöshet. Fokus ligger på de underrättelser som Arbetsförmedlingen skickar när det finns skäl att anta att någon som är öppet arbetslös eller som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program inte uppfyller villkoren för att få ersättning, och på de sanktioner som arbetslöshetskassorna respektive Arbetsförmedlingen beslutar om för den som inte uppfyller villkoren.

I kapitel 1 går vi igenom vilka aktörer som är involverade i kontrollarbetet. Vi går även igenom de krav som ställs på arbetssökande och programdeltagare som får eller begär ersättning och vilka sanktionerna är.

Följande figur ger en översiktlig bild över vem som gör vad när det gäller underrättelser och sanktioner inom arbetslöshetsförsäkringen:

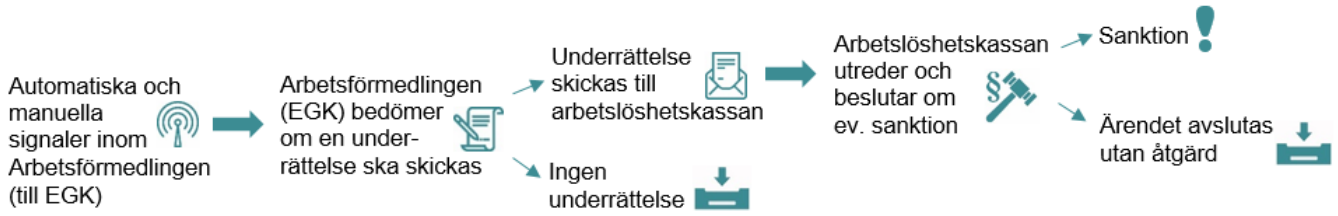

Följande figur ger en översiktlig bild över vem som gör vad när det gäller underrättelser och sanktioner inom aktivitetsstödet, utvecklingsersättningen och etableringsersättningen:

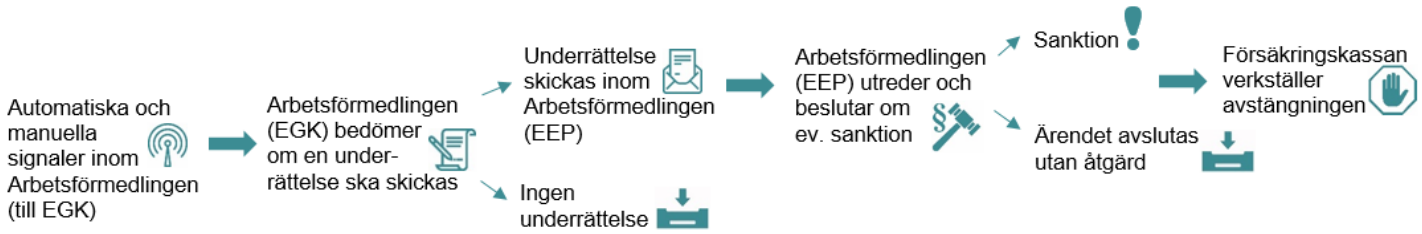

I kapitel 2 redovisar vi statistik som gäller kontrollarbetet för arbetssökande som fick eller hade möjlighet att få arbetslöshetsersättning, i kapitel 3 för deltagare i arbetsmarknadspolitiska program som fick eller hade möjlighet att få aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning och i kapitel 4 för deltagare i etableringsprogrammet som fick eller hade möjlighet att få etableringsersättning. Statistiken baseras på uttag av

data ur IAF:s tillsyns- och statistikdatabas för 2018 och 2019, och tar sin utgångspunkt i sanktionsbestämmelserna i

- 43–43 b §§ lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (ALF)
- 6 kap. 2–4 §§ förordningen (2017:819) om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser (FEA).

Här i ”Rapporten i korthet” redovisar vi en sammanfattande och övergripande bild av resultaten för de olika ersättningsformerna parallellt, men eftersom sanktionsbestämmelserna skiljer sig i vissa avseenden gör vi inga direkta jämförelser mellan dem. Vi lyfter fram de viktigaste iakttagelserna och här finns IAF:s analys av statistiken.

Efter att rapporten publicerats uppmärksammades att antalet skickade underrättelser per tusen ersättningstagare för manliga programdeltagare inom aktivitetsstödet och utvecklingsersättningen var felaktigt. Även det totala antalet avstängningsbeslut för programdeltagare var felaktigt. Det gällde inom aktivitetsstödet och utvecklingsersättningen, samt etableringsersättningen. Utifrån detta har IAF reviderat rapporten.

Begrepp i den statistiska redovisningen

- Skickade underrättelser När det gäller arbetslöshetsersättning avses alla underrättelser som Arbetsförmedlingen skickade till någon av arbetslöshetskassorna. När det gäller aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning avses alla underrättelser som skickades inom Arbetsförmedlingen.
- Mottagna underrättelser avser alla underrättelser som arbetslöshetskassorna tog emot. Mottagna underrättelser kan avskrivas, till exempel om personen inte ansöker om ersättning för dagen för händelsen, eller prövas.
- Prövade underrättelser avser underrättelser som arbetslöshetskassorna respektive Arbetsförmedlingen utredde och slutförde. Prövade underrättelser kan lämnas utan åtgärd eller leda till beslut om varning eller avstängning från ersättning.
- Sanktionsgrad avser hur stor andel av de prövade underrättelserna som ledde till beslut om varning eller avstängning.

Hur många signaler och underrättelser skickade Arbetsförmedlingen?

Arbetsförmedlingen ska underrätta arbetslöshetskassan när det finns skäl att anta att arbetssökande som får eller begär arbetslöshetsersättning missköter arbetssökandet, förlänger tiden i arbetslöshet eller orsakar arbetslösheten. För deltagare i arbetsmarknadspolitiska program skickas underrättelserna till enheten Ersättningsprövning inom

Arbetsförmedlingen. När det gäller arbetssökande med arbetslöshetsersättning ska Arbetsförmedlingen även underrätta arbetslöshetskassan när det kan antas att de allmänna villkoren för rätt till ersättning inte uppfylls, se redovisningen i tabell 2.2.

Sedan den 1 oktober 2019 har Arbetsförmedlingen ett system med signaler som skickas automatiskt eller manuellt till enheten Granskning och kontroll inom Arbetsförmedlingen. Det är sedan den enheten som skickar underrättelser när enheten bedömer att det finns skäl för det. Läs mer i avsnittet ”Enheten Granskning och kontroll tar emot signaler och skickar underrättelser” i kapitel 1. Med början i tabell 2.1 redovisas statistik över signaler för arbetssökande med arbetslöshetsersättning, i tabell 3.1 för programdeltagare med aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning och med början i tabell 4.1 redovisas motsvarande statistik för programdeltagare med etableringsersättning.

Flest underrättelser inom kategorin missköta arbetssökandet

Tabell 1 Underrättelser om att missköta arbetssökandet som Arbetsförmedlingen skickade, och den vanligaste grunden

Antal per tusen ersättningstagare och andel 2019

Arbetslöshetsersättning	Aktivitetsstöd & utvecklingsersättning	Etableringsersättning
Underrättelser till arbetslöshetskassorna med grund i 43 § ALF	Underrättelser inom Arbetsförmedlingen med grund i 6 kap. 2 § FEA	
2 531	1 459	1 056
Vanligaste grunden för att en underrättelse skickades		
Inte lämnat aktivitetsrapport till Arbetsförmedlingen i tid		
81 %	66 %	60 %

Antalet underrättelser som Arbetsförmedlingen skickade till arbetslöshetskassorna när arbetssökande med arbetslöshetsersättning bedömdes ha misskött sitt arbetssökande var 601 959 år 2019. I relation till antalet ersättningstagare skickades 2 531 underrättelser per tusen ersättningstagare under 2019, vilket är en ökning med 13 procent jämfört med 2018. Se mer i tabell 2.3.

Antalet underrättelser som skickades inom Arbetsförmedlingen när en programdeltagare med aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning bedömdes ha misskött sig eller sitt arbetssökande, var 290 077 år 2019. Det motsvarar 1 459 underrättelser per tusen ersättningstagare, en ökning med 17 procent jämfört med 2018. Se mer i

tabell 3.3. Antalet skickade underrättelser för programdeltagare med etableringsersättning var 50 452 år 2019. Det motsvarar 1 056 underrättelser per tusen ersättningstagare, en ökning med 42 procent jämfört med 2018. Se mer i tabell 4.3.

Den vanligaste grunden för att skicka en underrättelse var densamma inom alla ersättningsformer, både 2018 och 2019: att personen inte hade lämnat in sin aktivitetsrapport till Arbetsförmedlingen i tid. Under 2019 var det 81 procent av de underrättelser som avsåg arbetssökande med arbetslöshetsersättning som skickades av den anledningen, 66 procent av de underrättelser som avsåg programdeltagare med aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning och 60 procent av de underrättelser som avsåg programdeltagare med etableringsersättning. Dessa underrättelser skickas helt automatiskt.

Underrättelser inom kategorierna förlänga tiden i arbetslöshet och orsaka arbetslösheten

När det gäller de underrättelser som Arbetsförmedlingen skickade när arbetssökande och programdeltagare antogs ha förlängt tiden i arbetslöshet enligt 43 a § ALF respektive 6 kap. 3 § FEA, visar statistiken sammanfattningsvis:

- Under 2019 skickade Arbetsförmedlingen 4 underrättelser per tusen ersättningstagare för arbetssökande med arbetslöshetsersättning och mer än dubbelt så många, 10 underrättelser per tusen ersättningstagare, för programdeltagare med aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning.
- När det gäller aktivitetsstödet och utvecklingsersättningen skedde det relativt stora förändringar mellan 2018 och 2019. Antalet skickade underrättelser minskade för några underrättelsegrunder och ökade för en grund.

Se mer i anslutning till tabell 2.4, tabell 3.4 och tabell 4.4.

När det gäller de underrättelser som Arbetsförmedlingen skickade när arbetssökande och programdeltagare antogs ha orsakat sin arbetslöshet enligt 43 b § ALF respektive 6 kap. 4 § FEA, visar statistiken sammanfattningsvis:

- Flest underrättelser, 129, skickades för arbetssökande med arbetslöshetsersättning. Antalet minskade mellan 2018 och 2019 inom både arbetslöshetsersättningen och aktivitetsstödet och utvecklingsersättningen, men ökade inom etableringsersättningen.
- Den vanligaste grunden för underrättelser var att den arbetssökande eller programdeltagaren hade lämnat sitt arbete utan någon i regelverkets mening giltig anledning. Det gäller alla ersättningsformer och både 2018 och 2019.

En anledning till att underrättelserna om att arbetssökande och programdeltagare själva har orsakat arbetslösheten är få, är att informationen om det inte alltid når Arbetsförmedlingen. Se mer i anslutning till tabell 2.5, tabell 3.5 och tabell 4.5.

Prövning av underrättelser och beslut om sanktion

Hur många underrättelser tog arbetslöshetskassorna emot och prövade och hur hög var sanktionsgraden?

När det gäller arbetssökande med arbetslöshetsersättning är det arbetslöshetskassorna som prövar underrättelser och fattar beslut om sanktion, det vill säga varning eller avstängning från ersättning. Alla underrättelser som Arbetsförmedlingen skickar går till en så kallad ”meddelandebank”, och när en arbetssökande ansöker om arbetslöshetsersättning lämnas eventuella underrättelser vidare till arbetslöshetskassan. Det innebär att det inte är alla underrättelser som Arbetsförmedlingen skickar som tas emot av arbetslöshetskassorna eller prövas. Läs mer i avsnittet ”Arbetslöshetskassan utreder och beslutar” i kapitel 1.

Tabell 2 Underrättelser som arbetslöshetskassorna tog emot och prövade med grund i 43–43 b §§ ALF

Antal och antal per tusen ersättningstagare, 2019

Mottagna underrättelser	Mottagna per tusen ersättningstagare	Prövade underrättelser	Prövade per tusen ersättningstagare
317 483	1 335	106 761	449

Under 2019 tog arbetslöshetskassorna tillsammans emot sammanlagt 317 483 underrättelser från Arbetsförmedlingen där arbetssökande med arbetslöshetsersättning bedömdes ha misskött arbetssökandet, förlängt tiden i arbetslöshet eller orsakat arbetslösheten enligt 43–43 b §§ ALF. Tillsammans tog arbetslöshetskassorna emot 1 335 underrättelser per tusen ersättningstagare.

Arbetslöshetskassorna prövade sammanlagt 106 761 underrättelser när arbetssökande med arbetslöshetsersättning hade misskött arbetssökandet, förlängt tiden i arbetslöshet eller orsakat arbetslösheten enligt 43–43 b §§ ALF. Tillsammans prövades 449 underrättelser per tusen ersättningstagare. Se mer i tabell 2.11.

Arbetslöshetskassorna prövade 34 procent av alla underrättelser som de tog emot under 2019. En stor del av de underrättelser som tas emot av en arbetslöshetskassa är inte aktuella för prövning utan avskrivs. Avskrivning görs av framför allt tre skäl:

- Den arbetssökande har inte ansökt om arbetslöshetsersättning för den dag när händelsen som låg till grund för underrättelsen inträffade.
- Arbetslöshetskassan lägger samman flera underrättelser inom samma kategori till grund för beslut om endast en sanktion. Sammanläggning av det slaget kan göras när arbetslöshetskassan inte har fattat beslut om en underrättelse innan nästa skickas.
- Det har gått för lång tid från att händelsedagen inträffade. Om den arbetssökande inte ansöker om ersättning för någon eller några av de 112 kalenderdagarna[1] räknat från den dag som avstängningen började gälla eller inte har rätt till ersättning, kan arbetslöshetskassan inte verkställa beslutet om avstängning.

93 %

Sanktionsgrad

Av alla underrättelser som arbetslöshetskassorna prövade ledde 93 procent till beslut om sanktion.

När det gäller de enskilda arbetslöshetskassorna visar statistiken följande:

- Arbetslöshetskassan Alfa tog emot klart flest underrättelser i relation till antalet ersättningstagare: 2 690 underrättelser per tusen ersättningstagare, och prövade flest: 595 underrättelser per tusen ersättningstagare. Alfa hade den näst lägsta sanktionsgraden: 88 procent, vilket även Akademikernas arbetslöshetskassa hade.
- Journalisternas arbetslöshetskassa tog emot det lägsta antalet underrättelser i relation till antalet ersättningstagare: 723 per tusen ersättningstagare, och prövade också det lägsta antalet: 304 underrättelser per tusen ersättningstagare. Journalisternas hade den högsta sanktionsgraden: 99 procent.
- STs arbetslöshetskassa tog emot bland det lägsta antalet underrättelser i relation till antalet ersättningstagare: 897 per tusen ersättningstagare, och prövade 372 underrättelser per tusen ersättningstagare. STs arbetslöshetskassa hade den lägsta sanktionsgraden: 86 procent.

[1] 45 § lag (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (ALF).

På vilka grunder prövades underrättelser om att missköta arbetssökandet och hur hög var sanktionsgraden?

Arbetslöshetskassan ska göra en självständig prövning av en underrättelse från Arbetsförmedlingen. Det innebär att grunden för prövningen och beslutet kan ändras från den grund som Arbetsförmedlingen angav när underrättelsen skickades. När det gäller deltagare i arbetsmarknadspolitiska program är det Arbetsförmedlingen som prövar underrättelser och beslutar om eventuell sanktion. Läs mer i avsnittet ”Arbetsförmedlingen kontrollerar, utreder och beslutar” i kapitel 1.

Tabell 3 Underrättelser om att missköta arbetssökandet som arbetslöshetskassorna respektive Arbetsförmedlingen prövade, och den vanligaste grunden för prövning

Antal per tusen ersättningstagare, 2019

Arbetslöshetsersättning	Aktivitetsstöd & utvecklingsersättning	Etableringsersättning
Arbetslöshetskassornas prövning med grund i 43 § ALF	Arbetsförmedlingens prövning av underrättelser med grund i 6 kap. 2 § FEA	
447	569	477
Vanligaste grunden för prövning av en underrättelse		
Inte lämnat aktivitetsrapport till Arbetsförmedlingen i tid		
301	457	389

Arbetslöshetskassorna prövade totalt 106 422 underrättelser om att arbetssökande med arbetslöshetsersättning hade misskött sitt arbetssökande under 2019. Det motsvarar 447 underrättelser per tusen ersättningstagare. Se mer i tabell 2.12. När det gäller programdeltagare med aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning prövade Arbetsförmedlingen totalt 113 099 underrättelser, vilket motsvarar 569 per tusen ersättningstagare. Se mer i tabell 3.11. När det gäller deltagare i etablerings-programmet prövade Arbetsförmedlingen totalt 22 811 underrättelser, vilket motsvarar 477 per tusen ersättningstagare. Se mer i tabell 4.11.

Inom den här kategorin underrättelser var den vanligaste prövningsgrunden om aktivitetsrapporten hade lämnats in till Arbetsförmedlingen i tid eller inte. Inom arbetslöshetsersättningen var det 301 underrättelser per tusen ersättningstagare som prövades med den grunden, inom aktivitetsstödet och utvecklingsersättningen 457 underrättelser per tusen ersättningstagare och inom etableringsersättningen var det 389 underrättelser per tusen ersättningstagare.

Tabell 4 Sanktionsgrad för underrättelser om att missköta arbetssökandet som arbetslöshetskassorna respektive Arbetsförmedlingen prövade

Andel, 2019

Arbetslöshetsersättning arbetslöshetskassorna beslutar	Aktivitetsstöd & utvecklingsersättning Arbetsförmedlingen beslutar	Etableringsersättning Arbetsförmedlingen beslutar
Genomsnittlig sanktionsgrad för beslut med grund i 43 § ALF	Genomsnittlig sanktionsgrad för beslut med grund i 6 kap. 2 § FEA	
93 %	93 %	96 %
Högst sanktionsgrad		
Inte lämnat in aktivitetsrapport i tid	Inte aktivt sökt lämpliga arbeten	Inte lämnat in aktivitetsrapport i tid Inte aktivt sökt lämpliga arbeten
95 %	96 %	97 %
Lägst sanktionsgrad		
Inte medverkat till att upprätta handlingsplan	Inte sökt anvisad utbildning	Inte besökt eller kontaktat Arbetsförmedlingen i tid
85 %	83 %	82 %

När det gäller arbetslöshetskassornas prövning av underrättelser inom kategorin missköta arbetssökandet, var den genomsnittliga sanktionsgraden 93 procent. Sanktionsgraden var högst, 95 procent, för underrättelser om att den arbetssökande inte hade lämnat in sin aktivitetsrapport i tid. Lägst sanktionsgrad hade underrättelser om att den arbetssökande inte hade medverkat till att upprätta en handlingsplan: 85 procent. Se mer i tabell 2.12.

När det gäller Arbetsförmedlingens prövning inom aktivitetsstödet och utvecklingsersättningen, var den genomsnittliga sanktionsgraden också 93 procent. Sanktionsgraden var högst, 96 procent, för underrättelser om att programdeltagare inte aktivt hade sökt lämpliga arbeten. Lägst sanktionsgrad hade underrättelser om att programdeltagare inte hade sökt en anvisad utbildning: 83 procent. Se mer i tabell 3.11.

När det gäller Arbetsförmedlingens prövning inom etableringsersättningen var den genomsnittliga sanktionsgraden 96 procent. Sanktionsgraden var högst, 97 procent, för underrättelser om att programdeltagare inte hade lämnat in sin aktivitetsrapport i tid samt inte aktivt hade sökt lämpliga arbeten. Lägst sanktionsgrad hade underrättelser om att programdeltagare inte hade besökt eller kontaktat Arbetsförmedlingen senaste ett visst datum, 82 procent. Se mer i tabell 4.11.

Prövning och sanktionsgrad inom kategorierna förlänga tiden i arbetslöshet och orsaka arbetslösheten

När det gäller arbetslöshetskassornas prövning av underrättelser om att arbetssökande hade förlängt sin tid i arbetslöshet och beslut om sanktion med grund i 43 a § ALF, respektive Arbetsförmedlingens prövning av underrättelser om att programdeltagare hade förlängt sin tid i arbetslöshet och beslut om sanktion med grund i 6 kap. 3 § FEA, visar statistiken sammanfattningsvis:

- Flest underrättelser prövades för programdeltagare med aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning: 4 per tusen ersättningstagare. Inom arbetslöshetsersättningen var motsvarande antal 1 underrättelse.
- Den vanligaste grunden för Arbetsförmedlingens prövning var att programdeltagare, oavsett ersättningsform, hade avvisat en erbjuden insats, aktivitet eller åtgärd inom det arbetsmarknadspolitiska programmet.
- Den genomsnittliga sanktionsgraden var 76 procent när det gäller arbetslöshetskassornas prövning av underrättelser. Motsvarande sanktionsgrad var 98 procent när det gäller Arbetsförmedlingens prövning för programdeltagare med etableringsersättning. Sanktionsgraden skiljde alltså över 20 procentenheter mellan arbetslöshetskassornas och Arbetsförmedlingens beslut.

Se mer i redovisningen i tabell 2.13, tabell 3.12 och i tabell 4.12.

När det gäller arbetslöshetskassornas prövning av underrättelser om att arbetssökande hade orsakat arbetslösheten och beslut om sanktion med grund i 43 b § ALF, respektive Arbetsförmedlingens prövning av underrättelser om att programdeltagare hade orsakat arbetslösheten och beslut om sanktion med grund i 6 kap. 4 § FEA, visar statistiken sammanfattningsvis:

- Inom kategorin orsaka arbetslösheten prövades endast ett fåtal underrättelser, varav de flesta för arbetssökande med arbetslöshetsersättning. Den vanligaste grunden för prövning var att arbetssökande och programdeltagare, oavsett ersättningsform, hade lämnat sitt arbete utan någon i regelverkets mening giltig anledning.
- Den genomsnittliga sanktionsgraden för arbetslöshetskassornas prövning var 90 procent. Sanktionsgraden kan dock ändras lätt eftersom det handlar om få underrättelser.

Se mer i redovisningen i tabell 2.14, tabell 3.13 och i tabell 4.13.

Hur många beslut fattades per sanktionsnivå och hur lång tid tog det?

När det gäller arbetslöshetskassornas respektive Arbetsförmedlingens beslut om sanktion efter prövningen av underrättelser när arbetssökande och programdeltagare hade misskött arbetssökandet, visar statistiken sammanfattningsvis:

- Flest beslut om sanktion i relation till antalet ersättningstagare fattades av Arbetsförmedlingen när det gäller programdeltagare med aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning, jämfört med de andra ersättningsformerna.
- Det vanligaste sanktionsbeslutet var en varning, oavsett ersättningsform. Sett till avstängningsbesluten var det vanligast med avstängning från ersättning i en (1) dag.
- I de flesta fall minskade antalet beslut i takt med att antalet avstängningsdagar ökade. Det kan tyda på att det handlingskorrigerande syftet med sanktions-trapporna fungerar, det vill säga att arbetssökande och programdeltagare förändrar sitt agerande i enlighet med regelverkets krav.
- Det var stora skillnader mellan arbetslöshetskassorna och Arbetsförmedlingen när det gäller handläggningstid för underrättelser som ledde till beslut om sanktion. För Arbetsförmedlingen tog det nästan fyra gånger så lång tid att pröva tre fjärdedelar av alla underrättelser.
- Det var stora skillnader i handläggningstiden mellan de enskilda arbetslös-hetskassorna, när det gäller underrättelser som ledde till beslut om sanktion.

Tabell 5 Arbetslöshetskassornas respektive Arbetsförmedlingens beslut om sanktion i underrättelser inom kategorin missköta arbetssökandet

Antal per tusen ersättningstagare, 2019

Arbetslöshetsersättning	Aktivitetsstöd & utvecklingsersättning	Etableringsersättning
Arbetslöshetskassornas beslut med grund i 43 § ALF	Arbetsförmedlingens beslut med grund i 6 kap. 2 § FEA	
412	529	456
Vanligaste typen av sanktionsbeslut		
Varning		
251	210	288
Vanligaste typen av avstängningsbeslut		
Avstängning från ersättning i 1 dag		
97	119	109

Arbetslöshetskassorna fattade under 2019 totalt 98 118 beslut om sanktion när arbetssökande med arbetslöshetsersättning hade misskött arbetssökandet på något av de sätt som anges i 43 § ALF. Det motsvarar 412 sanktionsbeslut per tusen ersättningstagare, en ökning med 22 procent jämfört med 2018 när hänsyn tas till antalet ersättningstagare under respektive år. Se mer i tabell 2.15.

Arbetsförmedlingen fattade under 2019 totalt 105 255 beslut om sanktion när programdeltagare med aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning hade misskött sig eller sitt arbetssökande på något av de sätt som anges i 6 kapitlet 2 § FEA. Det motsvarar 529 sanktionsbeslut per tusen ersättningstagare, en minskning med 14 procent jämfört med 2018. Se mer i tabell 3.14. När det gäller programdeltagare med etableringsersättning fattade Arbetsförmedlingen 21 783 beslut om sanktion under 2019. Det motsvarar 456 sanktionsbeslut per tusen ersättningstagare, en ökning med 43 procent jämfört med 2018. Se mer i tabell 4.14.

En majoritet av både arbetslöshetskassornas och Arbetsförmedlingens beslut om sanktion innebar en varning. Arbetslöshetskassorna fattade 251 beslut om varning per tusen ersättningstagare, för arbetssökande med arbetslöshetsersättning. När det gäller programdeltagare med aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning fattade Arbetsförmedlingen 210 beslut om varning per tusen ersättningstagare, och när det gäller programdeltagare med etableringsersättning var antalet 288 per tusen ersättningstagare.

När det gäller besluten om avstängning innebar en majoritet av både arbetslöshets-kassornas och Arbetsförmedlingens beslut att personen stängdes av från ersättning i en ersättningsdag. När det gäller arbetssökande med arbetslöshetsersättning fattade arbetslöshetskassorna 97 beslut om avstängning i en dag per tusen ersättningstagare. Antalet beslut minskade i takt med att antalet avstängningsdagar ökade. När det gäller programdeltagare med aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning fattade Arbetsförmedlingen 119 beslut om avstängning i en dag per tusen ersättningstagare, och när det gäller programdeltagare med etableringsersättning var antalet 109 beslut per tusen ersättningstagare. I de flesta fall minskade antalet beslut i takt med att antalet avstängningsdagar ökade.

Tabell 6 Handläggningstid för underrättelser med grund i 43–43b §§ ALF respektive 6 kap. 2–4 §§ FEA som ledde till sanktion

Mediantid och tredje kvartil, 2019

Arbetslöshetsersättning	Aktivitetsstöd & utvecklingsersättning	Etableringsersättning
Arbetslöshetskassornas handläggning med grund i 43–43 b §§ ALF	Arbetsförmedlingens handläggning med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA	
	Median	
18 dagar	71 dagar	67 dagar
	Tredje kvartil	
28 dagar	105 dagar	105 dagar

För arbetslöshetskassorna var den längsta handläggningstiden för hälften av alla underrättelser, mediantiden, 18 dagar 2019. Det tog 28 dagar innan arbetslöshetskassorna hade utrett och fattat beslut i tre fjärdedelar, den tredje kvartilen, av underrättelserna. Se mer i tabell 2.16.

När det gäller Arbetsförmedlingens prövning av underrättelser och beslut om sanktion för programdeltagare med aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning, var mediantiden 71 dagar. Den var 67 dagar för programdeltagare med etableringsersättning. Det tog 105 dagar innan Arbetsförmedlingen hade handlagt och fattat beslut om sanktion i tre fjärdedelar av underrättelserna för programdeltagare, oavsett ersättningsform. Se mer i tabell 3.15 och tabell 4.15.

När det gäller de enskilda arbetslöshetskassorna visar statistiken följande:

- Journalisternas arbetslöshetskassa hade den kortaste handläggningstiden, med en median på 10 dagar. Även Finans- och Försäkringsbranschens arbetslöshetskassa hade kort handläggningstid, med en median på 11 dagar.
- Arbetslöshetskassan Alfa hade den längsta handläggningstiden. Mediantiden var 25 dagar och den tredje kvartilen 53 dagar.
- Livsmedelsarbetarnas arbetslöshetskassa hade näst längst handläggningstid med en median på 21 dagar.

Vilka arbetssökande och programdeltagare fick flest underrättelser och sanktioner?

Genom att titta närmare på bakgrundsvariablerna för arbetssökande och programdeltagare kan vi se vilka som fick flest underrättelser och sanktioner i relation till antalet ersättningstagare under 2019. Statistiken visar sammanfattningsvis:

- När det gäller kön var det inom alla ersättningsformer männen som både fick flest underrättelser och flest sanktioner. Sanktionsgraden var något högre för män än för kvinnor inom alla ersättningsformer.
- När det gäller ålder var det inom alla ersättningsformer den yngre gruppen, arbetssökande och programdeltagare till och med 24 år, som både fick flest underrättelser och flest sanktioner. Skillnaderna mellan åldersgrupperna var stora. Inom alla ersättningsformer minskade antalet underrättelser och sanktioner i takt med att de arbetssökandes ålder ökade. Det gäller även sanktionsgraden – ju äldre arbetssökande, desto lägre sanktionsgrad.
- När det gäller utbildningsnivå var det inom alla ersättningsformer arbetssökande med grundskola som högsta utbildning som både fick flest underrättelser och flest sanktioner. Inom alla ersättningsformer minskade antalet underrättelser och sanktioner i takt med att de arbetssökandes utbildningsnivå ökade. Det gäller även andelen prövade underrättelser som ledde till ett besluta om sanktion – ju längre utbildning, desto lägre sanktionsgrad.
- När det gäller födelseland var det inom alla ersättningsformer arbetssökande som föddes i ett land utanför Europa som både fick flest underrättelser och flest sanktioner. Även sanktionsgraden var högst för denna grupp, även om den inom aktivitetsstödet och utvecklingsersättningen var lika hög för dem som föddes i Sverige.
- När det gäller funktionsnedsättning som innebär nedsatt arbetsförmåga varierar bilden mellan ersättningsformerna. Inom aktivitetsstödet och utvecklingsersättningen var det programdeltagare som inte hade någon funktionsnedsättning som fick både flest underrättelser och flest sanktioner. Inom etableringsersättningen var det programdeltagare med en psykisk, kognitiv eller socialmedicinsk funktionsnedsättning som både fick flest underrättelser och flest sanktioner. Inom arbetslöshetsersättningen var det arbetssökande utan funktionsnedsättning som fick flest underrättelser medan de med en psykisk, kognitiv eller socialmedicinsk funktionsnedsättning fick flest sanktioner. Sanktionsgraden var högst för dem utan funktionsnedsättning, även om den inom arbetslöshetsersättningen var lika hög för dem med en psykisk, kognitiv eller socialmedicinsk funktionsnedsättning.

Tabell 7 Vilka som fick flest underrättelser och sanktioner och vilka som hade högst sanktionsgrad, fördelat på kön

Antal per tusen ersättningstagare och andel, 2019

Arbetslöshetsersättning	Aktivitetsstöd & utvecklingsersättning	Etableringsersättning
Vilka fick flest underrättelser av Arbetsförmedlingen med grund i 43–43 b §§ ALF?	6 kap. 2–4 §§ FEA?	
2 623 män	1 628 män	1 194 män
Vilka fick flest sanktioner?		
461 män	592 män	505 män
För vilka var sanktionsgraden högst?		
94 % för män	94 % för män	97 % för män

Det var vanligare att Arbetsförmedlingen under 2019 skickade underrättelser för män än för kvinnor. Det gäller inom alla ersättningsformer. Arbetsförmedlingen skickade flest underrättelser för män med arbetslöshetsersättning: 2 623 per tusen ersättningstagare. Det var nästan dubbelt så många som för män som deltog i ett arbetsmarknadspolitiskt program, i relation till antalet ersättningstagare. Se mer i tabell 2.6, tabell 3.6 och i tabell 4.6.

Det var även vanligare med sanktioner bland män än bland kvinnor, inom alla ersättningsformer. Antalet sanktioner var flest för män med aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning: 592 sanktioner per tusen ersättningstagare. Och andelen prövade underrättelser som ledde till ett beslut om sanktion var något högre för män än för kvinnor inom alla ersättningsformer. Sanktionsgraden var högst, 97 procent, för män med etableringsersättning. Se mer i tabell 2.22, tabell 3.21 och tabell 4.21.

Tabell 8 Vilka som fick flest underrättelser och sanktioner och vilka som hade högst sanktionsgrad, fördelat på åldersgrupp

Antal per tusen ersättningstagare och andel, 2019

Arbetslöshetsersättning	Aktivitetsstöd & utvecklingsersättning	Etableringsersättning
Vilka fick flest underrättelser av Arbetsförmedlingen med grund i 43–43 b §§ ALF?	6 kap. 2–4 §§ FEA?	
6 914 –24 år	2 233 –24 år	1 373 –24 år
Vilka fick flest sanktioner?		
556 –24 år	939 –24 år	558 –24 år
För vilka var sanktionsgraden högst?		
94 % –24 år	98 % –24 år	97 % –24 år

Det var mycket vanligare att Arbetsförmedlingen under 2019 skickade underrättelser för den yngre gruppen än för någon av de andra åldersgrupperna. Det gäller inom alla former av ersättning, även om det inte var lika stora skillnader för programdeltagare med etableringsersättning som för de andra. Inom samtliga ersättningsformer var det minst vanligt att den äldsta gruppen, 55 år och äldre, fick en underrättelse. Arbetsförmedlingen skickade flest underrättelser för arbetssökande till och med 24 år med arbetslöshetsersättning: 6 914 per tusen ersättningstagare. Det var mer än tre gånger så många underrättelser som för programdeltagare med aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning i samma ålder, i relation till antalet ersättningstagare. Se mer i tabell 2.7, tabell 3.7 och tabell 4.7.

Det var även vanligare med sanktioner i den yngre gruppen än bland övriga åldersgrupper, inom alla ersättningsformer. Antalet sanktioner var flest för programdeltagare med aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning: 939 sanktioner per tusen ersättningstagare. Även andelen prövade underrättelser som ledde till ett beslut om sanktion var högre för den yngre gruppen än för de andra åldersgrupperna, inom alla ersättningsformer. Sanktionsgraden var högst, 98 procent, för programdeltagare upp till 24 år med aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning. Inom alla ersättningsformer var det lägst antal sanktioner och lägst sanktionsgrad för den äldsta gruppen, de som var 55 år och äldre, och inom aktivitetsstödet och utvecklingsersättningen var skillnaderna mycket stora. Se mer i tabell 2.23, tabell 3.22 och i tabell 4.22.

Tabell 9 Vilka som fick flest underrättelser och sanktioner och vilka som hade högst sanktionsgrad, fördelat på utbildningsnivå

Antal per tusen ersättningstagare och andel, 2019

Arbetslöshetsersättning	Aktivitetsstöd & utvecklingsersättning	Etableringsersättning
Vilka fick flest underrättelser av Arbetsförmedlingen med grund i 43–43 b §§ ALF?		6 kap. 2–4 §§ FEA?
2 923 med grundskola*	1 898 med grundskola	1 193 med grundskola
Vilka fick flest sanktioner?		
496 med grundskola	638 med grundskola	517 med grundskola
För vilka var sanktionsgraden högst?		
94 % med grundskola och gymnasium	93 % med grundskola och gymnasium	96 % med grundskola

* Samtliga uppgifter om grundskola inkluderar även personer som saknar formell grundläggande utbildning.

Det var mycket vanligare att Arbetsförmedlingen under 2019 skickade underrättelser för den grupp av arbetssökande och deltagare i arbetsmarknadspolitiska program som hade grundskola som högsta utbildning, än för dem med längre utbildning. Det var minst vanligt att den grupp som hade eftergymnasial utbildning fick en underrättelse. Detta gäller inom alla ersättningsformer. Arbetsförmedlingen skickade flest underrättelser för arbetssökande med endast grundskoleutbildning inom arbetslöshetsersättningen: 2 923 per tusen ersättningstagare. Det var mer än 1,5 gånger så många som för programdeltagare med etableringsersättning, i relation till antalet ersättningstagare. Se mer i tabell 2.8, tabell 3.8 och tabell 4.8.

Det var även vanligare med sanktioner bland dem med grundskola som högsta utbildning än bland dem med längre utbildning, inom alla ersättningsformer. Antalet sanktioner var flest för dem med endast grundskoleutbildning inom aktivitetsstödet och utvecklingsersättningen: 638 sanktioner per tusen ersättningstagare. Det var minst vanligt med sanktioner bland dem med eftergymnasial utbildning, särskilt för programdeltagare där skillnaderna var mycket stora. Andelen prövade underrättelser som ledde till ett beslut om sanktion var lika hög för dem med grundskola och dem med gymnasium som högsta utbildning, både inom arbetslöshetsersättningen och inom aktivitetsstödet och utvecklingsersättningen. Sanktionsgraden var högst, 96 procent, för programdeltagare med endast grundskoleutbildning inom etableringsersättningen. Se mer i tabell 2.24, tabell 3.23 och i tabell 4.23.

Tabell 10 Vilka som fick flest underrättelser och sanktioner och vilka som hade högst sanktionsgrad, fördelat på födelseland

Antal per tusen ersättningstagare och andel, 2019

Arbetslöshetsersättning	Aktivitetsstöd & utvecklingsersättning	Etableringsersättning
Vilka fick flest underrättelser av Arbetsförmedlingen med grund i 43–43 b §§ ALF?		6 kap. 2–4 §§ FEA?
2 923	1 786	1 067
födda utanför Europa	födda utanför Europa	födda utanför Europa
Vilka fick flest sanktioner?		
459	577	461
födda utanför Europa	födda utanför Europa	födda utanför Europa
För vilka var sanktionsgraden högst?		
94 %	93 %	96 %
födda utanför Europa	födda i Sverige eller utanför Europa	födda utanför Europa

Det var vanligast att Arbetsförmedlingen under 2019 skickade underrättelser för den grupp av arbetssökande och deltagare i arbetsmarknadspolitiska program som föddes i ett land utanför Europa. Inom alla ersättningsformer var det även minst vanligt att de som föddes i ett annat nordiskt land än Sverige fick en underrättelse. Arbetsförmedlingen skickade flest underrättelser för arbetssökande födda utanför Europa inom arbetslöshetsersättningen: 2 923 per tusen ersättningstagare. Det var nästan tre gånger så många som för programdeltagare med etableringsersättning, i relation till antalet ersättningstagare. Se mer i tabell 2.9, tabell 3.9 och i tabell 4.9.

Det var även vanligast med sanktioner bland dem som föddes i ett land utanför Europa. Inom aktivitetsstödet och utvecklingsersättningen var antalet sanktioner 557 per tusen ersättningstagare, för programdeltagare födda utanför Europa, och skillnaderna mellan födelseländerna var stora. Inom arbetslöshetsersättningen var sanktionsgraden högst för dem som föddes utanför Europa. Inom aktivitetsstödet och utvecklingsersättningen var sanktionsgraden lika hög för den gruppen som för dem som föddes i Sverige. Inom etableringsersättningen var sanktionsgraden 100 procent för programdeltagare födda i Norden, men det handlade endast om någon enstaka underrättelse. Om vi bortser från de underrättelserna var antalet sanktioner högst för programdeltagare födda utanför Europa, och sanktionsgraden var 96 procent. Se mer i tabell 2.25, tabell 3.24 och i tabell 4.24.

Tabell 11 Vilka som fick flest underrättelser och sanktioner, och vilka som hade högst sanktionsgrad, fördelat på funktionsnedsättning

Antal per tusen ersättningstagare och andel, 2019

Arbetslöshetsersättning	Aktivitetsstöd & utvecklingsersättning	Etableringsersättning
Vilka fick flest underrättelser av Arbetsförmedlingen med grund i 43–43 b §§ ALF?		6 kap. 2–4 §§ FEA?
2 615 utan funktionsnedsättning	1 633 utan funktionsnedsättning	1 139 med psykisk, kognitiv eller socialmedicinsk funktionsnedsättning
Vilka fick flest sanktioner?		
429 med psykisk, kognitiv eller socialmedicinsk funktionsnedsättning	574 utan funktionsnedsättning	490 med psykisk, kognitiv eller socialmedicinsk funktionsnedsättning
För vilka var sanktionsgraden högst?		
93 % utan funktionsnedsättning och med psykisk, kognitiv eller socialmedicinsk	94 % utan funktionsnedsättning	96 % utan funktionsnedsättning

Det var vanligare att Arbetsförmedlingen under 2019 skickade underrättelser för dem utan någon funktionsnedsättning som innebar nedsatt arbetsförmåga, både när det gäller arbetssökande med arbetslöshetsersättning och programdeltagare med aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning. När det gäller programdeltagare med etableringsersättning var det däremot något vanligare att de som hade en psykisk, kognitiv eller socialmedicinsk funktionsnedsättning fick en underrättelse: 1 139 underrättelser per tusen ersättningstagare. Arbetsförmedlingen skickade flest underrättelser för arbetssökande utan någon funktionsnedsättning inom arbetslöshetsersättningen: 2 615 per tusen ersättningstagare. Det var mer än dubbelt så många som inom etableringsersättningen, i relation till antalet ersättningstagare. Se mer i tabell 2.10, tabell 3.10 och i tabell 4.10.

Inom både arbetslöshetsersättningen och etableringsersättningen var det vanligast att gruppen som inte hade någon funktionsnedsättning fick sanktion, medan det inom aktivitetsstödet och utvecklingsersättningen var vanligast att de med en psykisk, kognitiv eller socialmedicinsk funktionsnedsättning som innebar nedsatt arbetsförmåga fick sanktioner. Inom de sistnämnda ersättningsformerna var antalet sanktioner högst, i relation till antalet ersättningstagare: 574 sanktioner per tusen ersättningstagare. Sanktionsgraden var högst för dem utan någon funktionsnedsättning inom alla ersättningsformer, med inom arbetslöshetsersättningen var den lika hög för arbetssökande med en psykisk, kognitiv eller socialmedicinsk funktionsnedsättning. Inom alla ersättningsformer var antalet sanktioner lägst för dem med en fysisk

funktionsnedsättning, och sanktionsgraden var lägst för den gruppen. Se mer i tabell 2.26, tabell 3.25 och i tabell 4.25.

Hur många avstängningsbeslut verkställde Försäkringskassan?

När Arbetsförmedlingen har fattat ett beslut om att en programdeltagare ska stängas av från ersättning i ett visst antal dagar, är det Försäkringskassan som verkställer beslutet.

Statistiken visar sammanfattningsvis:

- Försäkringskassan verkställde en större andel beslut om avstängning från ersättning för programdeltagare med etableringsersättning, jämfört med dem med aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning. Eftersom det krävs att programdeltagaren ansöker om ersättning för de aktuella dagarna kan skillnaden i verkställighetsgrad mellan ersättningsformerna bero på att deltagarna i etableringsprogrammet ansöker om ersättning i större utsträckning, jämfört med dem som deltar i arbetsmarknadspolitiska program.

Tabell 12 Beslut om avstängning från ersättning som Försäkringskassan verkställde helt, delvis eller inte alls

Antal och andel, 2019

Aktivitetsstöd & utvecklingsersättning	Etableringsersättning
Arbetsförmedlingens beslut om avstängning från ersättning	
63 853	8 141
Helt verkställda beslut	
55 %	88 %
Delvis verkställda beslut	
6 %	1 %
Inte verkställda beslut	
39 %	11 %

Under 2019 fattade Arbetsförmedlingen 63 853 beslut om avstängning från aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning. Försäkringskassan verkställde 55 procent av avstängningsbesluten helt, vilket innebär att programdeltagarna stängdes av från ersättning under samtliga dagar som omfattades. Det var 6 procent av besluten som verkställdes delvis, vilket innebär att programdeltagarna stängdes av från några av

dagarna. Försäkringskassan verkställde inte 39 procent av besluten. Se mer i tabell 3.26 och diagram 3.3.

När det gäller etableringsersättningen fattade Arbetsförmedlingen 8 141 beslut om avstängning från ersättning. Försäkringskassan verkställde 88 procent av dessa beslut helt. Det var 1 procent av besluten som verkställdes delvis och 11 procent som inte verkställdes alls. Se mer i tabell 4.26 och diagram 4.3.

Innehåll

Vem kontrollerar vad och vem beslutar om vilka sanktioner? 29

Arbetslöshetsförsäkringen 29

Arbetsförmedlingen kontrollerar och underrättar 30

Arbetslöshetskassan utreder och beslutar 31

Krav och sanktioner inom arbetslöshetsförsäkringen 32

Allmänna villkor för rätt till ersättning 32

Missköta arbetssökandet 32

Förlänga tiden i arbetslöshet 34

Orsaka arbetslösheten 35

Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning 36

Arbetsförmedlingen kontrollerar, utreder och beslutar 36

Försäkringskassan verkställer beslut om avstängning 38

Krav och sanktioner inom aktivitetsstödet, utvecklingsersättningen och etableringsersättningen 38

Missköta sig 38

Förlänga tiden i arbetslöshet 40

Orsaka arbetslösheten 41

Statistik: arbetslöshetsersättning 42

Arbetsförmedlingens hantering 42

På vilka grunder underrättade Arbetsförmedlingen? 42

Tabell 2.1 Skickade signaler, fördelat på orsak till signal 43

Diagram 2.1 Antal skickade signaler per månad 2019 44

Tabell 2.2 Skickade underrättelser med grund i 9 § ALF fördelat på underrättelsegrund 44

Tabell 2.3 Skickade underrättelser med grund i 43 § ALF fördelat på underrättelsegrund 45

Tabell 2.4 Skickade underrättelser med grund i 43 a § ALF fördelat på underrättelsegrund 46

Tabell 2.5 Skickade underrättelser med grund i 43 b § ALF fördelat på underrättelsegrund 46

Diagram 2.2 Skickade underrättelser med grund i 9 § och 43–43 b §§ ALF 47

Vilka arbetssökande fick flest underrättelser? 47

Tabell 2.6 Skickade underrättelser med grund i 43–43 b §§ ALF fördelat på kön 48

Tabell 2.7 Skickade underrättelser med grund i 43–43 b §§ ALF fördelat på åldersgrupp 48

Tabell 2.8 Skickade underrättelser med grund i 43–43 b §§ ALF fördelat på utbildningsnivå 49

Tabell 2.9 Skickade underrättelser med grund i 43–43 b §§ ALF fördelat på födelseland 49

Tabell 2.10 Skickade underrättelser med grund i 43–43 b §§ ALF fördelat på funktionsnedsättning 50

Arbetslöshetskassornas hantering **51**
Hur många underrättelser hanterade varje arbetslöshetskassa? 51
Tabell 2.11 Underrättelser med grund i 43–43 b §§ ALF fördelat på arbetslöshetskassor 52
På vilka grunder prövade arbetslöshetskassorna underrättelser och hur många ledde till sanktion? 53
Tabell 2.12 Prövade underrättelser med grund i 43 § ALF fördelat på underrättelsegrund 53
Tabell 2.13 Prövade underrättelser med grund i 43 a § ALF fördelat på underrättelsegrund 54
Tabell 2.14 Prövade underrättelser med grund i 43 b § ALF fördelat på underrättelsegrund 55
Hur många beslut fattade arbetslöshetskassorna per sanktionsnivå och hur lång tid tog det? 55
Tabell 2.15 Antal beslut med grund i 43 § ALF, fördelat på sanktionsnivå 56
Tabell 2.16 Handläggningstid för underrättelser som ledde till sanktion med grund i 43–43 b §§ ALF fördelat på arbetslöshetskassor 57
Vilka arbetssökande fick minst en sanktion? 58
Tabell 2.17 Ersättningstagare som fick minst en sanktion med grund i 43–43 b §§ ALF fördelat på kön 59
Tabell 2.18 Ersättningstagare som fick minst en sanktion med grund i 43–43 b §§ ALF fördelat på åldersgrupp 59
Tabell 2.19 Ersättningstagare som fick minst en sanktion med grund i 43–43 b §§ ALF fördelat på utbildningsnivå 60
Tabell 2.20 Ersättningstagare som fick minst en sanktion med grund i 43–43 b §§ ALF fördelat på födelseland 60
Tabell 2.21 Ersättningstagare som fick minst en sanktion med grund i 43–43 b §§ ALF fördelat på funktionsnedsättning 61
Vilka arbetssökande fick flest sanktioner? 61
Tabell 2.22 Prövade underrättelser och sanktioner med grund i 43–43 b §§ ALF fördelat på kön 62
Tabell 2.23 Prövade underrättelser och sanktioner med grund i 43–43 b §§ ALF fördelat på åldersgrupp 62
Tabell 2.24 Prövade underrättelser och sanktioner med grund i 43–43 b §§ ALF fördelat på utbildningsnivå 63
Tabell 2.25 Prövade underrättelser och sanktioner med grund i 43–43 b §§ ALF fördelat på födelseland 64
Tabell 2.26 Prövade underrättelser och sanktioner med grund i 43–43 b §§ ALF fördelat på funktionsnedsättning 64

Statistik: aktivitetsstöd och utvecklingsersättning 66

Arbetsförmedlingens hantering **66**
På vilka grunder underrättade Arbetsförmedlingen? 67
Tabell 3.1 Skickade signaler fördelat på orsak till signal 68
Diagram 3.1 Antal skickade signaler per månad 2019 69
Tabell 3.2 Skickade avvikelserapporter fördelat på orsak till rapport 69

Tabell 3.3 Skickade underrättelser med grund i 6 kap. 2 § FEA fördelat på underrättelsegrund ... 70
Tabell 3.4 Skickade underrättelser med grund i 6 kap. 3 § FEA fördelat på underrättelsegrund ... 71
Tabell 3.5 Skickade underrättelser med grund i 6 kap. 4 § FEA fördelat på underrättelsegrund ... 72
Diagram 3.2 Skickade underrättelser med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA ... 72
Vilka programdeltagare fick flest underrättelser? ... 72
Tabell 3.6 Skickade underrättelser med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på kön ... 73
Tabell 3.7 Skickade underrättelser med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på åldersgrupp ... 73
Tabell 3.8 Skickade underrättelser med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på utbildningsnivå ... 74
Tabell 3.9 Skickade underrättelser med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på födelseland ... 75
Tabell 3.10 Skickade underrättelser med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på funktionsnedsättning ... 75
På vilka grunder prövade Arbetsförmedlingen underrättelser och hur många ledde till sanktion? ... 76
Tabell 3.11 Prövade underrättelser med grund i 6 kap. 2 § FEA fördelat på underrättelsegrund ... 76
Tabell 3.12 Prövade underrättelser med grund i 6 kap. 3 § FEA fördelat på underrättelsegrund ... 77
Tabell 3.13 Prövade underrättelser med grund i 6 kap. 4 § FEA fördelat på underrättelsegrund ... 78
Hur många beslut fattade Arbetsförmedlingen per sanktionsnivå och hur lång tid tog det? ... 78
Tabell 3.14 Beslut med grund i 6 kap. 2 § FEA fördelat på sanktionsnivå ... 78
Tabell 3.15 Handläggningstid för underrättelser som ledde till sanktion med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA ... 79
Vilka programdeltagare fick minst en sanktion? ... 79
Tabell 3.16 Ersättningstagare som fick minst en sanktion med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på kön ... 80
Tabell 3.17 Ersättningstagare som fick minst en sanktion med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på åldersgrupp ... 81
Tabell 3.18 Ersättningstagare som fick minst en sanktion med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på utbildningsnivå ... 81
Tabell 3.19 Ersättningstagare som fick minst en sanktion med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på födelseland ... 82
Tabell 3.20 Ersättningstagare som fick minst en sanktion med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på funktionsnedsättning ... 82
Vilka programdeltagare fick flest sanktioner? ... 83
Tabell 3.21 Prövade underrättelser och sanktioner med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på kön ... 83
Tabell 3.22 Prövade underrättelser och sanktioner med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på åldersgrupp ... 84
Tabell 3.23 Prövade underrättelser och sanktioner med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på utbildningsnivå ... 84

Tabell 3.24 Prövade underrättelser och sanktioner med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på födelseland ... 85
Tabell 3.25 Prövade underrättelser och sanktioner med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på funktionsnedsättning ... 86

Försäkringskassans hantering ... 86

Hur många avstängningsbeslut verkställde Försäkringskassan? ... 87

Tabell 3.26 Helt, delvis och icke verkställda avstängningsbeslut ... 87
Diagram 3.3 Helt, delvis och inte verkställda avstängningsbeslut ... 88
Diagram 3.4 Verkställda dagar av beslutade avstängningsdagar ... 88

Statistik: etableringsersättning ... 89

Arbetsförmedlingens hantering ... 89

På vilka grunder underrättade Arbetsförmedlingen? ... 90

Tabell 4.1 Skickade signaler fördelat på orsak till signal ... 91
Diagram 4.1 Antal skickade signaler per månad 2019 ... 91
Tabell 4.2 Skickade avvikelserapporter fördelat på orsak till rapport ... 92
Tabell 4.3 Skickade underrättelser med grund i 6 kap. 2 § FEA fördelat på underrättelsegrund ... 92
Tabell 4.4 Skickade underrättelser med grund i 6 kap. 3 § FEA fördelat på underrättelsegrund ... 93
Tabell 4.5 Skickade underrättelser med grund i 6 kap. 4 § FEA fördelat på underrättelsegrund ... 94
Diagram 4.2 Skickade underrättelser med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA ... 94

Vilka i etableringsprogrammet fick flest underrättelser? ... 94

Tabell 4.6 Skickade underrättelser med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på kön ... 95
Tabell 4.7 Skickade underrättelser med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på åldersgrupp ... 96
Tabell 4.8 Skickade underrättelser med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på utbildningsnivå ... 96
Tabell 4.9 Skickade underrättelser med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på födelseland ... 97
Tabell 4.10 Skickade underrättelser med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på funktionsnedsättning ... 97

På vilka grunder prövade Arbetsförmedlingen underrättelser och hur många ledde till sanktion? ... 98

Tabell 4.11 Prövade underrättelser med grund i 6 kap. 2 § FEA fördelat på underrättelsegrund ... 98
Tabell 4.12 Prövade underrättelser med grund i 6 kap. 3 § FEA fördelat på underrättelsegrund ... 99
Tabell 4.13 Prövade underrättelser med grund i 6 kap. 4 § FEA fördelat på underrättelsegrund ... 100

Hur många beslut fattade Arbetsförmedlingen per sanktionsnivå och hur lång tid tog det? ... 100

Tabell 4.14 Beslut med grund i 6 kap. 2 § FEA fördelat på sanktionsnivå ... 101
Tabell 4.15 Handläggningstid för underrättelser som ledde till sanktion med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA ... 101

Vilka i etableringsprogrammet fick minst en sanktion? ... 102

Tabell 4.16 Ersättningstagare som fick minst en sanktion med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på kön ... 102
Tabell 4.17 Ersättningstagare som fick minst en sanktion med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på åldersgrupp ... 103
Tabell 4.18 Ersättningstagare som fick minst en sanktion med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på utbildningsnivå ... 103
Tabell 4.19 Ersättningstagare som fick minst en sanktion med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på födelseland ... 104
Tabell 4.20 Ersättningstagare som fick minst en sanktion med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på funktionsnedsättning ... 105
Vilka i etableringsprogrammet fick flest sanktioner? ... 105
Tabell 4.21 Prövade underrättelser och sanktioner med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på kön ... 106
Tabell 4.22 Prövade underrättelser och sanktioner med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på åldersgrupp ... 106
Tabell 4.23 Prövade underrättelser och sanktioner med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på utbildningsnivå ... 107
Tabell 4.24 Prövade underrättelser och sanktioner med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på födelseland ... 108
Tabell 4.25 Prövade underrättelser och sanktioner med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på funktionsnedsättning ... 108
Försäkringskassans hantering ... 109
Hur många avstängningsbeslut verkställde Försäkringskassan? ... 110
Tabell 4.26 Helt, delvis och icke verkställda avstängningsbeslut ... 110
Diagram 4.3 Verkställda beslut, ... 110
Diagram 4.4 Verkställda dagar av alla beslutade avstängningsdagar ... 111
Källor ... 112
Bilaga 1 Antal ersättningstagare inom de olika ersättningsformerna ... 113
Bilaga 2 Uttag av vissa data ... 114

1 Vem kontrollerar vad och vem beslutar om vilka sanktioner?

Den som är anmäld som arbetssökande vid Arbetsförmedlingen och arbetslös på heltid eller deltid kan få arbetslöshetsersättning, den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program eller en insats kan få aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning[2] och den som deltar i programmet etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare (etableringsprogrammet) kan få etableringsersättning. Inom samtliga dessa ersättningsformer ställs det vissa krav på den arbetssökande för att hen ska få ersättning, bland annat att hen ska söka arbete aktivt och redovisa sitt arbetssökande till Arbetsförmedlingen. De som inte uppfyller kraven riskerar att få en sanktion, det vill säga varning eller avstängning från ersättning.

I det här kapitlet går vi igenom vilka aktörer som är involverade i kontrollarbetet i vid bemärkelse, från en första iakttagelse om att en arbetssökande kanske inte uppfyller kraven till att en beslutad sanktion verkställs, inom de olika individersättningarna vid arbetslöshet. Vi går även igenom de krav som ställs på arbetssökande som får eller begär ersättning och vilka sanktionerna blir för den som inte lever upp till kraven; först inom arbetslöshetsförsäkringen och därefter för de andra tre ersättningsformerna.

Arbetslöshetsförsäkringen

De krav som ställs på arbetssökande som får eller begär arbetslöshetsersättning samt de uppgifter som Arbetsförmedlingen har inom kontrollarbetet anges i

- lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (ALF)
- förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

[2] Aktivitetsstöd lämnas till den programdeltagare som har fyllt 25 år. Aktivitetsstöd får även lämnas till den som inte har fyllt 25 år, om hen är eller skulle ha varit berättigad till arbetslöshetsersättning (2 kap. 1 § förordning (2017:819) om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser, FEA). Utvecklingsersättning lämnas till den programdeltagare som har fyllt 18 men inte 25 år, som inte är eller skulle ha varit berättigad till arbetslöshetsersättning (2 kap. 10 § FEA).

Figur 1.1 En förenklad bild över vem som gör vad när det gäller underrättelser och sanktioner inom arbetslöshetsförsäkringen[3]

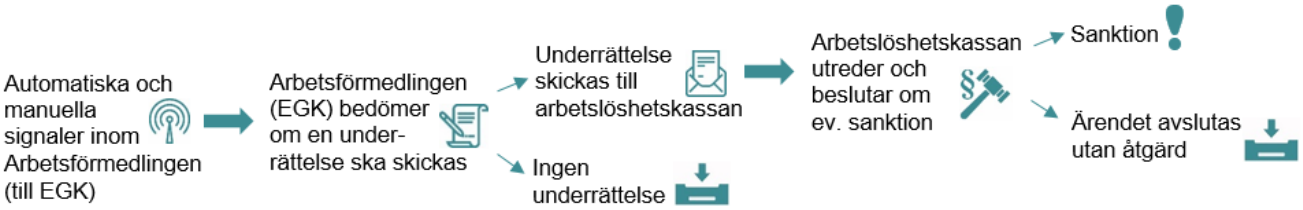

Arbetsförmedlingen kontrollerar och underrättar

En av Arbetsförmedlingens övergripande uppgifter är att säkerställa att arbetslöshetsförsäkringen fungerar som en omställningsförsäkring.[4] Grundläggande i det uppdraget är att Arbetsförmedlingen kontrollerar om arbetssökande som får eller begär arbetslöshetsersättning lever upp till kraven för det. Om det finns skäl att anta att en arbetssökande som får eller begär arbetslöshetsersättning missköter sitt arbetssökande, förlänger tiden i arbetslöshet, orsakar arbetslösheten eller inte uppfyller de allmänna villkoren för rätt till ersättning, ska Arbetsförmedlingens underrätta arbetslöshetskassan. Underrättelsen ska skickas skyndsamt till den arbetslöshetskassa som den arbetssökande har uppgett att hen är medlem i.[5]

> **§ 16 § första stycket förordningen om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten**
>
> Arbetsförmedlingen ska skyndsamt underrätta arbetslöshetskassan och Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen om det kan antas att en arbetssökande som får eller begär arbetslöshetsersättning
>
> 1. missköter arbetssökandet, förlänger tiden i arbetslöshet eller orsakar arbetslösheten enligt 43–43 b §§ lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, eller
> 2. inte uppfyller de allmänna villkoren för rätt till ersättning enligt 9 eller 11 § samma lag.

Enheten Granskning och kontroll tar emot signaler och skickar underrättelser

Kontrollarbetet involverar flera yrkesroller och organisatoriska enheter inom Arbetsförmedlingen. När en arbetsförmedlare[6] gör iakttagelser som kan ha med sanktionsbestämmelserna inom arbetslöshetsförsäkringen att göra, skickar hen manuellt en så kallad signal till enheten Granskning och kontroll inom Arbetsförmedlingen. När en arbetssökande inte har besökt eller kontaktat Arbetsförmedlingen senast ett visst datum skickas signalen automatiskt – under förutsättning att den överenskomna eller på annat sätt beslutade dagen för besöket eller kontakten finns registrerad på ett särskilt ställe i Arbetsförmedlingens ärendehanteringssystem. Enheten Granskning

---

[3] I figuren används Arbetsförmedlingens förkortning. EGK står för enheten Granskning och kontroll.

[4] 4 § 1 förordning (2007:1030) med instruktion för Arbetsförmedlingen.

[5] Om den arbetssökande inte är medlem i någon arbetslöshetskassa men får eller begär arbetslöshetsersättning från den kompletterande arbetslöshetskassan Alfa skickas underrättelsen dit.

[6] Även psykologer och andra specialister kan göra relevanta iakttagelser.

och kontroll ska underrätta arbetslöshetskassan om enheten bedömer att orsaken till en signal innebär att Arbetsförmedlingen kan anta att den arbetssökande som får eller begär arbetslöshetsersättning inte uppfyller villkoren för ersättning. Underrättelser när en arbetssökande inte har lämnat in sin aktivitetsrapport till Arbetsförmedlingen i tid föregås inte av någon signal utan skickas helt automatiskt.

Enheten Granskning och kontroll ansvarar även för att granska de aktivitetsrapporter som arbetssökande lämnar in varje månad för att redovisa vilka aktiviteter de har genomfört för att ta sig ur arbetslösheten. Om det framkommer något i aktivitetsrapporten som gör att det finns skäl att anta att en arbetssökande inte aktivt har sökt lämpliga arbeten eller inte uppfyller villkoren för ersättning på något annat sätt, ska arbetslöshetskassan underrättas. Enheten Granskning och kontroll tar alltså även egna initiativ till underrättelser. Enheten ansvarar även för att bifoga relevant underlag och vid behov bistå arbetslöshetskassan med kompletteringar till tidigare skickade underrättelser.

Statistik över de signaler och underrättelser som Arbetsförmedlingen skickar när det gäller arbetssökande med arbetslöshetsersättning redovisas i kapitel 2, i avsnittet ”Arbetsförmedlingens hantering”.

Arbetslöshetskassan utreder och beslutar

Arbetslöshetskassan ska utreda underrättelsen från Arbetsförmedlingen och göra en självständig prövning av omständigheterna i ärendet utifrån regelverkets bestämmelser.[7] Det innebär att arbetslöshetskassan inte är bunden till det som Arbetsförmedlingen har angett i underrättelsen. Det innebär även att arbetslöshetskassan ska inhämta de uppgifter som behövs för utredningen av ärendet från den enskilde och ge hen tillfälle att yttra sig innan arbetslöshetskassan fattar sitt beslut. Om det inte finns någon grund för att besluta om varning eller avstängning från ersättning lämnar arbetslöshetskassan ärendet utan åtgärd. Arbetslöshetskassan utför även själva avstängningen från arbetslöshetsersättning.

Statistik över arbetslöshetskassornas utredning av underrättelser och beslut om sanktioner när det gäller arbetssökande med arbetslöshetsersättning redovisas i kapitel 2, i avsnittet ”Arbetslöshetskassornas hantering”.

[7] Arbetslöshetskassan kan även pröva ärenden och fatta beslut om sanktion utifrån uppgifter som kommer från arbetsgivare eller från allmänheten. Statistiken omfattar inte dessa underrättelser.

Krav och sanktioner inom arbetslöshetsförsäkringen

Allmänna villkor för rätt till ersättning

> **9 § ALF**
>
> Rätt till ersättning vid arbetslöshet har en sökande som
>
> 1. är arbetsför och oförhindrad att åta sig arbete för en arbetsgivares räkning minst 3 timmar varje arbetsdag och i genomsnitt minst 17 timmar i veckan,
> 2. är anmäld som arbetssökande hos den offentliga arbetsförmedlingen, och
> 3. även i övrigt står till arbetsmarknadens förfogande.

För att en person ska ha rätt till ersättning från arbetslöshetsförsäkringen måste hen först uppfylla ett antal allmänna villkor, som anges i 9 § ALF.[8] Den arbetssökande måste vara arbetslös och anmäld vid Arbetsförmedlingen. Denna anmälan, det vill säga inskrivningen vid Arbetsförmedlingen, ska göras den första arbetslösa dagen. Hen måste även vara arbetsför och kunna arbeta minst 3 timmar per dag och i genomsnitt minst 17 timmar per vecka. Det får heller inte finnas något hinder för att söka och ta ett arbete. Den arbetssökande måste även i övrigt stå till arbetsmarknadens förfogande, det vill säga ha för avsikt att arbeta och vara nåbar för Arbetsförmedlingen och för arbetsgivare.

Arbetsförmedlingen ska underrätta arbetslöshetskassan när det kan antas att en arbetssökande inte uppfyller de allmänna villkoren för rätt till ersättning. Om arbetslöshetskassan gör bedömningen att den arbetssökande inte uppfyller villkoren har hen inte rätt till ersättning. När Arbetsförmedlingen bedömer att hen uppfyller alla allmänna villkor igen ska en ny underrättelse skyndsamt skickas till arbetslöshetskassan, och den arbetssökande får ersättningen utbetald igen.[9] Detta innebär att antalet dagar som den arbetssökande blir utan ersättning varierar från fall till fall.

Missköta arbetssökandet

Arbetsförmedlingen ska underrätta arbetslöshetskassan när det kan antas att en arbetssökande har misskött sitt arbetssökande på något av de fem sätt som anges i 43 § ALF. Den som är inskriven som arbetssökande vid Arbetsförmedlingen ska medverka till att upprätta en individuell handlingsplan, och Arbetsförmedlingen ska upprätta denna handlingsplan inom 30 dagar efter inskrivningen. Den arbetssökande ska lämna in en aktivitetsrapport med en redovisning av vilka aktiviteter hen har genomfört för att ta sig ur sin arbetslöshet under den period som aktivitetsrapporten avser.[10] Två sätt att missköta arbetssökandet på är att inte medverka till att upprätta en handlingsplan och att inte lämna in sin aktivitetsrapport till Arbetsförmedlingen i tid. Ett tredje sätt är att inte komma på ett bokat besök eller att inte ta en

---

[8] Även i 10 och 11 §§ ALF anges allmänna villkor för rätt till ersättning vid arbetslöshet. IAF kan dock inte redovisa statistik över de bestämmelserna, och därför finns det inte med i rapporten.

[9] Enligt 16 a § förordning (2000:628) ska Arbetsförmedlingen skyndsamt informera arbetslöshetskassan när en arbetssökande åter uppfyller de allmänna villkoren för rätt till ersättning enligt 9 § ALF.

[10] 6 och 6 a §§ förordning (2000:628).

överenskommen kontakt med Arbetsförmedlingen eller en kompletterande[11] aktör senast ett visst datum. Ett fjärde att inte söka ett arbete som är lämpligt[12] och som Arbetsförmedlingen har anvisat den arbetssökande att söka. Ett femte sätt är att inte söka lämpliga arbeten aktivt.

I de fyra förstnämnda situationerna kan den arbetssökande ha haft godtagbara skäl[13], vilket arbetslöshetskassan utreder. Däremot finns det i lagens mening inga skäl som är godtagbara för att en arbetssökande som får eller begär arbetslöshetsersättning inte aktivt söker lämpliga arbeten. Om arbetslöshetskassans utredning av underrättelsen visar att den arbetssökande inte kan anses ha missköt sitt arbetssökande, lämnas ärendet utan åtgärd och ersättningen påverkas inte.

Om arbetslöshetskassan gör bedömningen att den arbetssökande har missköt sitt arbetssökande och det är första gången det sker, får hen en varning. Om hen missköter sitt arbetssökande vid upprepade tillfällen inom ersättningsperioden beslutar arbetslöshetskassan om en sanktion. Andra gången det händer ska hen stängas av från ersättning i 1 ersättningsdag, tredje gången i 5 ersättningsdagar och fjärde gången i 10 ersättningsdagar. Om det sker en femte gång under ersättningsperioden upphör rätten till ersättning och den arbetssökande förlorar de återstående dagarna av sin ersättningsperiod.[14]

43 § första & andra stycket ALF

En sökande ska varnas om han eller hon

1. utan godtagbart skäl inte medverkat till att upprätta en individuell handlingsplan,
2. utan godtagbart skäl inte lämnat en aktivitetsrapport till den offentliga arbetsförmedlingen inom utsatt tid,
3. utan godtagbart skäl inte besökt eller tagit kontakt med den offentliga arbetsförmedlingen eller en kompletterande aktör vid överenskommen eller på annat sätt beslutad tidpunkt,
4. utan godtagbart skäl inte sökt anvisat lämpligt arbete, eller
5. inte aktivt sökt lämpliga arbeten.

Om sökanden missköter arbetssökandet enligt första stycket vid upprepade tillfällen inom samma ersättningsperiod, ska han eller hon stängas av från rätt till ersättning.

Figur 1.2 Sanktionstrappan när den arbetssökande missköter sitt arbetssökande enligt 43 § ALF

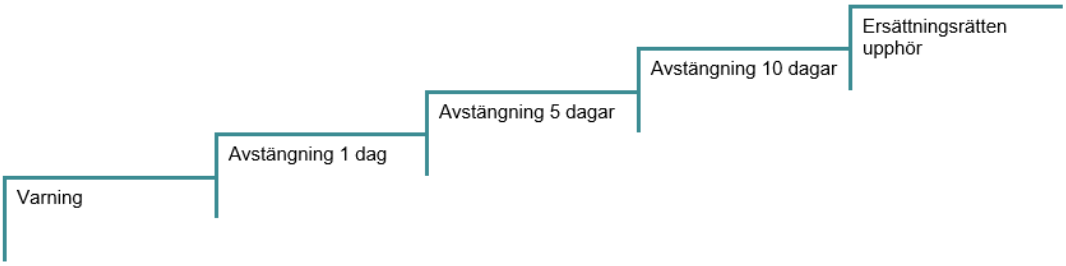

[11] Benämningarna fristående aktörer och leverantörer av upphandlade arbetsförmedlingstjänster används också. Dessa aktörer levererar upphandlade arbetsförmedlingstjänster.

[12] Lämpligt arbete regleras i 44 och 44 a §§ ALF och i IAF:s föreskrifter (IAFFS 2015:3).

[13] Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har enligt 44 b § ALF bemyndigande att meddela föreskrifter om vad som ska anses utgöra godtagbart skäl och giltig anledning enligt 43–43 b §§ ALF. Regeringen har inte använt sig av bemyndigandet.

[14] 43 § tredje stycket ALF.

Förlänga tiden i arbetslöshet

Arbetsförmedlingen ska underrätta arbetslöshetskassan när det kan antas att en arbetssökande har förlängt sin tid i arbetslöshet på något av de sätt som anges i 43 a § ALF. Ett sätt kan vara att den arbetssökande har sagt nej till ett erbjudande om ett arbete som i arbetslöshetsförsäkringens mening är lämpligt, eller att hen har uppträtt på ett sådant allvarligt sätt att det uppenbart har lett till att en arbetsgivare inte har anställt hen. Ett annat sätt kan vara att den arbetssökande har sagt nej till ett arbetsmarknadspolitiskt program som Arbetsförmedlingen har anvisat hen att delta i.

> **§ 43 a § första stycket ALF**
>
> En sökande ska stängas av från rätt till ersättning i 5 ersättningsdagar, om han eller hon utan godtagbart skäl
>
> 1. avvisat ett erbjudet lämpligt arbete,
> 2. genom sitt uppträdande uppenbarligen vållat att en anställning inte kommit till stånd, eller
> 3. avvisat en anvisning till ett arbetsmarknadspolitiskt program för vilket aktivitetsstöd lämnas.

En arbetssökande kan ha haft godtagbara skäl[15] att förlänga sin tid i arbetslöshet, vilket arbetslöshetskassan utreder. Om arbetslöshetskassan gör bedömningen att den arbetssökande har förlängt tiden i arbetslöshet ska hen stängas av från ersättning i 5 ersättningsdagar första gången det sker, andra gången i 10 ersättningsdagar och tredje gången i 45 ersättningsdagar. Om det sker en fjärde gång under ersättningsperioden upphör rätten till ersättning och den arbetssökande förlorar de återstående dagarna av sin ersättningsperiod.[16]

Figur 1.3 Sanktionstrappan när den arbetssökande förlänger sin tid i arbetslöshet enligt 43 a § ALF

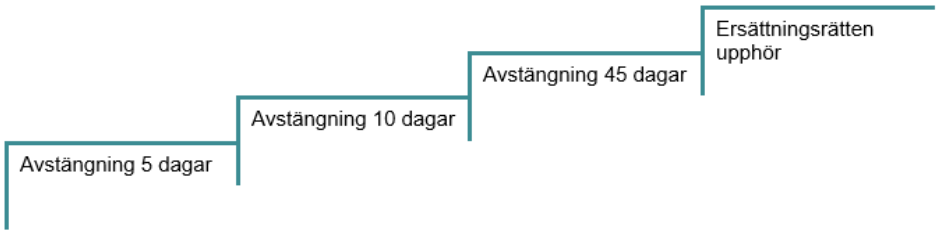

[15] Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har enligt 44 b § ALF bemyndigande att meddela föreskrifter om vad som ska anses utgöra godtagbart skäl enligt 43 a § ALF. Regeringen har inte använt sig av bemyndigandet.

[16] 43 a § andra stycket ALF.

Orsaka arbetslösheten

Arbetsförmedlingen ska underrätta arbetslöshetskassan även när det kan antas att en arbetssökande genom sitt agerande har orsakat sin arbetslöshet på något av de sätt som anges i 43 b § ALF. Det kan vara att hen har slutat sitt arbete utan giltig anledning eller har uppfört sig på ett sådant allvarligt sätt att hen har blivit avskedad från arbetet. Det kan även vara att hen har lämnat ett arbetsmarknadspolitiskt program utan giltig anledning, eller uppträtt på ett sådant sätt att Arbetsförmedlingen har återkallat anvisningen till programmet.

> **§ 43 b § första stycket ALF**
>
> En sökande ska stängas av från rätt till ersättning i 45 ersättningsdagar, om han eller hon
>
> 1. utan giltig anledning lämnat sitt arbete,
> 2. på grund av otillbörligt uppförande skilts från sitt arbete,
> 3. utan giltig anledning lämnat ett arbetsmarknadspolitiskt program för vilket aktivitetsstöd lämnas, eller
> 4. uppträtt på ett sådant sätt att den offentliga arbetsförmedlingen återkallat en anvisning till ett arbetsmarknadspolitiskt program för vilket aktivitetsstöd lämnas.

Det är arbetslöshetskassan som ska utreda och ta ställning till om den arbetssökande har haft giltig anledning att lämna sitt arbete eller det arbetsmarknadspolitiska programmet. En giltig anledning att lämna sitt arbete är hälsoskäl som styrks med ett läkarintyg som har utfärdats innan anställningen upphörde.[17]

Om arbetslöshetskassan gör bedömningen att den arbetssökande har orsakat arbetslösheten ska hen stängas av från ersättning i 45 ersättningsdagar första gången och i ytterligare 45 ersättningsdagar andra gången det sker. Om arbetet eller programmet skulle ha varat i högst 10 dagar ska avstängningen vara 20 ersättningsdagar både första och andra gången. Om det sker en tredje gång under ersättningsperioden upphör rätten till ersättning och den arbetssökande förlorar de återstående dagarna av sin ersättningsperiod.[18]

Figur 1.4 Sanktionstrappan när den arbetssökande orsakar sin arbetslöshet enligt 43 b § ALF

[17] 19 c § förordningen (1997:835) om arbetslöshetsförsäkring.
[18] 43 b § andra och tredje stycket ALF.

Aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning

De krav som ställs på arbetssökande som deltar i arbetsmarknadspolitiska program och insatser och får aktivitetsstöd, utvecklingsersättning eller etableringsersättning samt de uppgifter som Arbetsförmedlingen har inom kontrollarbetet anges i

- förordningen (2017:819) om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser (FEA).

Figur 1.5 En förenklad bild över vem som gör vad när det gäller underrättelser och sanktioner inom aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning[19]

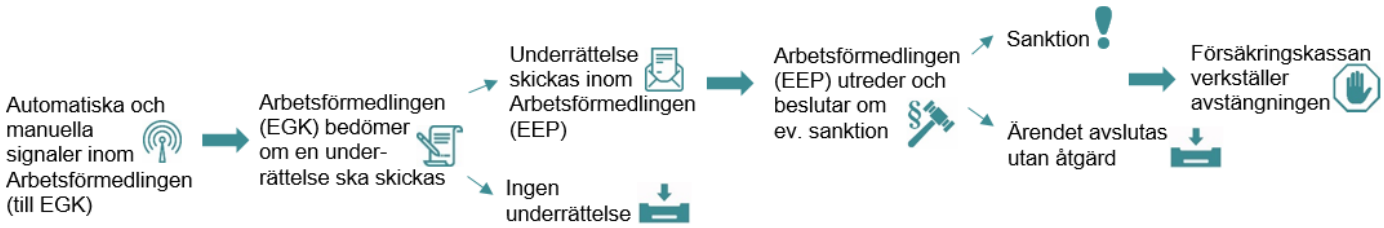

Arbetsförmedlingen kontrollerar, utreder och beslutar

Arbetsförmedlingens uppdrag inom aktivitetsstödet, utvecklingsersättningen och etableringsersättningen är bredare än inom arbetslöshetsersättningen. Arbetsförmedlingen ska kontrollera om programdeltagare som får ersättning uppfyller kraven för det. Arbetsförmedlingen ska även pröva frågor om varning och avstängning enligt 6 kap. 2–4 §§ FEA, det vill säga skyndsamt utreda omständigheterna och fatta beslut om eventuell sanktion.

Enheten Granskning och kontroll tar emot signaler och avvikelserapporter och skickar underrättelser

Det är inte reglerat att Arbetsförmedlingen ska skicka en underrättelse när det finns skäl att anta att en programdeltagare inte uppfyller villkoren för ersättning, men Arbetsförmedlingen har organiserat kontrollarbetet på samma sätt när det gäller alla de fyra former av ersättning vid arbetslöshet som denna rapport behandlar. Det innebär att automatiska och manuella signaler skickas till enheten Granskning och kontroll när det kan finnas skäl att anta att en programdeltagare inte uppfyller villkoren för ersättning. Enheten tar även emot så kallade avvikelserapporter från de fristående aktörer som anordnar insatser inom ramen för de arbetsmarknadspolitiska

[19] I figuren används Arbetsförmedlingens förkortningar på de enheter som är involverade i det operativa kontrollarbetet. EGK står för enheten Granskning och kontroll och EEP står för enheten Ersättningsprövning.

programmen. Avvikelserapporterna innehåller den information som dessa aktörer ska delge Arbetsförmedlingen när en programdeltagare inte deltar i en insats, aktivitet eller annan arbetsmarknadspolitisk åtgärd inom programmet.

Om enheten Granskning och kontroll bedömer att orsaken till en signal eller en avvikelserapport innebär att Arbetsförmedlingen kan anta att en programdeltagare inte uppfyller villkoren för ersättning, skickas en underrättelse till enheten Ersättningsprövning inom Arbetsförmedlingen (läs mer i nästa avsnitt). Enheten Granskning och kontroll granskar även programdeltagares aktivitetsrapporter, på samma sätt som när det gäller arbetssökande med arbetslöshetsersättning. I avsnittet ”Enheten Granskning och kontroll tar emot signaler och skickar underrättelser” ovan tog vi upp lite mer om signaler och underrättelser.

§

6 kap. 12 § FEA

Arbetsförmedlingen prövar frågor om varning och avstängning enligt 2, 3 och 4 §§. När avstängning har beslutats ska Arbetsförmedlingen skyndsamt underrätta Försäkringskassan om beslutet samt om grunden för avstängning och dagen då grunden för avstängning inträffade.

Försäkringskassan beslutar vilka dagar som ingår i avstängningstiden.

6 kap. 14 § FEA

Ärenden om varning eller avstängning ska prövas skyndsamt.

Ett beslut om varning eller avstängning gäller omedelbart.

I kapitel 3 redovisas statistik över de underrättelser som Arbetsförmedlingen skickar när det gäller programdeltagare med aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning, med början i avsnittet ”På vilka grunder underrättade Arbetsförmedlingen?”. I kapitel 4 redovisas motsvarande statistik när det gäller programdeltagare med etableringsersättning, med början i avsnittet ”På vilka grunder underrättade Arbetsförmedlingen?”.

Enheten Ersättningsprövning utreder och beslutar om sanktion

När det gäller programdeltagare som får eller har möjlighet att få aktivitetsstöd, utvecklingsersättning eller etableringsersättning är det alltså Arbetsförmedlingen som prövar och beslutar. Enheten Ersättningsprövning tar emot underrättelserna, utreder, gör en bedömning utifrån regelverkets bestämmelser och fattar beslut om varning och avstängning från rätten till ersättning.

I kapitel 3 redovisas statistik över Arbetsförmedlingens utredning och beslut om sanktioner när det gäller programdeltagare med aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning, med början i avsnittet ”På vilka grunder prövade Arbetsförmedlingen underrättelser och hur många ledde till sanktion?”. Motsvarande statistik när det gäller programdeltagare med etableringsersättning redovisas i kapitel 4, med början i avsnittet ”På vilka grunder prövade Arbetsförmedlingen underrättelser och hur många ledde till sanktion?”.

Försäkringskassan verkställer beslut om avstängning

När Arbetsförmedlingen har fattat ett beslut om avstängning ska Försäkringskassan skyndsamt underrättas om grunden för avstängningen och när händelsen inträffade. Det är sedan Försäkringskassan som beslutar om vilka dagar som ska ingå i avstängningsperioden och som verkställer Arbetsförmedlingens beslut.[20] För att Försäkringskassan ska kunna verkställa ett beslut om avstängning måste programdeltagaren dels ansöka om aktivitetsstöd, utvecklingsersättning eller etableringsersättning, dels ha rätt till ersättning för de aktuella dagarna. Det finns även en så kallad kalenderspärr om 112 kalenderdagar räknat från den dag som avstängningen började gälla.[21] Om programdeltagaren inte ansöker om ersättning för någon eller några av de 112 kalenderdagarna eller inte har rätt till ersättning, kan Försäkringskassan inte verkställa beslutet om avstängning från ersättning.

I avsnittet ”Försäkringskassans hantering” i kapitel 3 redovisas statistik över Försäkringskassans verkställande av Arbetsförmedlingens avstängningsbeslut när det gäller programdeltagare med aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning. Motsvarande statistik när det gäller programdeltagare med etableringsersättning redovisas i avsnittet ”Försäkringskassans hantering” i kapitel 4.

Krav och sanktioner inom aktivitetsstödet, utvecklingsersättningen och etableringsersättningen

Missköta sig

Arbetsförmedlingen ska pröva om den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och som får ersättning har misskött sig genom att agera på något av de sju sätt som anges i 6 kap. 2 § FEA. En programdeltagare ska medverka till att upprätta en handlingsplan och Arbetsförmedlingen ska upprätta denna handlingsplan inom 30 dagar efter inskrivning. Programdeltagaren ska lämna in en aktivitetsrapport med en redovisning av vilka aktiviteter hen har genomfört för att ta sig ur sin arbetslöshet under den period som aktivitetsrapporten avser.[22] Två sätt att missköta sig på är att inte medverka till att upprätta en handlingsplan och att inte lämna in sin aktivitets-rapport till Arbetsförmedlingen i tid. Ett tredje sätt är att inte komma på ett bokat besök eller inte ta en överenskommen kontakt med Arbetsförmedlingen eller

[20] Försäkringskassan prövar och beslutar i frågor om avstängning från rätt till ersättning när en programdeltagare medvetet eller av grov vårdslöshet har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter till Försäkringskassan om ett förhållande som är av betydelse för rätt till ersättning (6 kap. 5 § och 13 § FEA). Statistiken omfattar inte dessa avstängningsbeslut.

[21] 6 kap. 11 § FEA.

[22] 6 och 6 a § förordning (2000:628).

med en kompletterande[23] aktör senast ett visst datum. Andra sätt att missköta sig på är att inte delta i en insats, aktivitet eller åtgärd inom programmet och att inte söka en utbildning eller ett arbete som i lagens mening är lämpligt[24] och som hen har anvisats av Arbetsförmedlingen att söka. Ett sista sätt för en programdeltagare att missköta sig på är att inte söka lämpliga arbeten aktivt.

Programdeltagaren kan ha haft godtagbara skäl – även när det gäller kravet att aktivt söka lämpliga arbeten, vilket ju inte är fallet inom arbetslöshetsförsäkringen. Den som deltar i programmet stöd till start av näringsverksamhet anses ha godtagbara skäl för att inte aktivt söka lämpliga arbeten under hela programtiden.[25] Om Arbetsförmedlingens utredning av underrättelsen[26] visar att programdeltagaren inte kan anses ha misskött sig under programtiden, lämnas ärendet utan åtgärd och ersättningen påverkas inte.

§ 6 kap. 2 § FEA

En programdeltagare ska varnas om han eller hon under programtid utan godtagbart skäl inte har

1. medverkat till att upprätta en individuell handlingsplan,
2. lämnat en aktivitetsrapport till Arbetsförmedlingen inom utsatt tid,
3. besökt eller tagit kontakt med Arbetsförmedlingen eller en kompletterande aktör vid en överenskommen eller på annat sätt bestämd tidpunkt,
4. deltagit i insats, aktivitet eller annan arbetsmarknadspolitisk åtgärd inom programmet,
5. sökt anvisat lämpligt arbete,
6. sökt anvisad utbildning, eller
7. aktivt sökt lämpliga arbeten.

Om programdeltagaren missköter sig enligt första stycket vid upprepade tillfällen, utan att däremellan uppfylla ett arbetsvillkor enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, ska han eller hon stängas av från rätt till ersättning. /…/

Om Arbetsförmedlingen bedömer att programdeltagaren har misskött sig under programtiden och det är första gången det sker, får hen en varning. Om programdeltagaren missköter sig vid upprepade tillfällen utan att uppfylla ett arbetsvillkor däremellan, ska Arbetsförmedlingen besluta om sanktion. Andra gången det händer ska hen stängas av från ersättning i 1 ersättningsdag, tredje gången i 5 ersättningsdagar och fjärde gången i 10 ersättningsdagar. Därefter ska hen stängas av från ersättning i 45 ersättningsdagar vid varje ytterligare tillfälle det sker.[27]

---

[23] Benämningarna fristående aktörer och leverantörer av upphandlade arbetsförmedlingstjänster används också. Dessa aktörer levererar upphandlade arbetsförmedlingstjänster.

[24] Lämpligt arbete regleras i 44 § ALF och i IAF:s föreskrifter (IAFFS 2015:3) om lämpligt arbete.

[25] IAF:s föreskrifter (IAFFS 2017:5) om godtagbara skäl för en programdeltagare att inte aktivt söka lämpliga arbeten.

[26] Enligt 6 kap. 6 § FEA ska det vid bedömningen tas hänsyn till det program som deltagaren deltar i och i vilket skede av programmet hen är.

[27] 6 kap. 2 § andra stycket FEA. Om en programdeltagare med aktivitetsstöd som baseras på hens tidigare arbetslöshetsersättning stängs av från rätt till ersättning vid fem tillfällen på grund av att hen har misskött sig, utan att däremellan ha uppfyllt ett nytt arbetsvillkor enligt ALF, sänks dessutom aktivitetsstödet per dag tills hen har uppfyllt ett nytt arbetsvillkor (2 kap. 5 § FEA).

Figur 1.6 Sanktionstrappan när en programdeltagare missköter sig enligt 6 kap. 2 § FEA

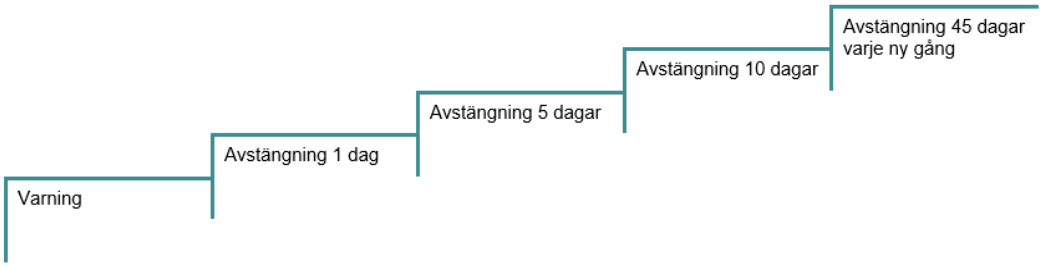

Förlänga tiden i arbetslöshet

Arbetsförmedlingen ska pröva om den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program har förlängt sin tid i arbetslöshet på något av de sätt som anges i 6 kap. 3 § FEA. Det kan vara att hen har sagt nej till ett erbjudande om ett arbete som i arbetslöshetsförsäkringens mening är lämpligt, eller till en utbildning som hen har anvisats av Arbetsförmedlingen att söka och blivit antagen till. Det kan även vara att programdeltagaren har uppträtt på ett sådant sätt att det uppenbart har lett till att en arbetsgivare inte har anställt hen, och om att hen har sagt nej till en erbjuden insats, aktivitet eller åtgärd inom programmet.

> **§ 6 kap. 3 § första stycket FEA**
>
> En programdeltagare ska stängas av från rätt till ersättning i 5 ersättningsdagar om han eller hon under programtid utan godtagbart skäl
>
> 1. avvisat ett erbjudet lämpligt arbete,
> 2. avvisat en utbildning som han eller hon har anvisats att söka och är antagen till,
> 3. genom sitt uppträdande uppenbarligen vållat att en anställning inte kommit till stånd, eller
> 4. avvisat en erbjuden insats, aktivitet eller annan arbetsmarknadspolitisk åtgärd inom programmet.

Arbetsförmedlingen ska även pröva om programdeltagaren har haft godtagbara skäl att förlänga tiden i arbetslöshet. Om Arbetsförmedlingen bedömer att programdeltagaren har förlängt arbetslösheten och det är första gången det sker, ska hen stängas av från ersättning i 5 ersättningsdagar. Om programdeltagaren förlänger arbetslösheten vid upprepade tillfällen utan att uppfylla ett arbetsvillkor däremellan, ska hen stängas av från ersättning i 10 ersättningsdagar andra gången och i 45 ersättningsdagar tredje gången och vid varje ytterligare tillfälle.[28]

[28] 6 kap. 3 § andra stycket FEA. Om en programdeltagare med aktivitetsstöd som baseras på hens tidigare arbetslöshetsersättning stängs av från rätt till ersättning vid fyra tillfällen på grund av att hen har förlängt tiden i arbetslöshet, utan att däremellan ha uppfyllt ett nytt arbetsvillkor enligt ALF, sänks dessutom aktivitetsstödet per dag tills hen har uppfyllt ett nytt arbetsvillkor (2 kap. 5 § FEA).

Figur 1.7 Sanktionstrappan när programdeltagaren förlänger sin arbetslöshet enligt 6 kap. 3 § FEA

Orsaka arbetslösheten

Arbetsförmedlingen ska pröva om programdeltagaren har orsakat sin arbetslöshet på något av de sätt som anges i 6 kap. 4 § FEA. Det kan vara att hen har sagt upp sig från sitt arbete utan giltig anledning eller har uppträtt på ett sådant allvarligt sätt att hen har blivit avskedad.

> **6 kap. 4 § första stycket FEA**
>
> En programdeltagare ska stängas av från rätt till ersättning i 45 ersättningsdagar om han eller hon under programtid
>
> 1. utan giltig anledning lämnat sitt arbete, eller
> 2. på grund av otillbörligt uppträdande skilts från sitt arbete.

Arbetsförmedlingen ska även pröva om programdeltagaren har haft giltig anledning att lämna sitt arbete. En giltig anledning är hälsoskäl som styrks med ett läkarintyg som har utfärdats innan anställningen upphörde.[29] Om Arbetsförmedlingen bedömer att programdeltagaren har orsakat arbetslösheten ska hen stängas av från ersättning i 45 ersättningsdagar, eller i 20 ersättningsdagar om arbetet skulle ha varat i högst 10 dagar.[30]

Figur 1.8 Sanktionstrappan när programdeltagaren orsakar sin arbetslöshet enligt 6 kap. 4 § FEA

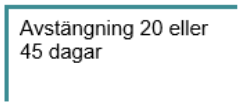

[29] 6 kap. 9 § FEA.

[30] 6 kap. 4 § andra stycket FEA. Om en programdeltagare med aktivitetsstöd som baseras på hens tidigare arbetslöshetsersättning stängs av från rätt till ersättning vid tre tillfällen på grund av att hen har orsakat sin arbetslöshet, utan att däremellan ha uppfyllt ett nytt arbetsvillkor enligt ALF, sänks dessutom aktivitetsstödet per dag tills hen har uppfyllt ett nytt arbetsvillkor (2 kap. 5 § FEA).

2 Statistik: arbetslöshetsersättning

I det här kapitlet redovisar vi statistik som ger en bild av kontrolluppdraget inom arbetslöshetsförsäkringen. Vi tar först upp Arbetsförmedlingens arbete med att kontrollera och underrätta, och därefter arbetslöshetskassornas arbete med att utreda underrättelserna från Arbetsförmedlingen och besluta om eventuell sanktion.

Statistiken består av det faktiska antalet signaler inom Arbetsförmedlingen, underrättelser och sanktioner och antalet i relation till det totala antalet ersättningstagare under året, och redovisas fördelat på de arbetssökandes bakgrundsvariabler. Bakgrundsvariablerna är kön, åldersgrupp, högsta utbildning, födelseland och eventuell funktionsnedsättning som innebär nedsatt arbetsförmåga. I bilaga 1 redovisas antalet ersättningstagare under respektive år.

I avsnittet ”Krav och sanktioner inom arbetslöshetsförsäkringen” i kapitel 1 gick vi igenom de bestämmelser i lagen om arbetslöshetsförsäkringen (ALF) som gäller för arbetssökande som får arbetslöshetsersättning, som är utgångspunkten för Arbetsförmedlingens kontrollarbete. Bestämmelserna ligger till grund för den statistiska redovisningen i det här kapitlet.

Arbetsförmedlingens hantering

Det är Arbetsförmedlingens uppdrag att underrätta arbetslöshetskassan när det kan antas att en arbetssökande som får eller begär arbetslöshetsersättning missköter arbetssökandet, förlänger tiden i arbetslöshet, orsakar arbetslösheten eller inte uppfyller de allmänna villkoren för rätt till ersättning. Det gick vi igenom i avsnittet ”Arbetsförmedlingen kontrollerar och underrättar” i kapitel 1.

Begrepp i den statistiska redovisningen

- **Skickade underrättelser** avser alla underrättelser som Arbetsförmedlingen skickade till någon av arbetslöshetskassorna.

På vilka grunder underrättade Arbetsförmedlingen?

I det här avsnittet redovisas först statistik över de signaler som skickades internt inom Arbetsförmedlingen, som rör arbetssökande med arbetslöshetsersättning. Därefter redovisas statistik över de underrättelser som Arbetsförmedlingen skickade till arbetslöshetskassorna. Statistiken visar hur många underrättelser som skickades och vilken punkt i respektive bestämmelse som angavs som grund.

I vår databas kan vi inte följa vilka signaler som ledde till underrättelser eller på vilka grunder. Därför redovisar vi antalet signaler och underrättelser separat.

Signaler till enheten Granskning och kontroll inom Arbetsförmedlingen

Sedan den 1 oktober 2019 skickas signaler inom Arbetsförmedlingen, till enheten Granskning och kontroll. Det tog vi upp i avsnittet ”Enheten Granskning och kontroll tar emot signaler och skickar underrättelser” i kapitel 1. Statistiken över signaler avser endast perioden oktober–december 2019.[31]

Signalen ”övrigt” kan användas bland annat när den arbetssökande inte har sökt ett anvisat arbete, tackat nej till ett erbjudet arbete, orsakat att en anställning inte blev av och när hen har sagt upp sig från en anställning eller blivit uppsagd på grund av otillbörligt uppförande.

Tabell 2.1 Skickade signaler, fördelat på orsak till signal
Antal och andel, 2019

Orsak till intern signal	Antal	Andel
Uppfyller inte allmänna villkor	2 100	8 %
Inte besökt eller kontaktat Arbetsförmedlingen eller kompletterande aktör enligt överenskommelse	3 732	14 %
Söker inte arbete aktivt	11 557	43 %
Medverkar inte till att upprätta handlingsplan	5 562	21 %
Deltar inte i insats, aktivitet eller åtgärd inom programmet*	6	< 1 %
Övrigt	4 068	15 %
Totalt	**27 025**	**100 %**

*Arbetssökande med arbetslöshetsersättning är öppet arbetslösa och deltar därför inte i arbetsmarknadspolitiska program. Sex personer verkar ha blivit utskrivna från ett program den dag signalen skickades.

Enheten Granskning och kontroll inom Arbetsförmedlingen tog emot totalt 27 025 signaler under perioden oktober–december 2019, när det gäller arbetssökande med arbetslöshetsersättning. Det framgår av tabell 2.1. Den klart vanligaste orsaken till att en signal skickades var att den arbetssökande inte bedömdes ha sökt arbete aktivt. Det var 43 procent av signalerna som skickades av den anledningen. Det var även vanligt att den arbetssökande inte bedömdes medverka till att upprätta en handlingsplan, 21 procent av signalerna skickades av den orsaken. Det var 15 procent av signalerna som avsåg ”övrigt”.

[31] En signal kan skickas direkt när något har inträffat som har med villkoren för ersättning att göra, eller efter några dagar. Det är inte alltid givet vilken ersättningstyp den arbetssökande hade när händelsen inträffade, på grund av denna fördröjning tillsammans med det faktum att arbetssökande över tid kan röra sig mellan de olika ersättningssystemen.

Diagram 2.1 Antal skickade signaler per månad 2019

Antalet signaler som skickades internt inom Arbetsförmedlingen när det gäller arbetssökande med arbetslöshetsersättning var cirka 9 500 i oktober 2019. Antalet skickade signaler minskade därefter till cirka 8 600 i november och ökade till cirka 9 000 i december.

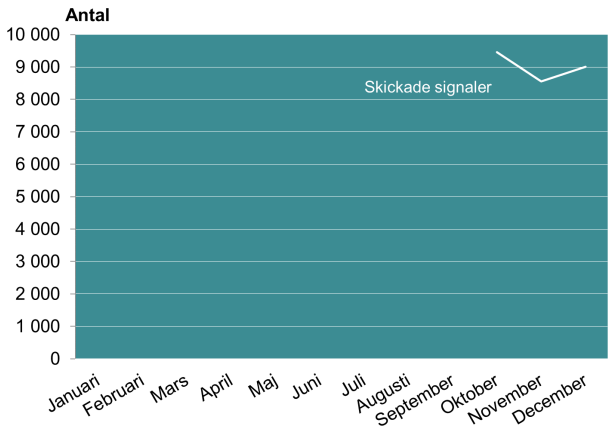

Underrättelser till arbetslöshetskassorna

Fram till hösten 2019 var det arbetsförmedlarnas uppgift att underrätta arbetslöshetskassan när det fanns skäl att anta att en person som fick eller begärde arbetslöshetsersättning inte uppfyllde villkoren för ersättning. Nu är det enheten Granskning och kontroll som tar emot signaler och skickar underrättelser till arbetslöshetskassorna.

Tabell 2.2 Skickade underrättelser med grund i 9 § ALF fördelat på underrättelsegrund

Antal och andel, 2018 och 2019

Allmänna villkor för ersättning, 9 § ALF	Antal 2018	Antal 2019	Andel 2018	Andel 2019
Inte arbetsför eller oförhindrad att åta sig arbete	82 552	67 393	97 %	97 %
Inte anmäld som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen	133	68	< 1 %	< 1 %
Står inte till arbetsmarknadens förfogande	2 034	2 087	2 %	3 %
Totalt	**84 719**	**69 548**	**100 %**	**100 %**

Tabell 2.2 visar att det totala antalet underrättelser som Arbetsförmedlingen skickade till arbetslöshetskassorna när en arbetssökande inte bedömdes uppfylla de allmänna villkoren för arbetslöshetsersättning enligt 9 § ALF, var 84 719 år 2018. År 2019 var antalet 69 548, en minskning med 18 procent. En klar majoritet – 97 procent – av underrättelserna avsåg under båda åren arbetssökande som inte bedömdes vara arbetsföra eller oförhindrade att åta sig arbete.

Tabell 2.3 Skickade underrättelser med grund i 43 § ALF fördelat på underrättelsegrund

Antal och andel, 2018 och 2019

Misskött arbetssökandet, 43 § ALF	Antal 2018	Antal 2019	Andel 2018	Andel 2019
Inte medverkat till att upprätta handlingsplan	2 166	15 557	< 1 %	3 %
Inte lämnat aktivitetsrapport i tid	434 719	484 847	86 %	81 %
Inte besökt eller kontaktat Arbetsförmedlingen i tid	50 633	68 726	10 %	11 %
Inte besökt eller kontaktat kompletterande aktör i tid	818	346	< 1 %	< 1 %
Inte sökt anvisat lämpligt arbete	682	631	< 1 %	< 1 %
Inte aktivt sökt lämpliga arbeten	14 547	31 852	3 %	5 %
Totalt	**503 565**	**601 959**	**100 %**	**100 %**

I relation till antalet ersättningstagare under respektive år var antalet skickade underrättelser inom kategorin missköta arbetssökandet:

- 2018: 2 249 underrättelser per tusen ersättningstagare
- 2019: 2 531 underrättelser per tusen ersättningstagare.

Tabell 2.3 visar att antalet underrättelser som Arbetsförmedlingen totalt sett skickade till arbetslöshetskassorna när en arbetssökande bedömdes ha misskött sitt arbetssökande, var 503 565 år 2018 och ökade till 601 959 år 2019. Det motsvarar 2 249 respektive 2 531 underrättelser per tusen ersättningstagare. Ökningen var 13 procent mellan åren, när hänsyn tas till antalet ersättningstagare.

En klar majoritet av underrättelserna – 86 procent 2018 och 81 procent 2019 – avsåg arbetssökande som inte hade lämnat in sin aktivitetsrapport till Arbetsförmedlingen i tid. Som nämns i kapitel 1 skickas dessa underrättelser helt automatiskt. Den näst vanligaste grunden för underrättelser var att den arbetssökande inte hade besökt eller kontaktat Arbetsförmedlingen senast ett visst datum. Det var 10–11 procent av underrättelserna som skickades av den anledningen. Arbetsförmedlingen har automatiserat delar av hanteringen även när det gäller den här kategorin av underrättelser, men viss manuell hantering krävs.

Det var fyra av sex grunder för underrättelserna som ökade mellan åren. Den underrättelsegrund som ökade allra mest var att den arbetssökande inte hade medverkat till att upprätta en individuell handlingsplan, en ökning med över 600 procent. Antalet underrättelser när den arbetssökande inte bedömdes ha sökt lämpliga arbeten på ett aktivt sätt ökade också mycket, med 119 procent. Antalet underrättelser när den arbetssökande inte hade besökt eller kontaktat en kompletterande aktör senast ett visst datum minskade i stället med 58 procent.

Tabell 2.4 Skickade underrättelser med grund i 43 a § ALF fördelat på underrättelsegrund

Antal och andel, 2018 och 2019

Förlängt tiden i arbetslöshet, 43 a § ALF	Antal 2018	Antal 2019	Andel 2018	Andel 2019
Avvisat erbjudet lämpligt arbete	398	232	41 %	26 %
Vållat att anställning inte blev av	268	138	28 %	15 %
Avvisat anvisning till arbetsmarknadspolitiskt program	307	534	32 %	59 %
Totalt	**973**	**904**	**100 %**	**100 %**

I relation till antalet ersättningstagare under respektive år var antalet skickade underrättelser inom kategorin förlänga tiden i arbetslöshet:

- 2018 och 2019: 4 underrättelser per tusen ersättningstagare

Tabell 2.4 visar att antalet underrättelser som Arbetsförmedlingen totalt sett skickade till arbetslöshetskassorna när det kunde antas att den arbetssökande hade förlängt tiden i arbetslöshet var förhållandevis få. De minskade något mellan åren, från 973 år 2018 till 904 år 2019. Det motsvarar 4 underrättelser per tusen ersättningstagare båda åren. År 2018 handlade de flesta underrättelserna om att den arbetssökande hade avvisat ett erbjudet lämpligt arbete, 41 procent. År 2019 handlade i stället de flesta om att den arbetssökande hade avvisat en anvisning till ett arbetsmarknadspolitiskt program, 59 procent.

Antalet underrättelser när den arbetssökande hade avvisat ett erbjudet lämpligt arbete och när hen uppenbarligen hade orsakat att ett erbjudande om anställning inte blev av minskade med 42 respektive 49 procent mellan 2018 och 2019. Antalet underrättelser när den arbetssökande hade avvisat en anvisning till ett arbetsmarknadspolitiskt program ökade i stället med 74 procent.

Tabell 2.5 Skickade underrättelser med grund i 43 b § ALF fördelat på underrättelsegrund

Antal och antal per 1 000 ersättningstagare, 2018 och 2019

Orsakat arbetslösheten, 43 b § ALF	Antal 2018	Antal 2019	Andel 2018	Andel 2019
Lämnat arbetet utan giltig anledning	94	99	69 %	77 %
Skilts från arbetet pga. otillbörligt uppförande	4	5	3 %	4 %
Lämnat arbetsmarknadspolitiskt program utan giltig anledning	20	16	15 %	12 %
Fått anvisning till arbetsmarknadspolitiskt program återkallad pga. sitt uppträdande	18	9	13 %	7 %
Totalt	**136**	**129**	**100 %**	**100 %**

Tabell 2.5 visar att de underrättelser som Arbetsförmedlingen skickade till arbetslöshetskassorna när den arbetssökande själv hade orsakat sin arbetslöshet enligt 43 b § ALF var ännu färre: 136 år 2018 och 129 år 2019. Flest underrättelser skickades när den arbetssökande bedömdes ha lämnat sitt arbete utan någon i regelverkets mening giltig anledning, 69 procent 2018 och 77 procent 2019.

Diagram 2.2 Skickade underrättelser med grund i 9 § och 43–43 b §§ ALF
Antal per månad, 2019

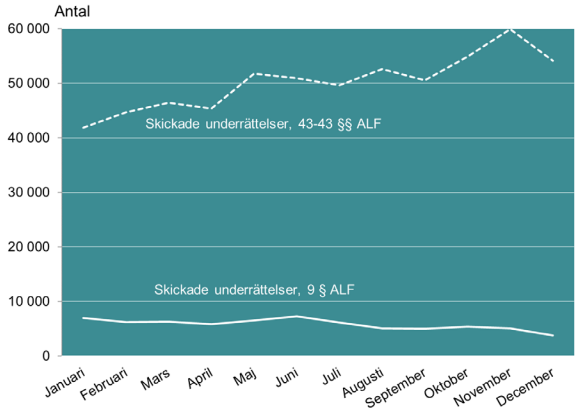

Antalet underrättelser som Arbetsförmedlingen skickade till arbetslöshetskassorna när det gäller de allmänna villkoren i 9 § ALF, var i genomsnitt cirka 5 800 per månad under 2019 och minskade under året. I juni ökade dock antalet och toppen med cirka 7 300 underrättelser nåddes. I december nåddes det lägsta antalet skickade underrättelser, cirka 3 800.

Antalet underrättelser när det gäller sanktionsbestämmelserna i 43–43 b §§ ALF var betydligt fler per månad 2019 och ökade dessutom under året. Genomsnittet var cirka 50 200. I januari skickade Arbetsförmedlingen cirka 41 900 underrättelser till arbetslöshetskassorna, det lägsta antalet per månad under året. I november nåddes toppen, cirka 60 000 underrättelser, och i december minskade antalet till cirka 54 200.

Vilka arbetssökande fick flest underrättelser?

I det här avsnittet redovisas statistik över underrättelser som Arbetsförmedlingen skickade när arbetssökande som fick eller hade möjlighet att få arbetslöshetsersättning misskötte arbetssökandet, förlängde tiden i arbetslöshet eller orsakade arbetslösheten. Statistiken redovisas fördelat på de arbetssökandes bakgrundsvariabler. Utvecklingen mellan åren är beräknad på antalet skickade underrättelser per tusen ersättningstagare. Den tar alltså hänsyn till förändringen av antalet arbetssökande som fick arbetslöshetsersättning utbetalt under respektive år.

2018	2019
Antal skickade underrättelser med grund i 43–43 b §§ ALF	
504 674	602 992

2 254	2 535
per tusen ersättningstagare	per tusen ersättningstagare

Det totala antalet underrättelser som Arbetsförmedlingen skickade till arbetslöshetskassorna när arbetssökande misskötte arbetssökandet, förlängde tiden i arbetslöshet eller orsakade arbetslösheten ökade med 19 procent mellan 2018 och 2019. I relation till antalet ersättningstagare under respektive år var ökningen lite lägre, 12 procent. Det beror på att antalet arbetssökande som fick ersättning utbetalt var fler 2019 än 2018, se bilaga 1.

Tabell 2.6 Skickade underrättelser med grund i 43–43 b §§ ALF fördelat på kön
Antal och antal per 1 000 ersättningstagare, 2018 och 2019

Kön	Antal 2018	Antal 2019	Antal per 1 000 2018	Antal per 1 000 2019
Kvinnor	237 972	281 332	2 188	2 441
Män	266 702	321 660	2 317	2 623
Totalt	**504 674**	**602 992**	**2 254**	**2 535**

Det var fler av de underrättelser som Arbetsförmedlingen skickade som avsåg män än kvinnor, både 2018 och 2019 och både det faktiska antalet och i relation till antalet ersättningstagare. År 2019 avsåg 2 623 skickade underrättelser per tusen ersättningstagare män och 2 441 avsåg kvinnor. Detta framgår av tabell 2.6.

Mellan 2018 och 2019 ökade antalet skickade underrättelser per tusen ersättningstagare i princip lika mycket för kvinnor och män, med 12 respektive 13 procent.

Tabell 2.7 Skickade underrättelser med grund i 43–43 b §§ ALF fördelat på åldersgrupp
Antal och antal per 1 000 ersättningstagare, 2018 och 2019

Åldersgrupp	Antal 2018	Antal 2019	Antal per 1 000 2018	Antal per 1 000 2019
–24 år	62 431	84 640	5 684	6 914
25–34 år	161 932	191 983	2 855	3 125
35–54 år	212 471	246 382	1 977	2 176
55– år	67 840	79 987	1 393	1 569
Totalt	**504 674**	**602 992**	**2 254**	**2 535**

Det var mycket vanligare att arbetssökande i den yngre gruppen, till och med 24 år, fick en underrättelse än att arbetssökande i övriga åldersgrupper fick det. År 2019 avsåg 6 914 skickade underrättelser per tusen ersättningstagare den yngre gruppen

och 1 569 avsåg den äldsta, 55 år och äldre. Antalet underrättelser som Arbetsförmedlingen skickade per tusen ersättningstagare minskade i takt med att de arbetssökandes ålder ökade. Detta framgår av tabell 2.7.

Den största ökningen mellan 2018 och 2019 gäller den yngre gruppen. Antalet skickade underrättelser per tusen ersättningstagare ökade med 22 procent för arbetssökande till och med 24 år. För åldersgruppen 25–34 år var ökningen minst, 9 procent.

Tabell 2.8 Skickade underrättelser med grund i 43–43 b §§ ALF fördelat på utbildningsnivå

Antal och antal per 1 000 ersättningstagare, 2018 och 2019

Högsta utbildning	Antal 2018	Antal 2019	Antal per 1 000 2018	Antal per 1 000 2019
Grundskola*	123 918	145 213	2 656	2 923
Gymnasium	233 120	278 563	2 392	2 734
Eftergymnasial utbildning	147 636	179 216	1 851	2 076
Totalt	**504 674**	**602 992**	**2 254**	**2 535**

* Uppgiften inkluderar även personer som saknar formell grundläggande utbildning.

Det var vanligast att arbetssökande med grundskola som högsta utbildning fick en underrättelse. Det framgår av tabell 2.8. Antalet underrättelser som Arbetsförmedlingen skickade per tusen ersättningstagare minskade både 2018 och 2019 i takt med att de arbetssökandes utbildningsnivå ökade. År 2019 avsåg 2 923 skickade underrättelser per tusen ersättningstagare arbetssökande med endast grundskoleutbildning och 2 076 avsåg arbetssökande med eftergymnasial utbildning.

Mellan 2018 och 2019 ökade antalet underrättelser per tusen ersättningstagare mest bland arbetssökande med gymnasieutbildning. 14 procent. För de övriga två grupperna var ökningen något lägre, 10–12 procent.

Tabell 2.9 Skickade underrättelser med grund i 43–43 b §§ ALF fördelat på födelseland

Antal och antal per 1 000 ersättningstagare, 2018 och 2019

Födelseland	Antal 2018	Antal 2019	Antal per 1 000 2018	Antal per 1 000 2019
Sverige	294 944	352 432	2 096	2 394
Norden, utom Sverige	8 178	9 058	1 807	2 066
Europa, utom Norden	56 397	65 611	2 285	2 512
Världen, utom Europa	145 155	175 891	2 690	2 923
Totalt	**504 674**	**602 992**	**2 254**	**2 535**

Antalet underrättelser som Arbetsförmedlingen skickade per tusen ersättningstagare låg mellan 2 000 och 3 000 oavsett i vilket land den arbetssökande föddes. Det var vanligast att arbetssökande födda i ett land utanför Europa fick en underrättelse, antalet per tusen ersättningstagare 2019 var 2 923 för den gruppen. Det kan jämföras med arbetssökande födda i ett annat nordiskt land än Sverige, där det var 2 066 per tusen ersättningstagare som fick en underrättelse. Detta framgår av tabell 2.9.

Den största ökningen mellan 2018 och 2019 gäller arbetssökande födda i Norden. Antalet skickade underrättelser per tusen ersättningstagare ökade med 14 procent både för dem som föddes i Sverige och för dem som föddes i något av de andra nordiska länderna. Antalet ökade minst för arbetssökande födda utanför Europa, med 9 procent.

Tabell 2.10 Skickade underrättelser med grund i 43–43 b §§ ALF fördelat på funktionsnedsättning

Antal och antal per 1 000 ersättningstagare, 2018 och 2019

Funktionsnedsättning som innebär nedsatt arbetsförmåga	Antal 2018	Antal 2019	Antal per 1 000 2018	Antal per 1 000 2019
Ingen	442 640	544 878	2 308	2 615
Fysisk	25 689	22 611	1 578	1 607
Psykisk, kognitiv eller socialmedicinsk	36 345	35 503	2 302	2 300
Totalt	**504 674**	**602 992**	**2 254**	**2 535**

År 2018 var det i princip lika vanligt att arbetssökande utan funktionsnedsättning fick en underrättelse som att arbetssökande med en psykisk, kognitiv eller socialmedicinsk funktionsnedsättning som innebar nedsatt arbetsförmåga fick det. Antalet underrättelser som Arbetsförmedlingen skickade per tusen ersättningstagare var 2 308 för den förstnämnda gruppen och 2 302 för den sistnämnda. År 2019 var det vanligast att arbetssökande utan funktionsnedsättning fick en underrättelse. Det var 2 615 skickade underrättelser per tusen ersättningstagare som avsåg den gruppen. Det kan jämföras med 1 607 underrättelser för arbetssökande med en fysisk funktionsnedsättning som innebar nedsatt arbetsförmåga. Detta framgår av tabell 2.10.

Mellan 2018 och 2019 ökade antalet skickade underrättelser som avsåg arbetssökande utan funktionsnedsättning med 13 procent. I relation till antalet ersättningstagare skedde i princip inga förändringar mellan åren för arbetssökande med någon form av funktionsnedsättning som innebar nedsatt arbetsförmåga.

Arbetslöshetskassornas hantering

När det gäller arbetssökande med arbetslöshetsersättning är det arbetslöshetskassorna som utreder underrättelser från Arbetsförmedlingen och som fattar beslut om eventuell sanktion. Det gick vi igenom i avsnittet ”Arbetslöshetskassan utreder och beslutar” i kapitel 1.

Alla underrättelser som Arbetsförmedlingen skickar går till en så kallad ”meddelandebank”. När en arbetssökande lämnar in en ansökan om arbetslöshetsersättning lämnas de underrättelser som finns lagrade i meddelandebanken vidare till den aktuella arbetslöshetskassan. Det innebär att det inte är alla underrättelser som skickas från Arbetsförmedlingen som tas emot och hanteras av arbetslöshetskassorna.

Som nämns i kapitel 1 ska arbetslöshetskassan göra en självständig prövning av ärendet. Det innebär att arbetslöshetskassan kan göra en annan bedömning än vad Arbetsförmedlingen gjorde när underrättelsen skickades, och att grunden för prövningen och beslutet kan skilja sig från grunden för den skickade underrättelsen.

Begrepp i den statistiska redovisningen

- Mottagna underrättelser avser alla underrättelser som någon av arbetslöshetskassorna tog emot. Mottagna underrättelser kan avskrivas, till exempel om personen inte ansöker om ersättning för dagen för händelsen, eller prövas.
- Prövade underrättelser avser underrättelser som någon av arbetslöshetskassorna utredde och slutförde. Prövade underrättelser kan lämnas utan åtgärd eller leda till beslut om varning eller avstängning från ersättning.
- Sanktionsgrad avser hur stor andel av de prövade underrättelserna som ledde till beslut om varning eller avstängning.

Hur många underrättelser hanterade varje arbetslöshetskassa?

I det här avsnittet redovisas statistik över arbetslöshetskassornas hantering av de underrättelser som Arbetsförmedlingen skickade när det fanns skäl att anta att arbetssökande hade misskött arbetssökandet, förlängt tiden i arbetslöshet eller orsakat arbetslösheten. Statistiken visar hur många underrättelser varje arbetslöshetskassa tog emot och hur många som prövades, i relation till antalet ersättningstagare inom respektive arbetslöshetskassa. Statistiken visar även hur stor andel av de prövade underrättelserna som ledde till beslut om sanktion.

Antal underrättelser grund i 43–43 b §§ ALF som arbetslöshetskassorna hanterade under 2019

Mottagna underrättelser	Prövade underrättelser
317 483	106 761

Tabell 2.11 Underrättelser med grund i 43–43 b §§ ALF fördelat på arbetslöshetskassor

Antal mottagna och prövade per 1 000 ersättningstagare och sanktionsgrad, 2019

Arbetslöshetskassa	Antal mottagna underrättelser per 1 000	Antal prövade underrättelser per 1 000	Sanktions-grad
Akademikernas	836	324	88 %
Alfa	2 690	595	88 %
Byggnadsarbetarnas	1 362	552	93 %
Elektrikernas	1 238	484	95 %
Fastighets	1 208	448	95 %
Finans- och Försäkringsbranschens	924	358	92 %
GS	998	459	92 %
Hamnarbetarnas	1 624	564	91 %
Handelsanställdas	1 228	445	94 %
Hotell- och restauranganställdas	1 327	467	94 %
IF Metalls	1 166	510	97 %
Journalisternas	723	304	99 %
Kommunalarbetarnas	1 483	462	96 %
Ledarnas	758	361	94 %
Livsmedelsarbetarnas	1 130	486	91 %
Lärarnas	1 198	435	93 %
Pappersindustriarbetarnas	1 013	461	92 %
Sekos	1 135	456	90 %
Småföretagarnas	1 266	489	95 %
STs	897	372	86 %
Sveriges arbetares	1 311	444	95 %
Säljarnas	1 180	485	92 %
Transportarbetarnas	1 425	518	96 %
Unionens	982	357	93 %
Vision	1 108	390	96 %
Totalt	**1 335**	**449**	**93 %**

Tillsammans tog de 25 arbetslöshetskassorna emot 1 335 underrättelser från Arbetsförmedlingen per tusen ersättningstagare under 2019. Arbetslöshetskassan Alfa tog emot klart flest i relation till antalet ersättningstagare, 2 690 underrättelser per tusen ersättningstagare. Hamnarbetarnas arbetslöshetskassa tog emot näst flest,

1 624 underrättelser per tusen ersättningstagare. Journalisternas arbetslöshetskassa tog emot det lägsta antalet per tusen ersättningstagare, 723 underrättelser. Även Ledarnas och Akademikernas arbetslöshetskassor tog emot ett lågt antal underrättelser, 758 respektive 836 per tusen ersättningstagare. Detta framgår av tabell 2.11.

Tillsammans prövade arbetslöshetskassorna 449 underrättelser per tusen ersättningstagare. Arbetslöshetskassan Alfa prövade flest underrättelser i relation till antalet ersättningstagare: 595 per tusen ersättningstagare. Även Hamnarbetarnas och Byggnadsarbetarnas arbetslöshetskassor prövade många underrättelser: 564 respektive 552 per tusen ersättningstagare. Journalisternas arbetslöshetskassa prövade det lägsta antalet, 304, och Akademikernas arbetslöshetskassa prövade 324 underrättelser per tusen ersättningstagare.

Det var 93 procent av alla underrättelser som arbetslöshetskassorna prövade som ledde till ett beslut om sanktion. Journalisternas arbetslöshetskassa hade den högsta sanktionsgraden jämfört med övriga arbetslöshetskassor: 99 procent. IF Metalls arbetslöshetskassa hade den näst högsta: 97 procent. Lägst sanktionsgrad hade STs arbetslöshetskassa: 86 procent. Akademikernas arbetslöshetskassa och arbetslöshetskassan Alfa hade en sanktionsgrad på 88 procent.

På vilka grunder prövade arbetslöshetskassorna underrättelser och hur många ledde till sanktion?

Även i det här avsnittet redovisas statistik över arbetslöshetskassornas hantering av underrättelser om att arbetssökande som fick arbetslöshetsersättning hade misskött arbetssökandet, förlängt tiden i arbetslöshet eller orsakat arbetslösheten. Statistiken visar hur många underrättelser arbetslöshetskassorna prövade sammanlagt och vilken punkt i respektive bestämmelse i ALF som var grund för beslutet om varning eller avstängning, både det faktiska antalet och i relation till antalet ersättningstagare. Statistiken visar även hur stor andel av de prövade underrättelserna som ledde till ett beslut om sanktion.

Tabell 2.12 Prövade underrättelser med grund i 43 § ALF fördelat på underrättelsegrund

Antal, antal per 1 000 ersättningstagare och sanktionsgrad, 2019

Misskött arbetssökandet, 43 § ALF	Antal	Antal per 1 000	Sanktions-grad
Inte medverkat till att upprätta handlingsplan	2 848	12	85 %
Inte lämnat aktivitetsrapport i tid	71 695	301	95 %
Inte besökt eller kontaktat Arbetsförmedlingen i tid	14 008	59	87 %

Misskött arbetssökandet, 43 § ALF	Antal	Antal per 1 000	Sanktions-grad
Inte besökt eller kontaktat kompletterande aktör i tid	75	< 1	87 %
Inte sökt anvisat lämpligt arbete	282	1	90 %
Inte aktivt sökt lämpliga arbeten	17 514	74	93 %
Total	**106 422**	**447**	**93 %**

Under 2019 prövade arbetslöshetskassorna totalt 106 422 underrättelser om att arbetssökande hade misskött sitt arbetssökande, vilket motsvarar 447 underrättelser per tusen ersättningstagare. Det framgår av tabell 2.12. Inom den här kategorin underrättelser var det vanligast att arbetslöshetskassorna prövade om aktivitetsrapporten hade lämnats in i tid eller inte: 301 underrättelser per tusen ersättningstagare. Näst vanligast var underrättelser om att den arbetssökande inte aktivt hade sökt lämpliga arbeten. Det var 74 underrättelser per tusen ersättningstagare som prövades med den grunden.

93 %

Sanktionsgraden var 93 procent för underrättelser om att arbetssökande hade misskött sitt arbetssökande 2019.

Andelen prövade underrättelser som ledde till att arbetslöshetskassorna beslutade om sanktion var högst, 95 procent, för underrättelser om att den arbetssökande inte hade lämnat in sin aktivitetsrapport i tid. Sanktionsgraden var nästan lika hög, 93 procent, för underrättelser om att den arbetssökande inte aktivt hade sökt lämpliga arbeten. Lägst sanktionsgrad hade underrättelser om att den arbetssökande inte hade medverkat till att upprätta en handlingsplan, 85 procent.

Tabell 2.13 Prövade underrättelser med grund i 43 a § ALF fördelat på underrättelsegrund

Antal, antal per 1 000 ersättningstagare och sanktionsgrad, 2019

Förlängt tiden i arbetslöshet, 43 a § ALF	Antal	Antal per 1 000	Sanktions-grad
Avvisat erbjudet lämpligt arbete	135	1	78 %
Vållat att anställning inte blev av	60	< 1	77 %
Avvisat anvisning till arbetsmarknadspolitiskt program	114	< 1	74 %
Total	**309**	**1**	**76 %**

Under 2019 prövade arbetslöshetskassorna totalt 309 underrättelser om att arbetssökande hade förlängt tiden i arbetslöshet, vilket motsvarar 1 underrättelse per tusen ersättningstagare. Det framgår av tabell 2.13. Inom den här kategorin

underrättelser var det något vanligare att arbetslöshetskassorna prövade om arbetssökande hade avvisat ett erbjudande om lämpligt arbete från arbetsgivare.

76 %

Sanktionsgraden var 76 procent för underrättelser om att arbetssökande hade förlängt tiden i arbetslöshet 2019.

Andelen prövade underrättelser som ledde till att arbetslöshetskassorna beslutade om sanktion var högst, 78 procent, för underrättelser om att arbetssökande hade avvisat ett erbjudet lämpligt arbete. Sanktionsgraden var lägst för underrättelser om att arbetssökande hade avvisat en anvisning till ett arbetsmarknadspolitiskt program: 74 procent.

Tabell 2.14 Prövade underrättelser med grund i 43 b § ALF fördelat på underrättelsegrund

Antal, antal per 1 000 ersättningstagare och sanktionsgrad, 2019

Orsakat arbetslösheten, 43 b § ALF	Antal	Antal per 1 000	Sanktions -grad
Lämnat arbetet utan giltig anledning	16	< 1	81 %
Skilts från arbetet pga. otillbörligt uppförande	0	0	-
Lämnat arbetsmarknadspolitiskt program utan giltig anledning	10	< 1	100 %
Fått anvisning till arbetsmarknadspolitiskt program återkallad pga. sitt uppträdande	4	< 1	-
Total	**30**	**< 1**	**90 %**

Under 2019 prövade arbetslöshetskassorna totalt 30 underrättelser om att arbetssökande hade orsakat sin arbetslöshet. Det framgår av tabell 2.14. Inom den här kategorin underrättelser var det något vanligare att arbetslöshetskassorna prövade om arbetssökande hade lämnat sitt arbete utan någon i arbetslöshetsförsäkringens mening giltig anledning.

90 %

Sanktionsgraden var 90 procent för underrättelser om att arbetssökande hade orsakat arbetslösheten 2019. Antalet prövade underrättelser inom denna kategori är dock så få att sanktionsgraden kan ändras om det tillkommer några beslut.

Hur många beslut fattade arbetslöshetskassorna per sanktionsnivå och hur lång tid tog det?

I det här avsnittet redovisas statistik över arbetslöshetskassornas handläggning och beslut om sanktion när det gäller underrättelser från Arbetsförmedlingen. Statistiken visar hur många beslut om varning respektive avstängning från

arbetslöshetsersättning som arbetslöshetskassorna fattade sammanlagt när det gäller arbetssökande som fick arbetslöshetsersättning som misskötte arbetssökandet, både det faktiska antalet och i relation till antalet ersättningstagare. Statistiken visar även hur lång tid det tog för varje arbetslöshetskassa att besluta om sanktion när arbetssökande hade misskött arbetssökandet, förlängt tiden i arbetslöshet eller orsakat arbetslösheten.

Tabell 2.15 Antal beslut med grund i 43 § ALF, fördelat på sanktionsnivå

Antal och antal per 1 000 ersättningstagare, 2018 och 2019

Nivå i sanktionstrappan	Antal 2018	Antal 2019	Antal per 1 000 2018	Antal per 1 000 2019
Varning	48 147	59 673	215	251
Avstängning 1 dag	16 689	22 988	75	97
Avstängning 5 dagar	6 928	9 626	31	40
Avstängning 10 dagar	2 832	4 115	13	17
Ersättningsrätten upphör	1 048	1 716	5	7
Totalt	**75 644**	**98 118**	**338**	**412**

Under 2019 fattade arbetslöshetskassorna totalt 98 118 beslut om sanktion när arbetssökande hade misskött arbetssökandet på något av de sätt som anges i 43 § ALF. Det motsvarar 412 sanktionsbeslut per tusen ersättningstagare, en ökning med 22 procent jämfört med 2018 när hänsyn tas till antalet ersättningstagare under respektive år. Detta framgår av tabell 2.15.

En majoritet av arbetslöshetskassornas sanktionsbeslut innebar att den arbetssökande fick en varning. År 2019 var det 251 beslut per tusen ersättningstagare som innebar en varning, en ökning med 17 procent jämfört med 2018. När det gäller besluten om avstängning innebar en majoritet båda åren att den arbetssökande stängdes av från arbetslöshetsersättning i 1 ersättningsdag: 97 beslut per tusen ersättningstagare 2019, en ökning med 29 procent jämfört med 2018. Antalet beslut minskade under båda åren i takt med att antalet avstängningsdagar ökade.

Tabell 2.16 Handläggningstid för underrättelser som ledde till sanktion med grund i 43–43 b §§ ALF fördelat på arbetslöshetskassor

Mediantid i antal dagar och kvartiler[32], 2019

Arbetslöshetskassa	Antal	Första kvartilen	Median	Tredje kvartilen
Akademikernas	6 194	6	15	22
Alfa	11 838	19	25	53
Byggnadsarbetarnas	4 653	13	15	24
Elektrikernas	289	10	16	18
Fastighets	2 174	15	17	23
Finans- och Försäkringsbranschens	486	3	11	17
GS	1 601	17	19	25
Hamnarbetarnas	52	17	20	22
Handelsanställdas	5 982	16	18	29
Hotell- och restauranganställdas	5 641	15	19	26
IF Metalls	8 411	15	18	26
Journalisternas	256	3	10	19
Kommunalarbetarnas	20 981	16	18	31
Ledarnas	1 018	10	12	21
Livsmedelsarbetarnas	1 132	18	21	32
Lärarnas	1 852	12	17	25
Pappersindustriarbetarnas	195	14	16	21
Sekos	2 212	7	15	20
Småföretagarnas	2 845	14	18	32
STs	890	10	17	25
Sveriges arbetares	265	12	15	20
Säljarnas	251	15	17	21
Transportarbetarnas	3 922	16	17	24
Unionens	13 877	8	16	24
Vision	2 333	10	16	19
Totalt	**99 350**	**15**	**18**	**28**

År 2019 tog det 15 dagar innan arbetslöshetskassorna sammanlagt hade utrett och fattat beslut om sanktion i en fjärdedel av alla underrättelser om att arbetssökande hade misskött arbetssökandet, förlängt tiden i arbetslöshet eller orsakat sin arbetslöshet. Mediantiden, det vill säga den längsta handläggningstiden för hälften av alla ärenden, var 18 dagar. Det tog 28 dagar innan arbetslöshetskassorna sammanlagt hade utrett och fattat beslut i tre fjärdedelar av dessa underrättelser. Detta framgår av tabell 2.16.

[32] Median är det tal som storleksmässigt ligger i mitten av en ordnad talserie. Den första kvartilen är det tal som delar av en ordnad talserie så att en fjärdedel av talen har ett lägre värde än första kvartilen och tre fjärdedelar har ett högre värde. Den tredje kvartilen är det tal som delar av en ordnad talserie så att tre fjärdedelar av talen har ett lägre värde än tredje kvartilen och en fjärdedel har ett högre värde.

Av tabellen framgår det också att det var stora skillnader mellan arbetslöshetskassorna. Journalisternas och Finans- och Försäkringsbranschens arbetslöshetskassor hade kortast handläggningstid med en median på 10 respektive 11 dagar. Det tog 19 respektive 17 dagar för dessa arbetslöshetskassor att utreda och fatta beslut om sanktion i tre fjärdedelar av underrättelserna. Både Elektrikernas arbetslöshetskassa och Arbetslöshetskassan Vision hade kortare handläggningstid för den andra än den första hälften av underrättelserna: den tredje kvartilen var 18 respektive 19 dagar.

Arbetslöshetskassan Alfa hade längst handläggningstid: mediantiden var 25 dagar och det tog 53 dagar innan beslut hade fattats i tre fjärdedelar av underrättelserna. För Livsmedelsarbetarnas arbetslöshetskassa var mediantiden nästan lika lång, 21 dagar, och det tog 32 dagar innan beslut hade fattats i tre fjärdedelar av underrättelserna. Även Hamnarbetarnas arbetslöshetskassa hade en mediantid som var längre än medianen för samtliga arbetslöshetskassor, men därefter kortades handläggningstiden. Både Småföretagarnas och Kommunalarbetarnas arbetslöshetskassor hade mediantider som låg i linje med medianen för samtliga arbetslöshetskassor, men därefter blev handläggningstiden längre. Den tredje kvartilen var 32 respektive 31 dagar för dessa arbetslöshetskassor.

Vilka arbetssökande fick minst en sanktion?

I det här avsnittet redovisas statistik över arbetssökande med arbetslöshetsersättning (ersättningstagare) som fick minst en sanktion när arbetslöshetskassorna hade beslutat att de hade misskött arbetssökandet, förlängt tiden i arbetslöshet eller orsakat arbetslösheten. Statistiken redovisas fördelat på de arbetssökandes bakgrundsvariabler. Utvecklingen mellan åren är beräknad på antalet ersättningstagare som fick minst en sanktion per tusen ersättningstagare. Den tar alltså hänsyn till förändringen av antalet arbetssökande som fick arbetslöshetsersättning utbetalt under respektive år.

2018	2019
Antal arbetssökande som fick minst en sanktion med grund i 43–43 b §§ ALF	
60 236	74 827
269 per tusen ersättningstagare	315 per tusen ersättningstagare

Det totala antalet ersättningstagare som fick minst en sanktion när de hade misskött arbetssökandet, förlängt tiden i arbetslöshet eller orsakat arbetslösheten ökade med 24 procent mellan 2018 och 2019. I relation till antalet ersättningstagare under

respektive år var ökningen lite lägre, 17 procent. Det beror på att antalet arbetssökande som fick ersättning utbetalt var fler 2019 än 2018, se bilaga 1.

Tabell 2.17 Ersättningstagare som fick minst en sanktion med grund i 43–43 b §§ ALF fördelat på kön

Antal och antal per 1 000 ersättningstagare, 2018 och 2019

Kön	Antal 2018	Antal 2019	Antal per 1 000 2018	Antal per 1 000 2019
Kvinnor	26 783	33 194	246	288
Män	33 453	41 633	290	339
Totalt	**60 236**	**74 827**	**269**	**315**

Det var fler av män än kvinnor som fick minst en sanktion både 2018 och 2019 och både det faktiska antalet och i relation till antalet ersättningstagare. År 2019 fick 339 män och 288 kvinnor per tusen ersättningstagare minst en sanktion. Detta framgår av tabell 2.17.

Mellan 2018 och 2019 ökade antalet kvinnor och män per tusen ersättningstagare som fick minst en sanktion lika mycket, med 17 procent.

Tabell 2.18 Ersättningstagare som fick minst en sanktion med grund i 43–43 b §§ ALF fördelat på åldersgrupp

Antal och antal per 1 000 ersättningstagare, 2018 och 2019

Åldersgrupp	Antal 2018	Antal 2019	Antal per 1 000 2018	Antal per 1 000 2019
–24 år	4 039	5 265	368	430
25–34 år	17 571	21 635	310	352
35–54 år	28 024	34 336	261	303
55– år	10 602	13 591	218	267
Totalt	**60 236**	**74 827**	**269**	**315**

Det var mycket vanligare att arbetssökande i den yngre gruppen fick minst en sanktion än att arbetssökande i övriga åldersgrupper fick det. År 2019 fick 430 arbetssökande till och med 24 år minst en sanktion per tusen ersättningstagare, medan 267 som var 55 år eller äldre fick det. Antalet arbetssökande som fick minst en sanktion per tusen ersättningstagare minskade i takt med att åldern ökade, både 2018 och 2019. Detta framgår av tabell 2.18.

Mellan 2018 och 2019 ökade antalet arbetssökande per tusen ersättningstagare som fick minst en sanktion med 17 procent i den yngre gruppen. Antalet ökade dock mest i den äldsta gruppen, med 22 procent, men från en lägre nivå.

Tabell 2.19 Ersättningstagare som fick minst en sanktion med grund i 43–43 b §§ ALF fördelat på utbildningsnivå

Antal och antal per 1 000 ersättningstagare, 2018 och 2019

Högsta utbildning	Antal 2018	Antal 2019	Antal per 1 000 2018	Antal per 1 000 2019
Grundskola*	14 751	17 825	316	359
Gymnasium	27 291	33 773	280	331
Eftergymnasial utbildning	18 194	23 229	228	269
Totalt	**60 236**	**74 827**	**269**	**315**

* Uppgiften inkluderar även personer som saknar formell grundläggande utbildning.

Det var vanligast att arbetssökande med grundskola som högsta utbildning fick minst en sanktion. År 2019 fick 359 arbetssökande med grundskoleutbildning minst en sanktion per tusen ersättningstagare, och 269 med eftergymnasial utbildning. Antalet arbetssökande som fick minst en sanktion per tusen ersättningstagare minskade i takt med att utbildningsnivån ökade. Detta framgår av tabell 2.19.

Den största ökningen mellan 2018 och 2019 gäller dem med gymnasieutbildning och dem med eftergymnasial utbildning. Antalet som fick minst en sanktion per tusen ersättningstagare ökade med 18 procent för båda de grupperna. För arbetssökande med grundskola som högsta utbildning var ökningen något lägre, 14 procent.

Tabell 2.20 Ersättningstagare som fick minst en sanktion med grund i 43–43 b §§ ALF fördelat på födelseland

Antal och antal per 1 000 ersättningstagare, 2018 och 2019

Födelseland	Antal 2018	Antal 2019	Antal per 1 000 2018	Antal per 1 000 2019
Sverige	35 661	44 946	253	305
Norden, utom Sverige	1 046	1 262	231	288
Europa, utom Norden	6 608	7 964	268	305
Världen, utom Europa	16 921	20 655	314	343
Totalt	**60 236**	**74 827**	**269**	**315**

Det var vanligare att arbetssökande födda i ett land utanför Europa fick minst en sanktion än att arbetssökande födda i ett europeiskt land fick det. År 2019 fick 343 arbetssökande födda utanför Europa minst en sanktion per tusen ersättningstagare. Det var minst vanligt att arbetssökande födda i ett annat nordiskt land än Sverige fick minst en sanktion. Detta framgår av tabell 2.20.

Mellan 2018 och 2019 ökade antalet som fick minst en sanktion per tusen ersättningstagare mest bland arbetssökande födda i Norden. Bland dem som föddes i Sverige var ökningen 21 procent och bland dem som föddes i något av de andra

nordiska länderna var ökning högst, 25 procent. Bland arbetssökande födda utanför Europa ökade antalet som fick minst en sanktion per tusen ersättningstagare minst, med 9 procent.

Tabell 2.21 Ersättningstagare som fick minst en sanktion med grund i 43–43 b §§ ALF fördelat på funktionsnedsättning

Antal och antal per 1 000 ersättningstagare, 2018 och 2019

Funktionsnedsättning som innebär nedsatt arbetsförmåga	Antal 2018	Antal 2019	Antal per 1 000 2018	Antal per 1 000 2019
Ingen	52 087	66 384	272	319
Fysisk	3 667	3 589	225	255
Psykisk, kognitiv eller socialmedicinsk	4 482	4 854	284	314
Totalt	**60 236**	**74 827**	**269**	**315**

Under 2018 var det något vanligare att arbetssökande med en psykisk, kognitiv eller socialmedicinsk funktionsnedsättning som innebar nedsatt arbetsförmåga fick minst en sanktion jämfört med dem som inte hade någon funktionsnedsättning. Under 2019 var förhållandet det omvända men skillnaderna var små. År 2019 fick 319 arbetssökande utan någon funktionsnedsättning minst en sanktion per tusen ersättningstagare, och 314 arbetssökande med en psykisk, kognitiv eller socialmedicinsk funktionsnedsättning. Detta framgår av tabell 2.21. Under båda åren var det minst vanligt att arbetssökande med en fysisk funktionsnedsättning som innebar nedsatt arbetsförmåga fick minst en sanktion.

Den största ökningen mellan 2018 och 2019 gäller arbetssökande utan någon funktionsnedsättning. Antalet per tusen ersättningstagare som fick minst en sanktion ökade med 17 procent i den gruppen. Den minsta ökningen, 11 procent, gäller dem med en psykisk, kognitiv eller socialmedicinsk funktionsnedsättning.

Vilka arbetssökande fick flest sanktioner?

I det här avsnittet redovisas statistik över arbetslöshetskassornas prövning av de underrättelser som Arbetsförmedlingen skickade, och över arbetslöshetskassornas beslut om sanktioner när arbetssökande som fick arbetslöshetsersättning hade misskött arbetssökandet, förlängt tiden i arbetslöshet eller orsakat arbetslösheten. Statistiken visar antalet prövade underrättelser och sanktioner i relation till det totala antalet ersättningstagare under året, och redovisas fördelat på de arbetssökandes bakgrundsvariabler. Statistiken visar även hur stor andel av de prövade underrättelserna som ledde till ett beslut om sanktion.

Totalt antal med grund i 43–43 b §§ ALF som arbetslöshetskassorna hanterade 2019

Prövade underrättelser	Beslut om sanktioner
106 761	99 350
449	418
per tusen ersättningstagare	per tusen ersättningstagare

93 %

Sanktionsgraden var 93 procent för underrättelser med grund i 43–43 b §§ ALF 2019.

Tabell 2.22 Prövade underrättelser och sanktioner med grund i 43–43 b §§ ALF fördelat på kön

Antal per 1 000 ersättningstagare och sanktionsgrad, 2019

Kön	Antal prövade underrättelser per 1 000	Antal sanktioner per 1 000	Sanktions-grad
Kvinnor	402	372	92 %
Män	493	461	94 %
Totalt	**449**	**418**	**93 %**

Under 2019 var det vanligare att arbetslöshetskassorna prövade underrättelser som avsåg män än som avsåg kvinnor. Antalet prövade underrättelser var 493 per tusen ersättningstagare för män, jämfört med 402 för kvinnor. Det var även vanligare med sanktioner bland män än bland kvinnor. Antalet sanktioner var 461 per tusen ersättningstagare för män, jämfört med 372 för kvinnor. Detta framgår av tabell 2.22.

Andelen prövade underrättelser som ledde till att arbetslöshetskassorna beslutade om sanktion var något högre för män, 94 procent, än för kvinnor, 92 procent.

Tabell 2.23 Prövade underrättelser och sanktioner med grund i 43–43 b §§ ALF fördelat på åldersgrupp

Antal per 1 000 ersättningstagare och sanktionsgrad, 2019

Åldersgrupp	Antal prövade underrättelser per 1 000	Antal sanktioner per 1 000	Sanktions-grad
–24 år	593	556	94 %
25–34 år	515	480	93 %
35–54 år	433	403	93 %
55– år	370	343	92 %
Totalt	**449**	**418**	**93 %**

Under 2019 var det vanligast att arbetslöshetskassorna både prövade underrättelser som avsåg arbetssökande i den yngre gruppen, och beslutade om sanktion. Antalet prövade underrättelser var 593 per tusen ersättningstagare för dem till och med 24 år, och antalet sanktioner var 556 per tusen ersättningstagare. Underrättelser som avsåg arbetssökande i den äldsta gruppen både prövades och ledde till beslut om sanktion i lägst grad. Antalet prövade underrättelser var 370 per tusen ersättningstagare för dem som var 55 år eller äldre, och antalet sanktioner var 343 per tusen ersättningstagare. Både antalet prövade underrättelser och antalet sanktioner minskade i takt med att de arbetssökandes ålder ökade. Detta framgår av tabell 2.23.

Förhållandet är detsamma när det gäller andelen prövade underrättelser som ledde till att arbetslöshetskassorna beslutade om sanktion, men skillnaderna mellan åldersgrupperna är små. Sanktionsgraden för arbetssökande till och med 24 år var 94 procent och den var 92 procent för dem som var 55 år eller äldre.

Tabell 2.24 Prövade underrättelser och sanktioner med grund i 43–43 b §§ ALF fördelat på utbildningsnivå

Antal per 1 000 ersättningstagare och sanktionsgrad, 2019

Högsta utbildning	Antal prövade underrättelser per 1 000	Antal sanktioner per 1 000	Sanktions-grad
Grundskola*	526	496	94 %
Gymnasium	473	443	94 %
Eftergymnasial utbildning	376	343	91 %
Totalt	**449**	**418**	**93 %**

* Uppgiften inkluderar även personer som saknar formell grundläggande utbildning.

Under 2019 var det vanligast att arbetslöshetskassorna både prövade underrättelser som avsåg arbetssökande med grundskola som högsta utbildning, och beslutade om sanktion. Antalet prövade underrättelser var 526 per tusen ersättningstagare i den gruppen, och antalet sanktioner var 496 per tusen ersättningstagare. Underrättelser som avsåg arbetssökande med eftergymnasial utbildning både prövades och ledde till beslut om sanktion i lägst grad. Antalet prövade underrättelser var 376 per tusen ersättningstagare i den gruppen, och antalet sanktioner var 343 per tusen ersättningstagare. Både antalet prövade underrättelser och antalet sanktioner minskade i takt med att de arbetssökandes utbildningsnivå ökade. Detta framgår av tabell 2.24.

Andelen prövade underrättelser som ledde till att arbetslöshetskassorna beslutade om sanktion var 94 procent både för dem med grundskola och för dem med gymnasium som högsta utbildning. Sanktionsgraden för arbetssökande med eftergymnasial utbildning var lägre, 91 procent.

Tabell 2.25 Prövade underrättelser och sanktioner med grund i 43–43 b §§ ALF fördelat på födelseland

Antal per 1 000 ersättningstagare och sanktionsgrad, 2019

Födelseland	Antal prövade underrättelser per 1 000	Antal sanktioner per 1 000	Sanktions-grad
Sverige	436	405	93 %
Norden, utom Sverige	406	373	92 %
Europa, utom Norden	434	404	93 %
Världen, utom Europa	489	459	94 %
Totalt	**449**	**418**	**93 %**

Under 2019 var det inga stora skillnader i antalet underrättelser som arbetslöshetskassorna prövade, sett till arbetssökande födelseland. Däremot var det vanligare att underrättelser som avsåg arbetssökande födda utanför Europa både prövades och ledde till beslut om sanktion, jämfört med arbetssökande födda i ett land i Europa. Antalet prövade underrättelser var 489 per tusen ersättningstagare för arbetssökande födda utanför Europa, och antalet sanktioner var 459 per tusen ersättningstagare. Underrättelser som avsåg arbetssökande födda i ett annat nordiskt land än Sverige både prövades och ledde till beslut om sanktion i lägst grad. Antalet prövade underrättelser var 406 per tusen ersättningstagare i den gruppen, och antalet sanktioner var 373 per tusen ersättningstagare. Detta framgår av tabell 2.25.

Förhållandet var detsamma när det gäller andelen prövade underrättelser som ledde till att arbetslöshetskassorna beslutade om sanktion, även om skillnaderna var små. Sanktionsgraden var högst för arbetssökande födda utanför Europa, 94 procent, och lägst för dem som föddes i ett annat nordiskt land än Sverige, 92 procent.

Tabell 2.26 Prövade underrättelser och sanktioner med grund i 43–43 b §§ ALF fördelat på funktionsnedsättning

Antal per 1 000 ersättningstagare och sanktionsgrad, 2019

Funktionsnedsättning som innebär nedsatt arbetsförmåga	Antal prövade underrättelse per 1 000	Antal sanktioner per 1 000	Sanktions-grad
Ingen	454	423	93 %
Fysisk	359	331	92 %
Psykisk, kognitiv eller socialmedicinsk	462	429	93 %
Totalt	**449**	**418**	**93 %**

Under 2019 var det vanligast att arbetslöshetskassorna både prövade underrättelser som avsåg arbetssökande med en psykisk, kognitiv eller socialmedicinsk funktionsnedsättning som innebar nedsatt arbetsförmåga, och beslutade om sanktion. Antalet prövade underrättelser var 462 per tusen ersättningstagare för den gruppen, och

antalet sanktioner var 429 per tusen ersättningstagare. Underrättelser som avsåg arbetssökande med en fysisk funktionsnedsättning både prövades och ledde till beslut om sanktion i lägst grad. Antalet prövade underrättelser var 359 per tusen ersättningstagare för den gruppen, och antalet sanktioner var 331 per tusen ersättningstagare. Detta framgår av tabell 2.26.

Andelen prövade underrättelser som ledde till att arbetslöshetskassorna beslutade om sanktion var 92–93 procent oavsett om de arbetssökande hade någon form av funktionsnedsättning som innebar nedsatt arbetsförmåga eller inte.

3 Statistik: aktivitetsstöd och utvecklingsersättning

I det här kapitlet redovisar vi statistik som ger en bild av framför allt Arbetsförmedlingens kontrollarbete inom aktivitetsstödet och utvecklingsersättningen[33]. Först tar vi upp arbetet med att skicka underrättelser och därefter arbetet med att utreda och besluta om eventuell sanktion.

Statistiken består av det faktiska antalet signaler inom Arbetsförmedlingen, underrättelser och sanktioner och antalet i relation till det totala antalet ersättningstagare under året, och redovisas fördelat på de arbetssökandes bakgrundsvariabler. Bakgrundsvariablerna är kön, åldersgrupp, högsta utbildning, födelseland och eventuell funktionsnedsättning som innebär nedsatt arbetsförmåga. I bilaga 1 redovisas antalet ersättningstagare under respektive år.

I avsnittet ”Krav och sanktioner inom aktivitetsstödet, utvecklingsersättningen och etableringsersättningen” i kapitel 1 gick vi igenom de bestämmelser i förordningen om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser (FEA) som reglerar kraven på programdeltagare som får aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning. Bestämmelserna ligger till grund för den statistiska redovisningen i det här kapitlet.

Efter att rapporten publicerats uppmärksammades att antalet skickade underrättelser per tusen ersättningstagare för manliga programdeltagare inom aktivitetsstödet och utvecklingsersättningen, som presenteras i tabell 3.6, var felaktigt. Även det totala antalet avstängningsbeslut som presenteras i avsnittet ”Hur många avstängningsbeslut verkställde Försäkringskassan?” var felaktigt. Utifrån detta har IAF reviderat kapitel 3.

Arbetsförmedlingens hantering

När det gäller programdeltagare med aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning är det Arbetsförmedlingen som både utför kontrollen av att kraven för ersättning uppfylls, och som prövar ärenden och fattar beslut om eventuell sanktion. Arbetsförmedlingen har organiserat kontrollarbetet på samma sätt inom alla ersättningsformer, och därför används både signaler och underrättelser internt inom Arbetsförmedlingen även när

[33] Enligt 2 kap. 1 § FEA lämnas aktivitetsstöd till den som har fyllt 25 år och som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program. Aktivitetsstöd får även lämnas till den som inte har fyllt 25 år, om hen är eller skulle ha varit berättigad till arbetslöshetsersättning. Enligt 2 kap. 10 § FEA lämnas utvecklingsersättning till den programdeltagare som har fyllt 18 men inte 25 år, som inte är eller skulle ha varit berättigad till arbetslöshetsersättning.

det gäller programdeltagare. Det gick vi igenom i avsnittet ”Arbetsförmedlingen kontrollerar, utreder och beslutar” i kapitel 1.

Begrepp i den statistiska redovisningen

- Skickade underrättelser avser alla underrättelser som skickades till enheten Ersättningsprövning inom Arbetsförmedlingen.
- Mottagna underrättelser avser alla underrättelser som enheten Ersättningsprövning inom Arbetsförmedlingen tog emot. Mottagna underrättelser kan avskrivas, till exempel om personen inte ansöker om ersättning för dagen för händelsen, eller prövas.
- Prövade underrättelser avser underrättelser som Arbetsförmedlingen utredde och slutförde. Prövade underrättelser kan lämnas utan åtgärd eller leda till beslut om varning eller avstängning från ersättning.
- Sanktionsgrad avser hur stor andel av de prövade underrättelserna som ledde till beslut om varning eller avstängning.

På vilka grunder underrättade Arbetsförmedlingen?

I det här avsnittet redovisas först statistik över Arbetsförmedlingens interna signaler och därefter över avvikelserapporter från fristående aktörer, som rör programdeltagare som fick eller hade möjlighet att få aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning. Sedan redovisas statistik över de underrättelser som enheten Granskning och kontroll skickade till enheten Ersättningsprövning inom Arbetsförmedlingen. Statistiken visar hur många underrättelser som skickades och vilken punkt i respektive bestämmelse som angavs som grund.

I vår databas kan vi inte följa vilka signaler eller vilka avvikelserapporter som ledde till underrättelser eller på vilka grunder. Därför redovisar vi antalet signaler, avvikelserapporter och underrättelser separat.

Signaler och avvikelserapporter till enheten Granskning och Kontroll inom Arbetsförmedlingen

Sedan den 1 oktober 2019 skickas automatiska och manuella signaler inom Arbetsförmedlingen, till enheten Granskning och kontroll som hanterar signalerna. Därför avser statistiken över signaler endast perioden oktober–december 2019.[34] En avvikelserapport skickas till Arbetsförmedlingen från de fristående aktörer som anordnar insatser inom ramen för arbetsmarknadspolitiska program, när en person

[34]En signal kan skickas direkt när något har inträffat som har med villkoren för ersättning att göra, eller efter några dagar. Det är inte alltid givet vilken ersättningstyp den arbetssökande hade när händelsen inträffade, på grund av denna fördröjning tillsammans med det faktum att arbetssökande över tid kan röra sig mellan de olika ersättningssystemen.

inte deltar i insatser, aktiviteter eller andra arbetsmarknadspolitiska åtgärder inom ett program. Sedan den 1 december 2019 är det enheten Granskning och kontroll som tar emot och hanterar även avvikelserapporterna. Därför avser statistiken över avvikelserapporter enbart december 2019. Detta tog vi upp i avsnittet ”Enheten Granskning och kontroll tar emot signaler och avvikelserapporter och skickar underrättelser” i kapitel 1.

Signalen ”övrigt” kan användas bland annat när programdeltagaren inte har sökt ett anvisat arbete, tackat nej till ett erbjudet arbete, orsakat att en anställning inte blev av och när hen har sagt upp sig från en anställning eller blivit uppsagd på grund av otillbörligt uppförande.

Tabell 3.1 Skickade signaler fördelat på orsak till signal
Antal och andel, 2019

Orsak till intern signal	Antal	Andel
Uppfyller inte allmänna villkor*	40	< 1 %
Inte besökt eller kontaktat Arbetsförmedlingen eller kompletterande aktör enligt överenskommelse	6 909	38 %
Söker inte arbete aktivt	4 525	25 %
Medverkar inte till att upprätta handlingsplan	158	1 %
Deltar inte i insats, aktivitet eller åtgärd inom programmet	4 854	27 %
Övrigt	1 638	9 %
Totalt	**18 124**	**100 %**

* De allmänna villkoren gäller inte för deltagare i arbetsmarknadspolitiska program. 40 personer verkar ha blivit utskrivna från ett program den dag signalen skickades.

Enheten Granskning och kontroll inom Arbetsförmedlingen tog emot totalt 18 124 signaler under perioden oktober–december 2019, när det gäller programdeltagare med aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning. Det framgår av tabell 3.1. Den vanligaste orsaken till att en signal skickades var att programdeltagaren inte hade besökt eller kontaktat Arbetsförmedlingen eller en kompletterande aktör enligt överenskommelse. Det var 38 procent av signalerna som skickades av den anledningen. Det var även vanligt att programdeltagaren inte deltog i en insats, aktivitet eller åtgärd inom det arbetsmarknadspolitiska programmet: 27 procent av signalerna skickades av den orsaken. En nästan lika stor andel, 25 procent, skickades när programdeltagaren inte bedömdes ha sökt arbete aktivt.

Diagram 3.1 Antal skickade signaler per månad 2019

Antalet signaler som skickades internt inom Arbetsförmedlingen när det gäller programdeltagare med aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning var cirka 6 800 i oktober 2019. Antalet skickade signaler ökade till cirka 7 200 i november och minskade därefter kraftigt i december, till cirka 4 100. Minskningen var 42 procent.

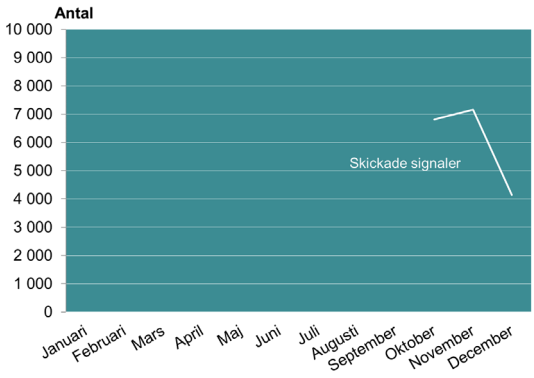

Tabell 3.2 Skickade avvikelserapporter fördelat på orsak till rapport

Antal och andel, 2019

Orsak till avvikelserapport	Antal	Andel
Vård av barn eller sjukdom	26 110	100 %
Arbete	0	0 %
Okänd orsak	55	< 1 %
Annan känd orsak (övrigt)	9	< 1 %
Totalt	**26 174**	**100 %**

Det totala antalet avvikelserapporter som skickades från fristående aktörer till Arbetsförmedlingen när programdeltagare med aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning inte deltog i en insats, aktivitet eller åtgärd inom det arbetsmarknadspolitiska programmet, var 26 174 under december 2019. I nästan samtliga fall var orsaken till avvikelserapporten att programdeltagaren var hemma för vård av barn eller för att hen själv var sjuk. Detta framgår av tabell 3.2.

Underrättelser till enheten Ersättningsprövning inom Arbetsförmedlingen

Fram till hösten 2019 var det arbetsförmedlarnas uppgift att skicka underrättelser när det fanns skäl att anta att en person som fick eller begärde aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning inte uppfyllde villkoren för ersättning. Nu är det enheten Granskning och kontroll som tar emot signaler och skickar underrättelser till enheten Ersättningsprövning inom Arbetsförmedlingen.

Tabell 3.3 Skickade underrättelser med grund i 6 kap. 2 § FEA fördelat på underrättelsegrund

Antal och andel, 2018 och 2019

Misskött sig, 6 kap. 2 § FEA	Antal 2018	Antal 2019	Andel 2018	Andel 2019
Inte medverkat till att upprätta handlingsplan	200	437	< 1 %	< 1 %
Inte lämnat aktivitetsrapport i tid	192 893	191 997	71 %	66 %
Inte besökt eller kontaktat Arbetsförmedlingen tid	32 540	26 702	12 %	9 %
Inte besökt eller kontaktat kompletterande aktör i tid	29 535	31 968	11 %	11 %
Inte deltagit i insats i arbetsmarknadspolitiskt program	8 996	22 905	3 %	8 %
Inte sökt anvisat lämpligt arbete	588	674	< 1 %	< 1 %
Inte sökt anvisad utbildning	29	30	< 1 %	< 1 %
Inte aktivt sökt lämpliga arbeten	8 140	15 364	3 %	5 %
Totalt	**272 921**	**290 077**	**100 %**	**100 %**

I relation till antalet ersättningstagare under respektive år var antalet skickade underrättelser inom kategorin missköta arbetssökandet:

- 2018: 1 246 underrättelser per tusen ersättningstagare
- 2019: 1 459 underrättelser per tusen ersättningstagare.

Tabell 3.3 visar att det totala antalet underrättelser när en programdeltagare med aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning bedömdes ha misskött sig eller sitt arbetssökande, var 272 921 år 2018 och ökade till 290 077 år 2019. Det motsvarar 1 246 respektive 1 459 underrättelser per tusen ersättningstagare. Ökningen var 17 procent mellan åren, när hänsyn tas till antalet ersättningstagare.

En klar majoritet av underrättelserna avsåg programdeltagare som inte hade lämnat in sin aktivitetsrapport till Arbetsförmedlingen i tid. Det var 71 procent av underrättelserna som skickades av den anledningen 2018, och 66 procent under 2019. Som nämns i kapitel 1 skickas underrättelserna helt automatiskt. År 2018 var den näst vanligaste grunden för underrättelser att en programdeltagare inte hade besökt eller kontakt Arbetsförmedlingen senast ett visst datum, 12 procent. Den underrättelsegrunden minskade dock, och utgjorde 9 procent 2019. Den näst vanligaste grunden för underrättelser under 2019 var att en programdeltagare inte hade besökt eller kontaktat en kompletterande aktör senast ett visst datum. Det var 11 procent av underrättelserna som skickades av den anledningen, både 2018 och 2019. Även när det gäller dessa underrättelser har Arbetsförmedlingen automatiserat delar av hanteringen, men viss manuell hantering krävs.

Den största ökningen mellan 2018 och 2019 gäller underrättelser när en programdeltagare inte hade deltagit i en insats, aktivitet eller åtgärd i ett arbetsmarknadspolitiskt program – ökningen var 155 procent. Även antalet underrättelser när en programdeltagare inte hade medverkat till att upprätta handlingsplan ökade mycket mellan åren, med 119 procent. Antalet underrättelser när en programdeltagare inte hade besökt eller kontaktat Arbetsförmedlingen minskade med 18 procent.

Tabell 3.4 Skickade underrättelser med grund i 6 kap. 3 § FEA fördelat på underrättelsegrund

Antal och andel, 2018 och 2019

Förlängt tiden i arbetslöshet, 6 kap. 3 § FEA	Antal 2018	Antal 2019	Andel 2018	Andel 2019
Avvisat erbjudet lämpligt arbete	749	487	28 %	24 %
Avvisat utbildning som hen anvisats att söka och antagits till	94	55	3 %	3 %
Vållat att anställning inte blev av	667	377	25 %	19 %
Avvisat erbjuden insats i arbetsmarknadspolitiskt program	1 188	1 095	44 %	54 %
Totalt	**2 698**	**2 014**	**100 %**	**100 %**

I relation till antalet ersättningstagare under respektive år var antalet skickade underrättelser inom kategorin förlänga tiden i arbetslöshet:

- 2018: 12 underrättelser per tusen ersättningstagare
- 2019: 10 underrättelser per tusen ersättningstagare.

Tabell 3.4 visar att det totala antalet underrättelser när en programdeltagare med aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning bedömdes ha förlängt tiden i arbetslöshet enligt 6 kap. 3 § FEA, var förhållandevis få och minskade från 2 698 år 2018 till 2 014 år 2019. Det motsvarar 12 respektive 10 underrättelser per tusen ersättningstagare. Den vanligaste grunden för en underrättelse var båda åren att programdeltagaren hade avvisat en erbjuden insats i ett arbetsmarknadspolitiskt program.

Samtliga underrättelseorsaker minskade. Antalet underrättelser när programdeltagaren genom sitt uppträdande uppenbarligen hade orsakat att en anställning inte blev av minskade mest: från 667 år 2018 till 377 år 2019, en minskning med 43 procent.

Tabell 3.5 Skickade underrättelser med grund i 6 kap. 4 § FEA fördelat på underrättelsegrund

Antal och antal per 1 000 ersättningstagare, 2018 och 2019

Orsakat arbetslösheten, 6 kap. 4 § FEA	Antal 2018	Antal 2019	Andel 2018	Andel 2019
Lämnat arbetet utan giltig anledning	64	52	83 %	81 %
Skilts från arbetet pga. otillbörligt uppträdande	13	12	17 %	19 %
Totalt	**77**	**64**	**100 %**	**100 %**

Tabell 3.5 visar att det totala antalet underrättelser när en programdeltagare med aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning själv hade orsakat sin arbetslöshet enligt 6 kap. 4 § FEA var ännu färre till antalet: 77 år 2018 och 64 år 2019. Den vanligaste grunden för en underrättelse var under båda åren att den arbetssökande hade lämnat sitt arbete utan någon giltig anledning.

Diagram 3.2 Skickade underrättelser med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA

Antal per månad, 2019

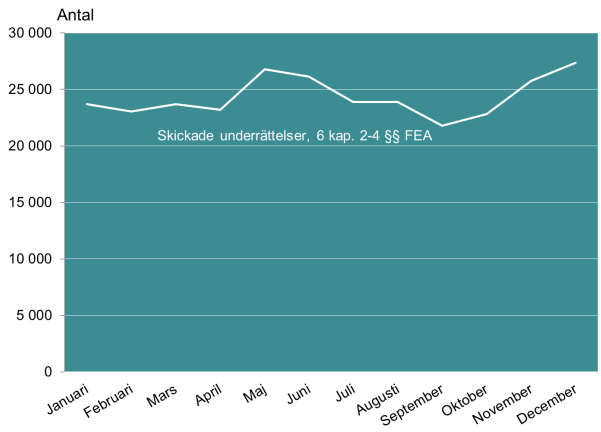

Antalet underrättelser som skickades när en programdeltagare hade misskött sig eller sitt arbetssökande, förlängt tiden i arbetslöshet eller orsakat sin arbetslöshet, var i genomsnitt cirka 24 300 per månad under 2019 men varierade under året. I maj ökade antalet till cirka 26 800, för att i september minska till cirka 21 800. I december nåddes toppen med cirka 28 400 skickade underrättelser.

Vilka programdeltagare fick flest underrättelser?

I det här avsnittet redovisas statistik över underrättelser som enheten Granskning och kontroll skickade till enheten Ersättningsprövning inom Arbetsförmedlingen, när en programdeltagare som fick eller hade möjlighet att få aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning misskötte sig eller sitt arbetssökande, förlängde tiden i arbetslöshet eller orsakade arbetslösheten. Statistiken redovisas fördelat på programdeltagarnas bakgrundsvariabler. Utvecklingen mellan åren är beräknad på antalet skickade underrättelser per tusen ersättningstagare. Den tar alltså hänsyn till förändringen av antalet programdeltagare som fick aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning utbetalt under respektive år.

2018	2019
Antal skickade underrättelser med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA	
275 696	292 155
1 258	1 469
per tusen ersättningstagare	per tusen ersättningstagare

Det totala antalet underrättelser som skickades inom Arbetsförmedlingen när programdeltagare misskötte sig eller sitt arbetssökande, förlängde tiden i arbetslöshet eller orsakade arbetslösheten ökade med 6 procent mellan 2018 och 2019. I relation till antalet ersättningstagare under respektive år var ökningen högre, 17 procent. Det beror på att antalet ersättningstagare var färre 2019 än 2018, se bilaga 1.

Tabell 3.6 Skickade underrättelser med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på kön
Antal och antal per 1 000 ersättningstagare, 2018 och 2019

Kön	Antal 2018	Antal 2019	Antal per 1 000 2018	Antal per 1 000 2019
Kvinnor	110 099	117 108	1 093	1 282
Män	165 597	175 047	1 398	1 628
Totalt	**275 696**	**292 155**	**1 258**	**1 469**

Det var fler av de underrättelser som skickades inom Arbetsförmedlingen som avsåg män än kvinnor, både sett till totalt antal och i relation till antalet ersättningstagare och år 2018 och 2019. År 2019 avsåg 1 282 skickade underrättelser per tusen ersättningstagare kvinnor och 880 avsåg män. Detta framgår av tabell 3.6. Mellan 2018 och 2019 ökade antalet skickade underrättelser per tusen ersättningstagare i princip lika mycket för kvinnor och män, med 17 respektive 16 procent.

Tabell 3.7 Skickade underrättelser med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på åldersgrupp
Antal och antal per 1 000 ersättningstagare, 2018 och 2019

Åldersgrupp	Antal 2018	Antal 2019	Antal per 1 000 2018	Antal per 1 000 2019
–24 år	70 745	68 972	1 936	2 233
25–34 år	74 930	78 877	1 464	1 680
35–54 år	97 262	107 752	1 099	1 335
55– år	32 759	36 554	764	906
Totalt	**275 696**	**292 155**	**1 258**	**1 469**

Det var mycket vanligare både 2018 och 2019 att programdeltagare i den yngre gruppen, till och med 24 år, fick en underrättelse än att programdeltagare i övriga åldersgrupper fick det. Det framgår av tabell 3.7. Under båda åren minskade antalet underrättelser per tusen ersättningstagare i takt med att programdeltagarnas ålder ökade. År 2019 avsåg 2 233 skickade underrättelser per tusen ersättningstagare den yngre gruppen och 906 avsåg den äldsta, 55 år och äldre.

Den största ökningen mellan 2018 och 2019 gäller åldersgruppen 35–54 år. Antalet underrättelser som Arbetsförmedlingen skickade per tusen ersättningstagare ökade med 22 procent för den gruppen. För den äldsta gruppen var ökningen nästan lika stor, 19 procent, men från en lägre nivå. För de två yngre grupperna var ökningen 15 procent för antalet per tusen ersättningstagare.

Tabell 3.8 Skickade underrättelser med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på utbildningsnivå

Antal och antal per 1 000 ersättningstagare, 2018 och 2019

Högsta utbildning	Antal 2018	Antal 2019	Antal per 1 000 2018	Antal per 1 000 2019
Grundskola*	124 175	143 097	1 597	1 898
Gymnasium	107 653	101 741	1 191	1 313
Eftergymnasial utbildning	43 868	47 317	862	1 029
Totalt	**275 696**	**292 155**	**1 258**	**1 469**

* Uppgiften inkluderar även personer som saknar formell grundläggande utbildning.

Det var vanligast att programdeltagare med grundskola som högsta utbildning fick en underrättelse. Det framgår av tabell 3.8. Antalet underrättelser per tusen ersättningstagare minskade både 2018 och 2019 i takt med att programdeltagarnas utbildningsnivå ökade. År 2019 avsåg 1 898 skickade underrättelser per tusen ersättningstagare programdeltagare med endast grundskoleutbildning och 1 029 avsåg programdeltagare med eftergymnasial utbildning.

Den största ökningen mellan 2018 och 2019 gäller programdeltagare med grundskola som högsta utbildning. Antalet skickade underrättelser per tusen ersättningstagare ökade med 19 procent för den gruppen. För dem med gymnasieutbildning ökade antalet med 10 procent.

Tabell 3.9 Skickade underrättelser med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på födelseland

Antal och antal per 1 000 ersättningstagare, 2018 och 2019

Födelseland	Antal 2018	Antal 2019	Antal per 1 000 2018	Antal per 1 000 2019
Sverige	113 302	100 241	1 094	1 175
Norden, utom Sverige	2 782	2 397	851	888
Europa, utom Norden	22 666	20 437	1 122	1 261
Världen, utom Europa	136 946	169 080	1 488	1 786
Totalt	**275 696**	**292 155**	**1 258**	**1 469**

Det var vanligast att programdeltagare födda i ett land utanför Europa fick en underrättelse. Antalet underrättelser som 2019 skickades inom Arbetsförmedlingen per tusen ersättningstagare var 1 786 för den gruppen. Det var inte alls lika vanligt att programdeltagare födda i ett annat nordiskt land än Sverige fick en underrättelse: 888 per tusen ersättningstagare. Antalet underrättelser per tusen ersättningstagare ökade mellan 2018 och 2019 oavsett vilket land programdeltagaren var född i. Detta framgår av tabell 3.9.

Den största ökningen mellan 2018 och 2019 gäller programdeltagare som är födda i ett land utanför Europa. Antalet underrättelser per tusen ersättningstagare ökade med 20 procent för den gruppen. Antalet ökade minst för programdeltagare födda i Norden: med 7 procent för dem som föddes i Sverige och med 4 procent för dem som föddes i något av de andra nordiska länderna.

Tabell 3.10 Skickade underrättelser med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på funktionsnedsättning

Antal och antal per 1 000 ersättningstagare, 2018 och 2019

Funktionsnedsättning som innebär nedsatt arbetsförmåga	Antal 2018	Antal 2019	Antal per 1 000 2018	Antal per 1 000 2019
Ingen	219 429	234 239	1 401	1 633
Fysisk	19 729	21 524	720	889
Psykisk, kognitiv eller socialmedicinsk	36 538	36 392	1 041	1 167
Totalt	**275 696**	**292 155**	**1 258**	**1 469**

Det var vanligast att programdeltagare som inte hade någon funktionsnedsättning som innebar nedsatt arbetsförmåga fick en underrättelse. År 2018 skickades det inom Arbetsförmedlingen 1 401 underrättelser per tusen ersättningstagare för den gruppen och 2019 skickades det 1 633. Bland programdeltagare med någon funktionsnedsättning var det vanligare att gruppen med en psykisk, kognitiv eller socialmedicinsk

funktionsnedsättning fick en underrättelse än att gruppen med fysisk funktionsnedsättning fick det. Detta framgår av tabell 3.10.

Antalet skickade underrättelser som avsåg programdeltagare med en fysisk funktionsnedsättning ökade mest mellan 2018 och 2019, med 23 procent för antalet per tusen ersättningstagare. Antalet som avsåg programdeltagare utan funktionsnedsättning ökade med 17 procent.

På vilka grunder prövade Arbetsförmedlingen underrättelser och hur många ledde till sanktion?

I det här avsnittet redovisas statistik över Arbetsförmedlingens prövning av underrättelser om att det fanns skäl att anta att programdeltagare som fick aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning hade misskött sig eller sitt arbetssökande, förlängt tiden i arbetslöshet eller orsakat arbetslösheten. Statistiken visar hur många underrättelser Arbetsförmedlingen prövade och vilken punkt i respektive bestämmelse i FEA som utgjorde grund för beslutet om varning eller avstängning, både det faktiska antalet och i relation till antalet ersättningstagare. Statistiken visar även hur stor andel av de prövade underrättelserna som ledde till beslut om sanktion.

Tabell 3.11 Prövade underrättelser med grund i 6 kap. 2 § FEA fördelat på underrättelsegrund

Antal, antal per 1 000 ersättningstagare och sanktionsgrad, 2019

Misskött sig, 6 kap. 2 § FEA	Antal	Antal per 1 000	Sanktions-grad
Inte medverkat till att upprätta handlingsplan	79	< 1	89 %
Inte lämnat aktivitetsrapport i tid	90 888	457	93 %
Inte besökt eller kontaktat Arbetsförmedlingen i tid	8 752	44	87 %
Inte besökt eller kontaktat kompletterande aktör i tid	5 699	29	93 %
Inte deltagit i insats i arbetsmarknadspolitiskt program	2 467	12	93 %
Inte sökt anvisat lämpligt arbete	181	1	91 %
Inte sökt anvisad utbildning	6	< 1	-
Inte aktivt sökt lämpliga arbeten	5 027	25	96 %
Totalt	**113 099**	**569**	**93 %**

Under 2019 prövade Arbetsförmedlingen totalt 113 099 underrättelser om att programdeltagare hade misskött sig eller sitt arbetssökande, vilket motsvarar 569 underrättelser per tusen ersättningstagare. Det framgår av tabell 3.11. Inom den här kategorin underrättelser var det vanligast att Arbetsförmedlingen prövade om aktivitetsrapporten hade lämnats in i tid eller inte. Det var 457 underrättelser per

tusen ersättningstagare som prövades med den grunden. Näst vanligast var underrättelser om att programdeltagare inte hade besökt eller kontaktat Arbetsförmedlingen i tid. Det var 44 underrättelser per tusen ersättningstagare som prövades med den grunden.

93 %

Sanktionsgraden var 93 procent för underrättelser om att programdeltagare hade misskött sig eller sitt arbetssökande 2019.

Andelen prövade underrättelser som ledde till att Arbetsförmedlingen beslutade om sanktion var högst, 96 procent, när det gäller underrättelser om att programdeltagare inte aktivt hade sökt lämpliga arbeten. Lägst sanktionsgrad hade underrättelser om att programdeltagaren inte hade besökt eller kontaktat Arbetsförmedlingen senast ett visst datum, 87 procent.

Tabell 3.12 Prövade underrättelser med grund i 6 kap. 3 § FEA fördelat på underrättelsegrund

Antal, antal per 1 000 ersättningstagare och sanktionsgrad, 2019

Förlängt tiden i arbetslöshet, 6 kap. 3 § FEA	Antal	Antal per 1 000	Sanktions-grad
Avvisat erbjudet lämpligt arbete	219	1	91 %
Avvisat utbildning som hen anvisats att söka och antagits till	27	< 1	96 %
Vållat att anställning inte blev av	75	< 1	89 %
Avvisat erbjuden insats i arbetsmarknadspolitiskt program	404	2	92 %
Totalt	**725**	**4**	**92 %**

Under 2019 prövade Arbetsförmedlingen totalt 725 underrättelser om att programdeltagare hade förlängt tiden i arbetslöshet, vilket motsvarar 4 underrättelser per tusen ersättningstagare. Det framgår av tabell 3.12. Inom den här kategorin underrättelser var det vanligast att Arbetsförmedlingen prövade om programdeltagare hade avvisat ett erbjudande om en insats, aktivitet eller åtgärd inom ett arbetsmarknadspolitiskt program. Näst vanligast var underrättelser om att programdeltagare hade avvisat ett erbjudande om ett lämpligt arbete från en arbetsgivare.

92 %

Sanktionsgraden var 92 procent för underrättelser om att programdeltagare hade förlängt tiden i arbetslöshet 2019.

Andelen prövade underrättelser som ledde till att Arbetsförmedlingen beslutade om sanktion var högst, 96 procent, när det gäller underrättelser om att programdeltagare hade avvisat en utbildning som

de hade anvisats av Arbetsförmedlingen att söka och antagits till. Lägst sanktionsgrad hade underrättelser om att programdeltagare genom sitt uppträdande uppenbarligen hade orsakat att en anställning inte hade blivit av, 89 procent.

Tabell 3.13 Prövade underrättelser med grund i 6 kap. 4 § FEA fördelat på underrättelsegrund
Antal, antal per 1 000 ersättningstagare och sanktionsgrad, 2019

Orsakat arbetslösheten, 6 kap. 4 § FEA	Antal	Antal per 1 000	Sanktionsgrad
Lämnat arbetet utan giltig anledning	1	< 1	-
Skilts från arbetet pga. otillbörligt uppträdande	0	-	-
Totalt	**1**	**< 1**	**-**

Arbetsförmedlingen prövade endast en underrättelse under 2019 när programdeltagaren själv hade orsakat sin arbetslöshet. Den underrättelsen ledde till ett beslut om sanktion. Detta framgår av tabell 3.13.

Hur många beslut fattade Arbetsförmedlingen per sanktionsnivå och hur lång tid tog det?

I det här avsnittet redovisas statistik över Arbetsförmedlingens handläggning och beslut om sanktioner. Statistiken visar hur många beslut om varning respektive avstängning från aktivitetsstöd och utvecklingsersättning som Arbetsförmedlingen fattade när det gäller programdeltagare som misskötte sig eller sitt arbetssökande, både det faktiska antalet och i relation till antalet ersättningstagare. Statistiken visar även hur lång tid det tog för Arbetsförmedlingen att besluta om sanktion när programdeltagare hade misskött sig eller sitt arbetssökande, förlängt tiden i arbetslöshet eller orsakat arbetslösheten.

Tabell 3.14 Beslut med grund i 6 kap. 2 § FEA fördelat på sanktionsnivå
Antal, 2018 och 2019

Nivå i sanktionstrappan	Antal 2018	Antal 2019	Antal per 1 000 2018	Antal per 1 000 2019
Varning	44 584	41 692	203	210
Avstängning 1 dag	26 993	23 734	123	119
Avstängning 5 dagar	17 864	14 089	82	71
Avstängning 10 dagar	11 999	8 957	55	45
Avstängning 45 dagar	33 073	16 783	151	84
Totalt	**134 513**	**105 255**	**614**	**529**

Under 2019 fattade Arbetsförmedlingen totalt 105 255 beslut om sanktion när programdeltagare hade misskött sig eller sitt arbetssökande på något av de sätt som anges i 6 kapitlet 2 § FEA. Det motsvarar 529 sanktionsbeslut per tusen ersättningstagare, en minskning med 14 procent jämfört med 2018 när hänsyn tas till antalet ersättningstagare under respektive år. Detta framgår av tabell 3.14.

En majoritet av Arbetsförmedlingens alla beslut om sanktion innebar att programdeltagaren fick en varning. Det var 210 beslut per tusen ersättningstagare 2019 som innebar en varning, en ökning med 3 procent jämfört med 2018. När det gäller besluten om avstängning innebar en majoritet 2018 att programdeltagaren stängdes av från aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning i 45 ersättningsdagar. Under 2019 innebar en majoritet att programdeltagaren stängdes av från ersättning i 1 ersättningsdag: 119 beslut per tusen ersättningstagare. Antalet beslut minskade under båda åren i takt med att antalet avstängningsdagar ökade, men ökade igen vid avstängning i 45 ersättningsdagar. Den sanktionen kan utdelas flera gånger för en och samma person.

Tabell 3.15 Handläggningstid för underrättelser som ledde till sanktion med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA

Mediantid i antal dagar och kvartiler[35], 2019

Första kvartilen	Median	Tredje kvartilen
26 dagar	71 dagar	105 dagar

År 2019 tog det 26 dagar innan Arbetsförmedlingen hade handlagt och fattat beslut om sanktion i en fjärdedel av alla underrättelser om att en programdeltagare hade misskött sig eller sitt arbetssökande, förlängt tiden i arbetslöshet eller orsakat sin arbetslöshet. Det framgår av tabell 3.15. Mediantiden, det vill säga den längsta handläggningstiden för hälften av alla ärenden, var 71 dagar. Det tog 105 dagar innan Arbetsförmedlingen hade handlagt och fattat beslut om sanktion i tre fjärdedelar av dessa underrättelser.

Vilka programdeltagare fick minst en sanktion?

I det här avsnittet redovisas statistik över programdeltagare med aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning (ersättningstagare) som fick minst en sanktion när Arbetsförmedlingen hade beslutat att de hade misskött sig, förlängt tiden i arbetslöshet eller orsakat arbetslösheten. Statistiken redovisas fördelat på programdeltagarnas

[35] Median är det tal som storleksmässigt ligger i mitten av en ordnad talserie. Den första kvartilen är det tal som delar av en ordnad talserie så att en fjärdedel av talen har ett lägre värde än första kvartilen och tre fjärdedelar har ett högre värde. Den tredje kvartilen är det tal som delar av en ordnad talserie så att tre fjärdedelar av talen har ett lägre värde än tredje kvartilen och en fjärdedel har ett högre värde.

bakgrundsvariabler. Utvecklingen mellan åren är beräknad på antalet ersättningstagare som fick minst en sanktion per tusen ersättningstagare. Den tar alltså hänsyn till förändringen av antalet programdeltagare som fick aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning utbetalt under respektive år.

2018	2019
Antal programdeltagare som fick minst en sanktion med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA	
83 109	77 045
379	387
per tusen ersättningstagare	per tusen ersättningstagare

Det totala antalet programdeltagare med aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning som fick minst en sanktion när de hade misskött sig eller sitt arbetssökande, förlängt tiden i arbetslöshet eller orsakat arbetslösheten minskade med 7 procent mellan 2018 och 2019. Även om det faktiska antalet programdeltagare som fick minst en sanktion minskade mellan åren, så ökade antalet per tusen ersättningstagare. Det beror på att antalet programdeltagare som fick ersättning utbetalt var färre 2019 än 2018, se bilaga 1. Ökningen var dock bara 2 procent.

Tabell 3.16 Ersättningstagare som fick minst en sanktion med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på kön

Antal och antal per 1 000 ersättningstagare, 2018 och 2019

Kön	Antal 2018	Antal 2019	Antal per 1 000 2018	Antal per 1 000 2019
Kvinnor	34 473	31 516	342	345
Män	48 636	45 529	411	424
Totalt	**83 109**	**77 045**	**379**	**387**

Det var fler av män än kvinnor som fick minst en sanktion både 2018 och 2019, både när det gäller det faktiska antalet och i relation till antalet ersättningstagare. År 2019 fick 424 män per tusen ersättningstagare minst en sanktion och 345 kvinnor. Detta framgår av tabell 3.16.

Antalet kvinnor som fick minst en sanktion per tusen ersättningstagare ökade med 1 procent mellan 2018 och 2019, och antalet män ökade med 3 procent.

Tabell 3.17 Ersättningstagare som fick minst en sanktion med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på åldersgrupp

Antal och antal per 1 000 ersättningstagare, 2018 och 2019

Åldersgrupp	Antal 2018	Antal 2019	Antal per 1 000 2018	Antal per 1 000 2019
–24 år	21 942	19 537	600	632
25–34 år	22 538	21 609	440	460
35–54 år	28 669	26 481	324	328
55– år	9 960	9 418	232	234
Totalt	**83 109**	**77 045**	**379**	**387**

Det var mycket vanligare att programdeltagare i den yngre gruppen fick minst en sanktion än att programdeltagare i övriga åldersgrupper fick det. År 2019 fick 632 programdeltagare till och med 24 år minst en sanktion per tusen ersättningstagare, och 234 programdeltagare som var 55 år eller äldre. Antalet programdeltagare som fick minst en sanktion per tusen ersättningstagare minskade i takt med att åldern ökade, både 2018 och 2019. Detta framgår av tabell 3.17.

Mellan 2018 och 2019 ökade antalet programdeltagare som fick minst en sanktion något. I de två yngre grupperna, till och med 24 år och 25–34 år, ökade antalet per tusen ersättningstagare mest, med 5 procent.

Tabell 3.18 Ersättningstagare som fick minst en sanktion med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på utbildningsnivå

Antal och antal per 1 000 ersättningstagare, 2018 och 2019

Högsta utbildning	Antal 2018	Antal 2019	Antal per 1 000 2018	Antal per 1 000 2019
Grundskola*	34 773	34 273	447	455
Gymnasium	33 819	29 650	374	383
Eftergymnasial utbildning	14 517	13 122	285	285
Totalt	**83 109**	**77 045**	**379**	**387**

* Uppgiften inkluderar även personer som saknar formell grundläggande utbildning.

Det var vanligast att programdeltagare med grundskola som högsta utbildning fick minst en sanktion. År 2019 fick 455 programdeltagare med grundskoleutbildning minst en sanktion per tusen ersättningstagare, och 285 med eftergymnasial utbildning. Antalet programdeltagare som fick minst en sanktion minskade i takt med att utbildningsnivån ökade, både sett till det faktiska antalet och antal per tusen ersättningstagare samt både 2018 och 2019. Detta framgår av tabell 3.18.

Mellan 2018 och 2019 ökade antalet programdeltagare som fick minst en sanktion något. Både bland dem med endast grundskola och bland dem med gymnasieutbildning ökade antalet per tusen ersättningstagare mest, med 2 procent.

Tabell 3.19 Ersättningstagare som fick minst en sanktion med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på födelseland

Antal och antal per 1 000 ersättningstagare, 2018 och 2019

Födelseland	Antal 2018	Antal 2019	Antal per 1 000 2018	Antal per 1 000 2019
Sverige	36 973	30 803	357	361
Norden, utom Sverige	867	697	265	258
Europa, utom Norden	6 902	5 406	342	334
Världen, utom Europa	38 367	40 139	417	424
Totalt	**83 109**	**77 045**	**379**	**387**

Det var vanligast att programdeltagare födda i ett land utanför Europa fick minst en sanktion. År 2019 fick 424 programdeltagare födda utanför Europa minst en sanktion per tusen ersättningstagare. Det var minst vanligt att programdeltagare födda i ett annat nordiskt land än Sverige fick minst en sanktion, 258 per tusen ersättningstagare. Detta framgår av tabell 3.19.

Mellan 2018 och 2019 ökade antalet programdeltagare som fick minst en sanktion med 2 procent bland dem som föddes i ett land utanför Europa. Bland programdeltagare födda i ett annat nordiskt land än Sverige minskade antalet per tusen ersättningstagare med 3 procent. Bland dem som föddes i något av länderna i övriga Europa var minskningen 2 procent.

Tabell 3.20 Ersättningstagare som fick minst en sanktion med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på funktionsnedsättning

Antal och antal per 1 000 ersättningstagare, 2018 och 2019

Funktionsnedsättning som innebär nedsatt arbetsförmåga	Antal 2018	Antal 2019	Antal per 1 000 2018	Antal per 1 000 2019
Ingen	63 209	59 368	404	414
Fysisk	7 108	6 183	260	256
Psykisk, kognitiv eller socialmedicinsk	12 792	11 494	364	369
Totalt	**83 109**	**77 045**	**379**	**387**

Det var vanligast att programdeltagare som inte hade någon funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga fick minst en sanktion. År 2018 var det 404 och 2019 var det 414 programdeltagare per tusen ersättningstagare som fick minst en sanktion. Det framgår av tabell 3.20. Det var minst vanligt att programdeltagare med

en fysisk funktionsnedsättning fick en sanktion, 2019 var det 256 per tusen ersättningstagare.

Mellan 2018 och 2019 minskade antalet programdeltagare som fick minst en sanktion med 2 procent bland dem som hade en fysisk funktionsnedsättning. Antalet ökade med 2 procent bland programdeltagare utan någon funktionsnedsättning som innebar nedsatt arbetsförmåga.

Vilka programdeltagare fick flest sanktioner?

I det här avsnittet redovisas statistik över underrättelser som Arbetsförmedlingen prövade och beslut om sanktioner när programdeltagare som fick aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning hade misskött sig, förlängt tiden i arbetslöshet eller orsakat arbetslösheten. Statistiken visar antalet prövade underrättelser och sanktioner i relation till det totala antalet ersättningstagare under året, och redovisas fördelat på programdeltagarnas bakgrundsvariabler. Statistiken visar även hur stor andel av de prövade underrättelserna som ledde till beslut om sanktion.

Totalt antal med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA som Arbetsförmedlingen hanterade 2019

Prövade underrättelser	Beslut om sanktioner
113 825	105 847
572	532
per tusen ersättningstagare	per tusen ersättningstagare

93 %

Sanktionsgraden var 93 procent för underrättelser med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA 2019.

Tabell 3.21 Prövade underrättelser och sanktioner med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på kön

Antal per 1 000 ersättningstagare och sanktionsgrad, 2019

Kön	Antal prövade underrättelser per 1 000	Antal sanktioner per 1 000	Sanktions-grad
Kvinnor	501	462	92 %
Män	633	592	94 %
Totalt	**572**	**532**	**93 %**

Under 2019 var det vanligare att Arbetsförmedlingen prövade underrättelser som avsåg män än som avsåg kvinnor. Antalet prövade underrättelser var 633 per tusen

ersättningstagare för män, jämfört med 501 för kvinnor. Det var även vanligare med sanktioner bland män än bland kvinnor. Antalet sanktioner var 592 per tusen ersättningstagare för män, jämfört med 462 för kvinnor.

Andelen prövade underrättelser som ledde till ett beslut om sanktion var något högre för män, 94 procent, än för kvinnor, 92 procent. Detta framgår av tabell 3.21.

Tabell 3.22 Prövade underrättelser och sanktioner med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på åldersgrupp

Antal per 1 000 ersättningstagare och sanktionsgrad, 2019

Åldersgrupp	Antal prövade underrättelser per 1 000	Antal sanktioner per 1 000	Sanktions-grad
–24 år	956	939	98 %
25–34 år	686	647	94 %
35–54 år	475	430	90 %
55– år	340	292	86 %
Totalt	**572**	**532**	**93 %**

Under 2019 var det mycket vanligare att Arbetsförmedlingen prövade underrättelser som avsåg programdeltagare i den yngre gruppen än i övriga åldersgrupper. Antalet prövade underrättelser var 956 per tusen ersättningstagare för dem till och med 24 år, jämfört med 340 för dem som var 55 år eller äldre. Det var även mycket vanligare med sanktioner när det gäller den yngre gruppen. Antalet sanktioner var 939 per tusen ersättningstagare för programdeltagare till och med 24 år, jämfört med 292 för dem som var 55 år eller äldre. Antalet prövade underrättelser och antalet sanktioner minskade i takt med att programdeltagarnas ålder ökade. Det framgår av tabell 3.22.

Förhållandet är detsamma när det gäller andelen prövade underrättelser som ledde till att Arbetsförmedlingen beslutade om sanktion – ju äldre programdeltagare, desto lägre sanktionsgrad. Sanktionsgraden för programdeltagare till och med 24 år var 98 procent och den var 86 procent för dem som var 55 år eller äldre.

Tabell 3.23 Prövade underrättelser och sanktioner med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på utbildningsnivå

Antal per 1 000 ersättningstagare och sanktionsgrad, 2019

Högsta utbildning	Antal prövade underrättelser per 1 000	Antal sanktioner per 1 000	Sanktions-grad
Grundskola*	683	638	93 %
Gymnasium	565	528	93 %
Eftergymnasial utbildning	403	366	91 %
Totalt	**572**	**532**	**93 %**

* Uppgiften inkluderar även personer som saknar formell grundläggande utbildning.

Under 2019 var det vanligast att Arbetsförmedlingen både prövade underrättelser som avsåg programdeltagare med grundskola som högsta utbildning, och beslutade om sanktion. Antalet prövade underrättelser var 683 per tusen ersättningstagare i den gruppen, och antalet sanktioner var 638 per tusen ersättningstagare. Underrättelser som avsåg programdeltagare med eftergymnasial utbildning både prövades och ledde till beslut om sanktion i lägst grad. Antalet prövade underrättelser var 403 per tusen ersättningstagare i den gruppen, och antalet sanktioner var 366 per tusen ersättningstagare. Både antalet prövade underrättelser och antalet sanktioner minskade i takt med att programdeltagarnas utbildningsnivå ökade. Detta framgår av tabell 3.23.

Andelen prövade underrättelser som ledde till att Arbetsförmedlingen beslutade om sanktion var 93 procent både för dem med grundskola och för dem med gymnasium som högsta utbildning. Sanktionsgraden för programdeltagare med eftergymnasial utbildning var lägre, 91 procent.

Tabell 3.24 Prövade underrättelser och sanktioner med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på födelseland

Antal per 1 000 ersättningstagare och sanktionsgrad, 2019

Födelseland	Antal prövade underrättelser per 1 000	Antal sanktioner per 1 000	Sanktions-grad
Sverige	539	503	93 %
Norden, utom Sverige	391	345	88 %
Europa, utom Norden	496	455	92 %
Världen, utom Europa	620	577	93 %
Totalt	**572**	**532**	**93 %**

Under 2019 var det vanligast att Arbetsförmedlingen både prövade underrättelser och beslutade om sanktion för programdeltagare födda utanför Europa. Antalet prövade underrättelser var 620 per tusen ersättningstagare för programdeltagare födda utanför Europa, och antalet sanktioner var 577 per tusen ersättningstagare. Skillnaderna var ganska stora sett till födelseland. Underrättelser som avsåg programdeltagare födda i ett annat nordiskt land än Sverige både prövades och ledde till beslut om sanktion i lägst grad. Antalet prövade underrättelser var 391 per tusen ersättningstagare i den gruppen, och antalet sanktioner var 345 per tusen ersättningstagare. Detta framgår av tabell 3.24.

Andelen prövade underrättelser som ledde till att Arbetsförmedlingen beslutade om sanktion var lika hög, 93 procent, både när det gäller programdeltagare födda i

Sverige och programdeltagare födda utanför Europa. Sanktionsgraden var lägst, 88 procent, för dem som föddes i ett annat nordiskt land än Sverige.

Tabell 3.25 Prövade underrättelser och sanktioner med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på funktionsnedsättning

Antal per 1 000 ersättningstagare och sanktionsgrad, 2019

Funktionsnedsättning som innebär nedsatt arbetsförmåga	Antal prövade underrättelser per 1 000	Antal sanktioner per 1 000	Sanktions-grad
Ingen	612	574	94 %
Fysisk	365	322	88 %
Psykisk, kognitiv eller socialmedicinsk	549	504	92 %
Totalt	**572**	**532**	**93 %**

Under 2019 var det vanligast att Arbetsförmedlingen både prövade underrättelser och beslutade om sanktion för programdeltagare utan någon funktionsnedsättning som innebar nedsatt arbetsförmåga. Antalet prövade underrättelser var 612 per tusen ersättningstagare, och antalet sanktioner var 574 per tusen ersättningstagare. Underrättelser som avsåg programdeltagare med en fysisk funktionsnedsättning både prövades och ledde till beslut om sanktion i lägst grad. Antalet prövade underrättelser var 365 per tusen ersättningstagare för den gruppen, och antalet sanktioner var 322 per tusen ersättningstagare. Detta framgår av tabell 3.25.

Andelen prövade underrättelser som ledde till att Arbetsförmedlingen beslutade om sanktion var högst för programdeltagare utan någon funktionsnedsättning som innebar nedsatt arbetsförmåga, 94 procent. Sanktionsgraden var lägst, 88 procent, för dem som hade en fysisk funktionsnedsättning.

Försäkringskassans hantering

Efter att Arbetsförmedlingen har fattat ett beslut om att en programdeltagare med aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning ska stängas av från ersättning i ett visst antal dagar, beslutar Försäkringskassan vilka dagar som ska ingå i avstängningsperioden och verkställer beslutet. För att Försäkringskassan ska kunna verkställa ett beslut om avstängning måste programdeltagaren dels ansöka om ersättning för de aktuella dagarna, dels ha rätt till ersättning. Det gick vi igenom i avsnittet ”Försäkringskassan verkställer beslut om avstängning” i kapitel 1.

Begrepp i den statistiska redovisningen

Antag att Arbetsförmedlingen har beslutat om avstängning från ersättning i tio dagar.

- Icke verkställda Om programdeltagaren inte ansöker om ersättning för någon av dagarna kan beslutet inte verkställas alls.
- Delvis verkställda Om programdeltagaren ansöker om ersättning för sex av dagarna kan beslutet verkställas endast för de sex dagarna.
- Helt verkställda Först om och när programdeltagaren ansöker om ersättning även för de resterande fyra dagarna kan beslutet verkställas helt.

Hur många avstängningsbeslut verkställde Försäkringskassan?

I det här avsnittet redovisas statistik över Försäkringskassans verkställande av Arbetsförmedlingens beslut om avstängning från aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA. Statistiken visar hur många och hur stor andel av avstängningsbesluten som Försäkringskassan verkställde. Statistiken visar även hur många av samtliga beslutade avstängningsdagar som verkställdes.

Arbetsförmedlingen fattade 63 853 beslut om avstängning från aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning 2019.

Tabell 3.26 Helt, delvis och icke verkställda avstängningsbeslut
Antal, 2019

Helt verkställda	Delvis verkställda	Inte verkställda
35 217	3 762	24 874

Under 2019 verkställde Försäkringskassan 35 217 av Arbetsförmedlingens 63 853 beslut om avstängning från aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning helt. Det innebär att programdeltagarna stängdes av från ersättning under samtliga de dagar som varje beslut omfattade. Det var 3 762 av besluten som verkställdes delvis. Det innebär att programdeltagarna stängdes av från några av de dagar som varje beslut omfattade, men inte alla. Försäkringskassan verkställde inte 24 874 beslut om avstängning från ersättning.

Diagram 3.3 Helt, delvis och inte verkställda avstängningsbeslut

Andel, 2019

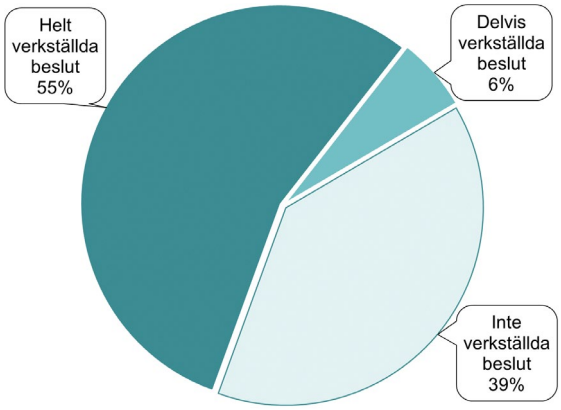

Under 2019 verkställde Försäkringskassan 55 procent av Arbetsförmedlingens beslut om avstängning från aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning helt. Det var 6 procent av besluten som verkställdes delvis. Resterande 39 procent av avstängningsbesluten verkställdes inte. Detta framgår av diagram 3.3.

Diagram 3.4 Verkställda dagar av beslutade avstängningsdagar

Antal, 2019

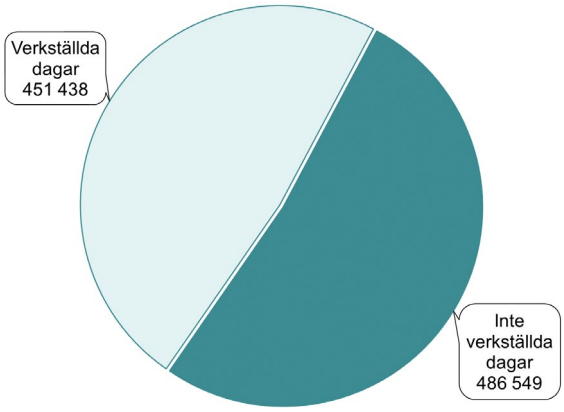

Under 2019 beslutade Arbetsförmedlingen om avstängning från aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning för totalt sett 937 987 dagar. Av diagram 3.4 framgår det att Försäkringskassan verkställde avstängningen för 451 438 av dessa dagar, vilket är 48 procent. För resterande 52 procent, 486 549 dagar, verkställdes inte avstängningen från ersättning.

4 Statistik: etableringsersättning

I det här kapitlet redovisar vi statistik som ger en bild av framför allt Arbetsförmedlingens kontrollarbete inom etableringsersättningen. Först tar vi upp arbetet med att skicka underrättelser och därefter arbetet med att utreda och besluta om eventuell sanktion.[36]

Statistiken består av det faktiska antalet signaler inom Arbetsförmedlingen, underrättelser och sanktioner och antalet i relation till det totala antalet ersättningstagare under året, och redovisas fördelat på de arbetssökandes bakgrundsvariabler. Bakgrundsvariablerna är kön, åldersgrupp, högsta utbildning, födelseland och eventuell funktionsnedsättning som innebär nedsatt arbetsförmåga. I bilaga 1 redovisas antalet ersättningstagare under respektive år.

I avsnittet ”Krav och sanktioner inom aktivitetsstödet, utvecklingsersättningen och etableringsersättningen” i kapitel 1 gick vi igenom de bestämmelser i förordningen om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser (FEA) som reglerar kraven på deltagare i det arbetsmarknadspolitiska programmet etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare (etableringsprogrammet). Bestämmelserna ligger till grund för den statistiska redovisningen i det här kapitlet.

Efter att rapporten publicerats uppmärksammades att det totala antalet avstängningsbeslut som presenteras i avsnittet ”Hur många avstängningsbeslut verkställde Försäkringskassan?” var felaktigt. Utifrån detta har IAF reviderat kapitel 4.

Arbetsförmedlingens hantering

När det gäller programdeltagare med etableringsersättning är det Arbetsförmedlingen som både utför kontrollen av att kraven för ersättning uppfylls, och som prövar ärenden och fattar beslut om eventuell sanktion. Arbetsförmedlingen har organiserat kontrollarbetet på samma sätt inom alla ersättningsformer, och därför används både signaler och underrättelser internt inom Arbetsförmedlingen även när det gäller programdeltagare. Det gick vi igenom i avsnittet ”Arbetsförmedlingen kontrollerar, utreder och beslutar” i kapitel 1.

[36] Bestämmelserna om varning och avstängning från rätt till ersättning tillämpas med undantag för etableringsersättning som lämnas för deltagande i kartläggning och medverkan till upprättandet av en individuell handlingsplan, 6 kap. 1 § FEA.

Begrepp i den statistiska redovisningen

- Skickade underrättelser avser alla underrättelser som skickades till enheten Ersättningsprövning inom Arbetsförmedlingen.
- Mottagna underrättelser avser alla underrättelser som enheten Ersättningsprövning inom Arbetsförmedlingen tog emot. Mottagna underrättelser kan avskrivas, till exempel om personen inte ansöker om ersättning för dagen för händelsen, eller prövas.
- Prövade underrättelser avser underrättelser som Arbetsförmedlingen utredde och slutförde. Prövade underrättelser kan lämnas utan åtgärd eller leda till beslut om varning eller avstängning från ersättning.
- Sanktionsgrad avser hur stor andel av de prövade underrättelserna som ledde till beslut om varning eller avstängning.

På vilka grunder underrättade Arbetsförmedlingen?

I det här avsnittet redovisas först statistik över Arbetsförmedlingens interna signaler och därefter över avvikelserapporter från fristående aktörer, som rör programdeltagare som fick eller hade möjlighet att få etableringsersättning. Därefter redovisas statistik över de underrättelser som enheten Granskning och kontroll skickade till enheten Ersättningsprövning, båda inom Arbetsförmedlingen. Statistiken visar hur många underrättelser som skickades och vilken punkt i respektive bestämmelse i FEA som angavs som grund.

I vår databas kan vi inte följa vilka signaler eller vilka avvikelserapporter som ledde till underrättelser eller på vilka grunder. Därför redovisar vi antalet signaler, avvikelserapporter och underrättelser separat.

Signaler och avvikelserapporter till enheten Granskning och Kontroll inom Arbetsförmedlingen

Sedan den 1 oktober 2019 skickas automatiska och manuella signaler inom Arbetsförmedlingen, till enheten Granskning och kontroll som hanterar signalerna. Därför avser statistiken över signaler endast perioden oktober–december 2019.[37] En avvikelserapport skickas till Arbetsförmedlingen från de fristående aktörer som anordnar insatser inom ramen för arbetsmarknadspolitiska program, när en person inte deltar i insatser, aktiviteter eller andra arbetsmarknadspolitiska åtgärder inom ett program. Sedan den 1 december 2019 är det enheten Granskning och kontroll som tar emot och hanterar även avvikelserapporterna. Därför avser statistiken över

[37] En signal kan skickas direkt när något har inträffat som har med villkoren för ersättning att göra, eller efter några dagar. Det är inte alltid givet vilken ersättningstyp den arbetssökande hade när händelsen inträffade, på grund av denna fördröjning tillsammans med det faktum att arbetssökande över tid kan röra sig mellan de olika ersättningssystemen.

avvikelserapporter enbart december 2019. Detta tog vi upp i avsnittet ”Enheten Granskning och kontroll tar emot signaler och avvikelserapporter och skickar underrättelser” i kapitel 1.

Signalen ”övrigt” kan användas bland annat när programdeltagaren inte har sökt ett anvisat arbete, tackat nej till ett erbjudet arbete, orsakat att en anställning inte blev av och när hen har sagt upp sig från en anställning eller blivit uppsagd på grund av otillbörligt uppförande.

Tabell 4.1 Skickade signaler fördelat på orsak till signal

Antal och andel, 2019

Orsak till intern signal	Antal	Andel
Uppfyller inte allmänna villkor*	2	< 1 %
Inte besökt eller kontaktat Arbetsförmedlingen eller kompletterande aktör enligt överenskommelse	1 167	30 %
Söker inte arbete aktivt	663	17 %
Medverkar inte till att upprätta handlingsplan	55	1 %
Deltar inte i insats, aktivitet eller åtgärd inom programmet	1 621	41 %
Övrigt	410	10 %
Totalt	**3 918**	**100 %**

* De allmänna villkoren gäller inte för deltagare i etableringsprogrammet. Två personer verkar ha blivit utskrivna från ett program den dag signalen skickades.

Enheten Granskning och kontroll inom Arbetsförmedlingen tog emot totalt 3 918 signaler under perioden oktober–december 2019, när det gäller programdeltagare med etableringsersättning. Det framgår av tabell 4.1. Den klart vanligaste orsaken till att en signal skickades var att programdeltagaren inte deltog i en insats, aktivitet eller åtgärd inom det arbetsmarknadspolitiska programmet. Det var 41 procent av signalerna som skickades av den anledningen. Det var även vanligt att programdeltagaren inte hade besökt eller kontaktat Arbetsförmedlingen eller en kompletterande aktör enligt överenskommelse, 30 procent av signalerna skickades av den orsaken.

Diagram 4.1 Antal skickade signaler per månad 2019

Antalet signaler som skickades internt inom Arbetsförmedlingen när det gäller programdeltagare med etableringsersättning var cirka 1 500 i oktober 2019. Antalet skickade signaler ökade till cirka 1 700 i november och minskade därefter mycket kraftigt i december, till cirka 750. Minskningen var 56 procent.

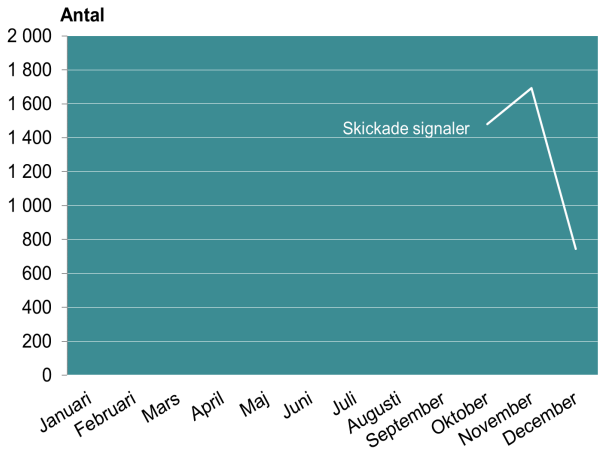

Tabell 4.2 Skickade avvikelserapporter fördelat på orsak till rapport

Antal och andel, 2019

Orsak till avvikelserapport	Antal	Andel
Vård av barn eller sjukdom	5 489	100 %
Arbete	0	0 %
Okänd orsak	7	< 1 %
Annan känd orsak (övrigt)	4	< 1 %
Totalt	**5 500**	**100 %**

Antalet avvikelserapporter som skickades från fristående aktörer till Arbetsförmedlingen när en programdeltagare med etableringsersättning inte deltog i en insats, aktivitet eller åtgärd inom det arbetsmarknadspolitiska programmet, var 5 500 under december 2019. I nästan samtliga fall var orsaken till avvikelserapporten att programdeltagaren vårdade sjukt barn eller för att hen själv var sjuk. Detta framgår av tabell 4.2.

Underrättelser till enheten Ersättningsprövning inom Arbetsförmedlingen

Fram till hösten 2019 var det arbetsförmedlarnas uppgift att skicka underrättelser när det fanns skäl att anta att en person som fick eller begärde etableringsersättning inte uppfyllde villkoren för ersättning. Nu är det enheten Granskning och kontroll som tar emot signaler och skickar underrättelser till enheten Ersättningsprövning inom Arbetsförmedlingen.

Tabell 4.3 Skickade underrättelser med grund i 6 kap. 2 § FEA fördelat på underrättelsegrund

Antal och andel, 2018 och 2019

Misskött sig, 6 kap. 2 § FEA	Antal 2018	Antal 2019	Andel 2018	Andel 2019
Inte medverkat till att upprätta handlingsplan	37	128	< 1 %	< 1 %
Inte lämnat aktivitetsrapport i tid	18 502	30 390	74 %	60 %
Inte besökt eller kontaktat Arbetsförmedlingen tid	2 513	4 133	10 %	8 %
Inte besökt eller kontaktat kompletterande aktör i tid	1 459	5 414	6 %	11 %
Inte deltagit i insats i arbetsmarknadspolitiskt program	1 806	7 648	7 %	15 %
Inte sökt anvisat lämpligt arbete	26	48	< 1 %	< 1 %
Inte sökt anvisad utbildning	25	95	< 1 %	< 1 %
Inte aktivt sökt lämpliga arbeten	517	2 596	2 %	5 %
Totalt	**24 885**	**50 452**	**100 %**	**100 %**

I relation till antalet ersättningstagare under respektive år var antalet skickade underrättelser inom kategorin missköta arbetssökandet:

- 2018: 744 underrättelser per tusen ersättningstagare
- 2019: 1 056 underrättelser per tusen ersättningstagare.

Tabell 4.3 visar att det totala antalet underrättelser när en programdeltagare med etableringsersättning bedömdes ha misskött sig eller sitt arbetssökande, var 24 885 år 2018 och 50 452 år 2019. Det motsvarar 744 respektive 1 056 underrättelser per tusen ersättningstagare. Ökningen var 42 procent mellan åren, när hänsyn tas till antalet ersättningstagare.

En klar majoritet av underrättelserna avsåg programdeltagare som inte hade lämnat in sin aktivitetsrapport till Arbetsförmedlingen i tid. Det var även den vanligaste grunden för underrättelser båda åren: 74 procent 2018 och 60 procent 2019. Ökningen var 64 procent. Som nämns i kapitel 1 skickas dessa underrättelser helt automatiskt. År 2018 var den näst vanligaste grunden för underrättelser att en programdeltagare inte hade besökt eller kontaktat Arbetsförmedlingen senast ett visst datum, 10 procent. År 2019 var den näst vanligaste grunden för underrättelser att en programdeltagare inte hade deltagit i en insats, aktivitet eller åtgärd i ett arbetsmarknadspolitiskt program, 15 procent.

Den största ökningen mellan 2018 och 2019 gäller underrättelser när en programdeltagare inte bedömdes ha sökt lämpliga arbeten aktivt. I faktiska tal var ökningen över 400 procent.

Tabell 4.4 Skickade underrättelser med grund i 6 kap. 3 § FEA fördelat på underrättelsegrund

Antal och andel, 2018 och 2019

Förlängt tiden i arbetslöshet, 6 kap. 3 § FEA	Antal 2018	Antal 2019	Andel 2018	Andel 2019
Avvisat erbjudet lämpligt arbete	60	95	31 %	31 %
Avvisat utbildning som hen anvisats att söka och antagits till	12	21	6 %	7 %
Vållat att anställning inte blev av	36	36	18 %	12 %
Avvisat erbjuden insats i arbetsmarknadspolitiskt program	87	156	45 %	51 %
Totalt	**195**	**308**	**100 %**	**100 %**

I relation till antalet ersättningstagare under respektive år var antalet skickade underrättelser inom kategorin förlänga tiden i arbetslöshet:

- 2018 och 2019: 6 underrättelser per tusen ersättningstagare

Tabell 4.4 visar att det totala antalet underrättelser när en programdeltagare med etableringsersättning bedömdes ha förlängt tiden i arbetslöshet enligt 6 kap. 3 § FEA, var mycket få. Antalet ökade dock från 195 år 2018 till 308 år 2019, en ökning med 58 procent. Det motsvarar 6 underrättelser per tusen ersättningstagare båda åren.

Samtliga underrättelseorsaker ökade, utom en som var den samma båda åren. Antalet underrättelser när en programdeltagare hade avvisat en erbjuden insats, aktivitet eller åtgärd inom etableringsprogrammet ökade mest, med 79 procent.

Tabell 4.5 Skickade underrättelser med grund i 6 kap. 4 § FEA fördelat på underrättelsegrund

Antal och antal per 1 000 ersättningstagare, 2018 och 2019

Orsakat arbetslösheten, 6 kap. 4 § FEA	Antal 2018	Antal 2019	Andel 2018	Andel 2019
Lämnat arbetet utan giltig anledning	8	19	67 %	95 %
Skilts från arbetet pga. otillbörligt uppträdande	4	1	33 %	5 %
Totalt	**12**	**20**	**100 %**	**100 %**

Tabell 4.5 visar att det totala antalet underrättelser när en programdeltagare med etableringsersättning själv hade orsakat sin arbetslöshet enligt 6 kap. 4 § FEA var ännu färre till antalet, endast 12 år 2018 och 20 år 2019. Den vanligaste grunden för en underrättelse var under båda åren att den arbetssökande hade lämnat sitt arbete utan någon giltig anledning.

Diagram 4.2 Skickade underrättelser med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA

Antal per månad, 2019

Antalet underrättelser som skickades när en programdeltagare med etableringsersättning hade misskött sig eller sitt arbetssökande, förlängt tiden i arbetslöshet eller orsakat sin arbetslöshet, var i genomsnitt cirka 4 200 per månad under 2019 men varierade under året. I april nåddes det lägsta antalet underrättelser, cirka 3 700. I juni och juli nåddes toppen med cirka 4 800 underrättelser per månad. I oktober minskade antalet återigen och ökade i december.

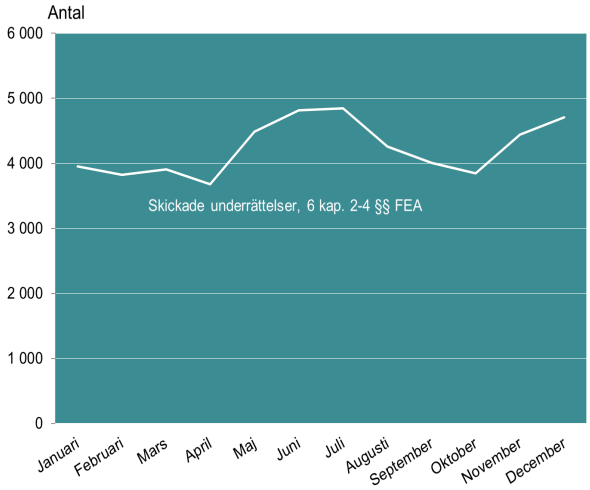

Vilka i etableringsprogrammet fick flest underrättelser?

I det här avsnittet redovisas statistik över underrättelser som enheten Granskning och kontroll skickade till enheten Ersättningsprövning inom Arbetsförmedlingen, när en programdeltagare som fick eller hade möjlighet att få etableringsersättning misskötte sig eller sitt arbetssökande, förlängde tiden i arbetslöshet eller orsakade arbetslösheten. Statistiken redovisas fördelat på programdeltagarnas bakgrundsvariabler.

Utvecklingen mellan åren är beräknad på antalet skickade underrättelser per tusen ersättningstagare. Den tar alltså hänsyn till förändringen av antalet programdeltagare som fick etableringsersättning utbetalt under respektive år.

2018	2019
Antal skickade underrättelser med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA	
25 092	50 780
750	1 062
per tusen ersättningstagare	per tusen ersättningstagare

Det totala antalet underrättelser som skickades inom Arbetsförmedlingen när deltagare i etableringsprogrammet misskötte sig eller sitt arbetssökande, förlängde tiden i arbetslöshet eller orsakade arbetslösheten ökade med mer än 100 procent mellan 2018 och 2019. I relation till antalet ersättningstagare under respektive år var ökningen lägre, 42 procent. Det beror på att antalet programdeltagare som fick etableringsersättning utbetalt var fler 2019 än 2018, se bilaga 1.

Tabell 4.6 Skickade underrättelser med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på kön
Antal och antal per 1 000 ersättningstagare, 2018 och 2019

Kön	Antal 2018	Antal 2019	Antal per 1 000 2018	Antal per 1 000 2019
Kvinnor	11 782	26 768	681	966
Män	13 310	24 012	824	1 194
Totalt	**25 092**	**50 780**	**750**	**1 062**

År 2018 var det fler av de underrättelser som Arbetsförmedlingen skickade som avsåg män än kvinnor, medan det 2019 var tvärtom. Det framgår av tabell 4.6. I relation till antalet ersättningstagare var det fler underrättelser under båda åren som avsåg män än kvinnor. År 2019 avsåg 1 194 skickade underrättelser per tusen ersättningstagare män och 966 avsåg kvinnor.

Mellan 2018 och 2019 ökade antalet skickade underrättelser lite mer för män än för kvinnor, sett i relation till antalet ersättningstagare. Antalet ökade med 45 procent för männen och med 42 procent för kvinnorna.

Tabell 4.7 Skickade underrättelser med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på åldersgrupp

Antal och antal per 1 000 ersättningstagare, 2018 och 2019

Åldersgrupp	Antal 2018	Antal 2019	Antal per 1 000 2018	Antal per 1 000 2019
–24 år	5 880	11 154	935	1 373
25–34 år	8 693	18 073	702	1 015
35–54 år	8 758	18 825	694	993
55– år	1 761	2 728	812	938
Totalt	**25 092**	**50 780**	**750**	**1 062**

Det var vanligare att programdeltagare i den yngre gruppen, till och med 24 år, fick en underrättelse än att programdeltagare i övriga åldersgrupper fick det. Det framgår av tabell 4.7. Antalet underrättelser per tusen ersättningstagare minskade i takt med att programdeltagarnas ålder ökade, med undantag för dem som var 55 år och äldre 2018. År 2019 avsåg 1 373 skickade underrättelser per tusen ersättningstagare den yngre gruppen och 938 avsåg den äldsta, 55 år och äldre.

Mellan 2018 och 2019 ökade antalet skickade underrättelser mycket för tre av fyra åldersgrupper, i relation till antalet ersättningstagare. Den största ökningen, 47 procent, gäller programdeltagare i den yngre gruppen. För åldersgruppen 25–34 år ökade antalet nästan lika mycket, med 45 procent. För gruppen 55 år och äldre ökade antalet underrättelser per tusen ersättningstagare med 16 procent.

Tabell 4.8 Skickade underrättelser med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på utbildningsnivå

Antal och antal per 1 000 ersättningstagare, 2018 och 2019

Högsta utbildning	Antal 2018	Antal 2019	Antal per 1 000 2018	Antal per 1 000 2019
Grundskola*	15 555	32 476	837	1 193
Gymnasium	4 635	9 286	707	1 021
Eftergymnasial utbildning	4 902	9 018	590	786
Totalt	**25 092**	**50 780**	**750**	**1 062**

* Uppgiften inkluderar även personer som saknar formell grundläggande utbildning.

Det var vanligast att programdeltagare med grundskola som högsta utbildning fick en underrättelse. År 2019 avsåg 1 193 skickade underrättelser per tusen ersättningstagare de programdeltagare som endast hade grundskoleutbildning, och 786 avsåg programdeltagare med eftergymnasial utbildning. Det framgår av tabell 4.8. Antalet underrättelser som skickades inom Arbetsförmedlingen minskade per tusen

ersättningstagare både 2018 och 2019, i takt med att programdeltagarnas utbildningsnivå ökade.

Mellan 2018 och 2019 ökade underrättelserna med 43–44 procent både för dem med grundskola och för dem med gymnasium. För programdeltagare med eftergymnasial utbildning ökade antalet med 33 procent för antalet per tusen ersättningstagare.

Tabell 4.9 Skickade underrättelser med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på födelseland

Antal och antal per 1 000 ersättningstagare, 2018 och 2019

Födelseland	Antal 2018	Antal 2019	Antal per 1 000 2018	Antal per 1 000 2019
Sverige	35	35	1 094	343
Norden, utom Sverige	0	1	-	500
Europa, utom Norden	273	748	581	881
Världen, utom Europa	24 784	49 996	752	1 067
Totalt	**25 092**	**50 780**	**750**	**1 062**

Det var vanligast att programdeltagare födda i ett land utanför Europa fick en underrättelse. Under 2019 skickades det 1 067 underrättelser per tusen ersättningstagare inom Arbetsförmedlingen för den gruppen. För programdeltagare födda i ett annat europeiskt land än något av de nordiska, var antalet underrättelser 881 per tusen ersättningstagare. Detta framgår av tabell 4.9. Tabellen visar även att det förekommer att personer födda i Sverige har etableringsersättning. Det beror på att de är födda i Sverige, men har vuxit upp i ett annat land och senare har återvänt till Sverige och deltagit i etableringsprogrammet för nyanlända invandrare.

Den största ökningen mellan 2018 och 2019 gäller programdeltagare som är födda i ett annat europeiskt land än något av de nordiska. Antalet underrättelser per tusen ersättningstagare ökade med 52 procent för den gruppen. Antalet ökade mycket även för dem som föddes i ett land utanför Europa, med 42 procent.

Tabell 4.10 Skickade underrättelser med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på funktionsnedsättning

Antal och antal per 1 000 ersättningstagare, 2018 och 2019

Funktionsnedsättning som innebär nedsatt arbetsförmåga	Antal 2018	Antal 2019	Antal per 1 000 2018	Antal per 1 000 2019
Ingen	24 247	49 471	747	1 067
Fysisk	630	851	824	806
Psykisk, kognitiv eller socialmedicinsk	215	458	1 029	1 139
Totalt	**25 092**	**50 780**	**750**	**1 062**

Det var vanligast att programdeltagare med en psykisk, kognitiv eller socialmedicinsk funktionsnedsättning som innebar nedsatt arbetsförmåga fick en underrättelse. År 2018 skickades det inom Arbetsförmedlingen 1 029 underrättelser per tusen ersättningstagare för den gruppen och 2019 skickades det 1 139. Det framgår av tabell 4.10. Det var inte lika vanligt att programdeltagare med en fysisk funktionsnedsättning fick en underrättelse. År 2019 skickades det 806 underrättelser per tusen ersättningstagare för den gruppen.

Den största ökningen mellan 2018 och 2019 gäller programdeltagare utan någon funktionsnedsättning som innebar nedsatt arbetsförmåga. Antalet skickade underrättelser per tusen ersättningstagare ökade med 43 procent för den gruppen. För programdeltagare med en psykisk, kognitiv eller socialmedicinsk funktionsnedsättning var ökningen 11 procent. För dem med en fysisk funktionsnedsättning minskade i stället antalet underrättelser med 2 procent.

På vilka grunder prövade Arbetsförmedlingen underrättelser och hur många ledde till sanktion?

I det här avsnittet redovisas statistik över Arbetsförmedlingens prövning av underrättelser om att det fanns skäl att anta att programdeltagare som fick etableringsersättning hade misskött sig, förlängt tiden i arbetslöshet eller orsakat arbetslösheten. Statistiken visar hur många underrättelser Arbetsförmedlingen prövade och vilken punkt i respektive bestämmelse i FEA som utgjorde grund för beslutet om sanktion, både det faktiska antalet och i relation till antalet ersättningstagare. Statistiken visar även hur stor andel av de prövade underrättelserna som ledde till beslut om sanktion.

Tabell 4.11 Prövade underrättelser med grund i 6 kap. 2 § FEA fördelat på underrättelsegrund

Antal, antal per 1 000 ersättningstagare och sanktionsgrad, 2019

Misskött sig, 6 kap. 2 § FEA	Antal	Antal per 1 000	Sanktionsgrad
Inte medverkat till att upprätta handlingsplan	18	< 1	94 %
Inte lämnat aktivitetsrapport i tid	18 609	389	97 %
Inte besökt eller kontaktat Arbetsförmedlingen i tid	1 218	25	82 %
Inte besökt eller kontaktat kompletterande aktör i tid	956	20	93 %
Inte deltagit i insats i arbetsmarknadspolitiskt program	1 188	25	95 %
Inte sökt anvisat lämpligt arbete	7	< 1	-
Inte sökt anvisad utbildning	28	1	89 %
Inte aktivt sökt lämpliga arbeten	787	16	97 %
Totalt	**22 811**	**477**	**96 %**

Under 2019 prövade Arbetsförmedlingen totalt 22 811 underrättelser om att deltagare i etableringsprogrammet hade misskött sig eller sitt arbetssökande, vilket motsvarar 477 underrättelser per tusen ersättningstagare. Det framgår av tabell 4.11. Inom den här kategorin underrättelser var det vanligast att Arbetsförmedlingen prövade om aktivitetsrapporten hade lämnats in i tid eller inte. Det var 389 under rättelser per tusen ersättningstagare som prövades med den grunden. Näst vanligast var underrättelser om att programdeltagare inte hade besökt eller kontaktat Arbetsförmedlingen i tid samt inte hade deltagit i en insats aktivitet eller åtgärd i etableringsprogrammet. Det var 25 underrättelser per tusen ersättningstagare som prövades med någon av de grunderna.

96 %

Sanktionsgraden var 96 procent för underrättelser om att programdeltagare hade misskött sig eller sitt arbetssökande 2019.

Andelen prövade underrättelser som ledde till att Arbetsförmedlingen beslutade om sanktion var högst, 97 procent, när det gäller underrättelser om att programdeltagare inte hade lämnat in sin aktivitetsrapport i tid samt inte aktivt hade sökt lämpliga arbeten. Sanktionsgraden var nästan lika hög, 95 procent, för underrättelser när programdeltagare inte hade deltagit i en insats inom etableringsprogrammet. Den lägsta sanktionsgraden hade underrättelser om att programdeltagaren inte hade besökt eller kontaktat Arbetsförmedlingen senaste ett visst datum, 82 procent.

Tabell 4.12 Prövade underrättelser med grund i 6 kap. 3 § FEA fördelat på underrättelsegrund

Antal, antal per 1 000 ersättningstagare och sanktionsgrad, 2019

Förlängt tiden i arbetslöshet, 6 kap. 3 § FEA	**Antal**	**Antal per 1 000**	**Sanktions-grad**
Avvisat erbjudet lämpligt arbete	37	1	97 %
Avvisat utbildning som hen anvisats att söka och antagits till	7	< 1	-
Vållat att anställning inte blev av	9	< 1	-
Avvisat erbjuden insats i arbetsmarknadspolitiskt program	81	2	98 %
Totalt	**134**	**3**	**98 %**

Under 2019 prövade Arbetsförmedlingen totalt 134 underrättelser om att deltagare i etableringsprogrammet hade förlängt tiden i arbetslöshet, vilket motsvarar 3 underrättelser per tusen ersättningstagare. Det framgår av tabell 4.12. Inom den här kategorin underrättelser var det vanligast att Arbetsförmedlingen prövade om

programdeltagare hade avvisat ett erbjudande om en insats, aktivitet eller åtgärd inom ett arbetsmarknadspolitiskt program.

98 %

Sanktionsgraden var 98 procent för underrättelser om att programdeltagare hade förlängt tiden i arbetslöshet 2019.

Andelen prövade underrättelser som ledde till att Arbetsförmedlingen beslutade om sanktion var 98 procent när det gäller underrättelser om att programdeltagare hade avvisat en Antalet prövade underrättelser inom denna kategori är dock så få att sanktionsgraden kan ändras om det tillkommer några beslut.

Tabell 4.13 Prövade underrättelser med grund i 6 kap. 4 § FEA fördelat på underrättelsegrund

Antal, antal per 1 000 ersättningstagare och sanktionsgrad, 2019

Orsakat arbetslösheten, 6 kap. 4 § FEA	Antal	Antal per 1 000	Sanktions-grad
Lämnat arbetet utan giltig anledning	1	< 1	-
Skilts från arbetet pga. otillbörligt uppträdande	0	-	-
Totalt	**1**	**< 1**	**-**

Arbetsförmedlingen prövade endast en underrättelse under 2019 när en programdeltagare själv hade orsakat sin arbetslöshet. Den underrättelsen ledde till ett beslut om sanktion. Detta framgår av tabell 4.13.

Hur många beslut fattade Arbetsförmedlingen per sanktionsnivå och hur lång tid tog det?

I det här avsnittet redovisas statistik över Arbetsförmedlingens handläggning och beslut om sanktion. Statistiken visar hur många beslut om varning respektive avstängning från etableringsersättning som Arbetsförmedlingen fattade när det gäller programdeltagare som misskötte sig eller sitt arbetssökande, både det faktiska antalet och i relation till antalet ersättningstagare. Statistiken visar även hur lång tid det tog för Arbetsförmedlingen att besluta om sanktion när deltagare i etableringsprogrammet hade misskött sig eller sitt arbetssökande, förlängt tiden i arbetslöshet eller orsakat arbetslösheten.

Tabell 4.14 Beslut med grund i 6 kap. 2 § FEA fördelat på sanktionsnivå
Antal, 2018 och 2019

Nivå i sanktionstrappan	Antal 2018	Antal 2019	Antal per 1 000 2018	Antal per 1 000 2019
Varning	8 311	13 751	248	288
Avstängning 1 dag	1 724	5 228	52	109
Avstängning 5 dagar	433	1 875	13	39
Avstängning 10 dagar	133	607	4	13
Avstängning 45 dagar	46	322	1	7
Totalt	**10 647**	**21 783**	**318**	**456**

Under 2019 fattade Arbetsförmedlingen totalt 21 783 beslut om sanktion när deltagare i etableringsprogrammet hade misskött sig eller sitt arbetssökande på något av de sätt som anges i 6 kapitlet 2 § FEA. Det motsvarar 456 sanktionsbeslut per tusen ersättningstagare, en ökning med 43 procent jämfört med 2018 när hänsyn tas till antalet ersättningstagare under respektive år. Sett till det faktiska antalet var ökningen 104 procent. Detta framgår av tabell 4.14.

En klar majoritet av dessa beslut innebar att programdeltagaren fick en varning. Det var 288 beslut per tusen ersättningstagare 2019 som innebar en varning, en ökning med 16 procent jämfört med 2018. När det gäller besluten om avstängning innebar en majoritet båda åren att den att programdeltagaren stängdes av från etablerings-ersättning i 1 ersättningsdag: 109 beslut per tusen ersättningstagare 2019, en ökning med 110 procent jämfört med 2018. Antalet beslut minskade under båda åren i takt med att antalet avstängningsdagar ökade, även om antalet som sagt var betydligt fler under 2019.

Tabell 4.15 Handläggningstid för underrättelser som ledde till sanktion med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA
Mediantid i antal dagar och kvartiler[38], 2019

Första kvartilen	Median	Tredje kvartilen
26 dagar	67 dagar	105 dagar

År 2019 tog det 26 dagar innan Arbetsförmedlingen hade handlagt och fattat beslut om sanktion i en fjärdedel av alla underrättelser om att en deltagare i etablerings-programmet hade misskött sig eller sitt arbetssökande, förlängt tiden i arbetslöshet eller orsakat sin arbetslöshet. Det framgår av tabell 4.15. Mediantiden, det vill säga

[38] Median är det tal som storleksmässigt ligger i mitten av en ordnad talserie. Den första kvartilen är det tal som delar av en ordnad talserie så att en fjärdedel av talen har ett lägre värde än första kvartilen och tre fjärdedelar har ett högre värde. Den tredje kvartilen är det tal som delar av en ordnad talserie så att tre fjärdedelar av talen har ett lägre värde än tredje kvartilen och en fjärdedel har ett högre värde.

den längsta handläggningstiden för hälften av alla ärenden, var 67 dagar. Det tog 105 dagar innan Arbetsförmedlingen hade handlagt och fattat beslut i tre fjärdedelar av dessa underrättelser.

Vilka i etableringsprogrammet fick minst en sanktion?

I det här avsnittet redovisas statistik över deltagare i etableringsprogrammet med etableringsersättning (ersättningstagare) som fick minst en sanktion när Arbetsförmedlingen hade beslutat att de hade misskött sig, förlängt tiden i arbetslöshet eller orsakat arbetslösheten. Statistiken redovisas fördelat på programdeltagarnas bakgrundsvariabler. Utvecklingen mellan åren är beräknad på antalet ersättningstagare som fick minst en sanktion per tusen ersättningstagare. Den tar alltså hänsyn till förändringen av antalet programdeltagare som fick etableringsersättning utbetalt under respektive år.

2018	2019
Antal programdeltagare som fick minst en sanktion med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA	
8 407	16 888
251	353
per tusen ersättningstagare	per tusen ersättningstagare

Det totala antalet programdeltagare med etableringsersättning som fick minst en sanktion när de hade misskött sig eller sitt arbetssökande, förlängt tiden i arbetslöshet eller orsakat arbetslösheten ökade med 100 procent mellan 2018 och 2019. I relation till antalet ersättningstagare under respektive år var ökningen lite lägre, 41 procent. Det beror på att antalet programdeltagare som fick ersättning utbetalt var fler 2019 än 2018, se bilaga 1.

Tabell 4.16 Ersättningstagare som fick minst en sanktion med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på kön

Antal och antal per 1 000 ersättningstagare, 2018 och 2019

Kön	Antal 2018	Antal 2019	Antal per 1 000 2018	Antal per 1 000 2019
Kvinnor	3 924	9 333	227	337
Män	4 483	7 555	278	376
Totalt	**8 407**	**16 888**	**251**	**353**

Antalet kvinnor som fick minst en sanktion 2019 var fler än antalet män. I relation till antalet ersättningstagare var det dock vanligare att män fick minst en sanktion än

att kvinnor fick det. Det var 376 män per tusen ersättningstagare som fick minst en sanktion och 337 kvinnor. Detta framgår av tabell 4.16. Mellan 2018 och 2019 ökade antalet kvinnor som fick minst en sanktion mest, i relation till antalet ersättningstagare. Antalet ökade med 48 procent för kvinnorna och med 35 procent för männen.

Tabell 4.17 Ersättningstagare som fick minst en sanktion med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på åldersgrupp

Antal och antal per 1 000 ersättningstagare, 2018 och 2019

Åldersgrupp	Antal 2018	Antal 2019	Antal per 1 000 2018	Antal per 1 000 2019
–24 år	1 830	3 307	291	407
25–34 år	2 970	6 144	240	345
35–54 år	2 925	6 445	232	340
55– år	682	992	314	341
Totalt	**8 407**	**16 888**	**251**	**353**

År 2018 var det vanligast att programdeltagare i den äldsta gruppen fick en sanktion: 314 programdeltagare som var 55 år och äldre per tusen ersättningstagare. År 2019 var det vanligare att programdeltagare i den yngre gruppen fick minst en sanktion än att programdeltagare i övriga åldersgrupper fick det. Det var 407 programdeltagare till och med 24 år som fick minst en sanktion per tusen ersättningstagare, och i de övriga tre åldersgrupperna var det 340–345 programdeltagare per tusen ersättningstagare som fick det. Detta framgår av tabell 4.17.

Den största ökningen mellan 2018 och 2019 var i åldersgruppen 35–54 år. Antalet programdeltagare som fick minst en sanktion per tusen ersättningstagare ökade med 47 procent i den gruppen. Antalet ökade med 44 procent i åldersgruppen 25–34 år. Bland programdeltagare som var 55 år eller äldre ökade antalet som fick minst en sanktion per tusen ersättningstagare minst, med 9 procent.

Tabell 4.18 Ersättningstagare som fick minst en sanktion med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på utbildningsnivå

Antal och antal per 1 000 ersättningstagare, 2018 och 2019

Högsta utbildning	Antal 2018	Antal 2019	Antal per 1 000 2018	Antal per 1 000 2019
Grundskola*	5 107	10 554	275	388
Gymnasium	1 607	3 068	245	337
Eftergymnasial utbildning	1 693	3 266	204	285
Totalt	**8 407**	**16 889**	**251**	**353**

* Uppgiften inkluderar även personer som saknar formell grundläggande utbildning.

Det var vanligare att programdeltagare med grundskola som högsta utbildning fick minst en sanktion, än att programdeltagare med längre utbildning fick det. År 2019 fick 388 programdeltagare med grundskoleutbildning minst en sanktion per tusen ersättningstagare, och 285 med eftergymnasial utbildning. Antalet programdeltagare som fick minst en sanktion minskade i takt med att utbildningsnivån ökade, sett i relation till antalet ersättningstagare. Detta framgår av tabell 4.18.

Mellan 2018 och 2019 ökade antalet programdeltagare som fick minst en sanktion mest, 41 procent, bland dem med endast grundskoleutbildning. Antalet ökade med nästan lika mycket per tusen ersättningstagare bland dem med eftergymnasial utbildning, och med 38 procent bland dem med gymnasieutbildning.

Tabell 4.19 Ersättningstagare som fick minst en sanktion med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på födelseland

Antal och antal per 1 000 ersättningstagare, 2018 och 2019

Födelseland	Antal 2018	Antal 2019	Antal per 1 000 2018	Antal per 1 000 2019
Sverige	10	13	313	127
Norden, utom Sverige	0	1	-	500
Europa, utom Norden	82	260	174	306
Världen, utom Europa	8 315	16 614	252	355
Totalt	**8 407**	**16 888**	**251**	**353**

Det var flest programdeltagare födda i ett land utanför Europa som fick minst en sanktion. År 2018 var det 8 315 i den gruppen som fick minst en sanktion och under 2019 var det 16 615. Det framgår av tabell 4.19. I relation till antalet ersättningstagare var det 355 programdeltagare som föddes utanför Europa och 306 födda i ett europeiskt land utanför Norden som fick minst en sanktion. Det var vanligast att programdeltagare födda i ett annat nordiskt land än Sverige fick minst en sanktion per tusen ersättningstagare, men det rörde endast en person.

Mellan 2018 och 2019 ökade antalet som fick minst en sanktion mest bland programdeltagare födda i ett europeiskt land utanför Norden. Ökningen per tusen ersättningstagare var 76 procent i den gruppen, och bland dem som föddes i ett land utanför Europa var ökningen 41 procent. Bland programdeltagare födda i Sverige minskade i stället antalet som fick minst en sanktion med nästan 60 procent.

Tabell 4.20 Ersättningstagare som fick minst en sanktion med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på funktionsnedsättning

Antal och antal per 1 000 ersättningstagare, 2018 och 2019

Funktionsnedsättning som innebär nedsatt arbetsförmåga	Antal 2018	Antal 2019	Antal per 1 000 2018	Antal per 1 000 2019
Ingen	7 978	16 387	246	354
Fysisk	303	352	396	333
Psykisk, kognitiv eller socialmedicinsk	126	149	603	371
Totalt	**8 407**	**16 888**	**251**	**353**

Både under 2018 och 2019 var det vanligast att programdeltagare som hade en psykisk, kognitiv eller socialmedicinsk funktionsnedsättning som innebar nedsatt arbetsförmåga fick minst en sanktion, men i relation till antalet ersättningstagare var skillnaderna ändå stora mellan åren. År 2018 var det 603 programdeltagare per tusen ersättningstagare inom den gruppen som fick en sanktion, och 2019 var det 371. År 2018 var skillnaderna i relation till antalet ersättningstagare betydligt större än 2019. Detta framgår av tabell 4.20.

Den största ökningen mellan 2018 och 2019 gäller programdeltagare utan funktionsnedsättning, i relation till antalet ersättningstagare. Antalet som fick minst en sanktion ökade med 44 procent i den gruppen. Antalet programdeltagare som fick minst en sanktion minskade i stället bland dem som hade någon form av funktionsnedsättning som innebar nedsatt arbetsförmåga. Minskningen per tusen ersättningstagare var störst, 38 procent, bland dem som hade en psykisk, kognitiv eller socialmedicinsk funktionsnedsättning, och 16 procent bland dem som hade en fysisk funktionsnedsättning.

Vilka i etableringsprogrammet fick flest sanktioner?

I det här avsnittet redovisas statistik över underrättelser som Arbetsförmedlingen prövade och beslut om sanktioner när programdeltagare som fick etableringsersättning hade misskött sig, förlängt tiden i arbetslöshet eller orsakat arbetslösheten. Statistiken visar antalet prövade underrättelser och sanktioner i relation till det totala antalet ersättningstagare under året, och redovisas fördelat på programdeltagarnas bakgrundsvariabler. Statistiken visar även hur stor andel av de prövade underrättelserna som ledde till beslut om sanktion.

Totalt antal med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA som Arbetsförmedlingen hanterade 2019

Prövade underrättelser	Beslut om sanktioner
22 946	21 951
480	459
per tusen ersättningstagare	per tusen ersättningstagare

96 %

Sanktionsgraden var 96 procent för underrättelser med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA 2019.

Tabell 4.21 Prövade underrättelser och sanktioner med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på kön

Antal per 1 000 ersättningstagare och sanktionsgrad, 2019

Kön	Antal prövade underrättelser per 1 000	Antal sanktioner per 1 000	Sanktions-grad
Kvinnor	449	426	95 %
Män	523	505	97 %
Totalt	**480**	**459**	**96 %**

Under 2019 var det vanligare att Arbetsförmedlingen prövade underrättelser som avsåg män än som avsåg kvinnor. Antalet prövade underrättelser var 523 per tusen ersättningstagare för män, jämfört med 449 för kvinnor. Det var även vanligare med sanktioner bland män än bland kvinnor. Antalet sanktioner var 505 per tusen ersättningstagare för män, jämfört med 426 för kvinnor.

Andelen prövade underrättelser som ledde till ett beslut om sanktion var något högre för män, 97 procent, än för kvinnor, 95 procent. Detta framgår av tabell 4.21.

Tabell 4.22 Prövade underrättelser och sanktioner med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på åldersgrupp

Antal per 1 000 ersättningstagare och sanktionsgrad, 2019

Åldersgrupp	Antal prövade underrättelser per 1 000	Antal sanktioner per 1 000	Sanktions-grad
–24 år	573	558	97 %
25–34 år	464	444	96 %
35–54 år	458	435	95 %
55– år	458	435	95 %
Totalt	**480**	**459**	**96 %**

Under 2019 var det vanligare att Arbetsförmedlingen prövade underrättelser som avsåg programdeltagare i den yngre gruppen än i övriga åldersgrupper. Antalet prövade underrättelser var 573 per tusen ersättningstagare för programdeltagare till och med 24 år, jämfört med 458 för dem som var 35 år eller äldre. Det var även vanligare med sanktioner när det gäller den yngre gruppen. Antalet sanktioner var 558 per tusen ersättningstagare för programdeltagare till och med 24 år, jämfört med 435 för dem som var 55 år eller äldre. Både antalet prövade underrättelser och antalet sanktioner minskade mellan programdeltagare till och med 24 år och de i åldersgruppen 25–34. Mellan åldersgruppen 35–54 år och 55 år och äldre fanns det inga skillnader. Detta framgår av tabell 4.22.

Andelen prövade underrättelser minskade något med att programdeltagarnas ålder ökade. Sanktionsgraden för programdeltagare till och med 24 år var 97 procent, och den var 95 procent för dem som var 55 år eller äldre.

Tabell 4.23 Prövade underrättelser och sanktioner med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på utbildningsnivå

Antal per 1 000 ersättningstagare och sanktionsgrad, 2019

Högsta utbildning	Antal prövade underrättelser per 1 000	Antal sanktioner per 1 000	Sanktions-grad
Grundskola*	538	517	96 %
Gymnasium	447	427	95 %
Eftergymnasial utbildning	368	347	94 %
Totalt	**480**	**459**	**96 %**

* Uppgiften inkluderar även personer som saknar formell grundläggande utbildning.

Under 2019 var det vanligast att Arbetsförmedlingen både prövade underrättelser som avsåg programdeltagare med grundskola som högsta utbildning, och beslutade om sanktion. Antalet prövade underrättelser var 538 per tusen ersättningstagare i den gruppen, och antalet sanktioner var 517 per tusen ersättningstagare. Underrättelser som avsåg arbetssökande med eftergymnasial utbildning både prövades och ledde till beslut om sanktion i lägst grad. Antalet prövade underrättelser var 368 per tusen ersättningstagare i den gruppen, och antalet sanktioner var 347 per tusen ersättningstagare. Både antalet prövade underrättelser och antalet sanktioner minskade i takt med att programdeltagarnas utbildningsnivå ökade. Detta framgår av tabell 4.23

Andelen prövade underrättelser som ledde till att Arbetsförmedlingen beslutade om sanktion var högst för dem med endast grundskola, 96 procent. För programdeltagare med längre utbildning var sanktionsgraden något lägre, 94–95 procent.

Tabell 4.24 Prövade underrättelser och sanktioner med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på födelseland

Antal per 1 000 ersättningstagare och sanktionsgrad, 2019

Födelseland	Antal prövade underrättelser per 1 000	Antal sanktioner per 1 000	Sanktions-grad
Sverige	176	176	100 %
Norden, utom Sverige	500	500	-
Europa, utom Norden	418	392	94 %
Världen, utom Europa	482	461	96 %
Totalt	**480**	**459**	**96 %**

Under 2019 var det vanligast att Arbetsförmedlingen prövade underrättelser som avsåg programdeltagare födda i ett annat nordiskt land än Sverige, 500 per tusen ersättningstagare. Sanktioner var lika många per tusen ersättningstagare. I faktiska tal handlar det dock om endast en underrättelse och två ersättningstagare. För programdeltagare födda i Sverige var antalet lägst: 176 prövade underrättelser per tusen ersättningstagare och lika många sanktioner. Sanktionsgraden var 100 procent. Detta framgår av tabell 4.24.

Andelen prövade underrättelser som ledde till att Arbetsförmedlingen beslutade om sanktion var lite lägre när det gäller programdeltagare födda utanför Norden än i ett av de nordiska länderna, 94 respektive 96 procent.

Tabell 4.25 Prövade underrättelser och sanktioner med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA fördelat på funktionsnedsättning

Antal per 1 000 ersättningstagare och sanktionsgrad, 2019

Funktionsnedsättning som innebär nedsatt arbetsförmåga	Antal prövade underrättelser per 1 000	Antal sanktioner per 1 000	Sanktions-grad
Ingen	481	460	96 %
Fysisk	438	416	95 %
Psykisk, kognitiv eller socialmedicinsk	525	490	93 %
Totalt	**480**	**459**	**96 %**

Under 2019 var det vanligast att Arbetsförmedlingen både prövade underrättelser som avsåg programdeltagare med en psykisk, kognitiv eller socialmedicinsk funktionsnedsättning som innebar nedsatt arbetsförmåga, och beslutade om sanktion. Antalet prövade underrättelser var 525 per tusen ersättningstagare för den gruppen, och antalet sanktioner var 490 per tusen ersättningstagare. Underrättelser som avsåg programdeltagare med en fysisk funktionsnedsättning både prövades och ledde till beslut om sanktion i lägst grad. Antalet prövade underrättelser var 438 per tusen

ersättningstagare för den gruppen, och antalet sanktioner var 416 per tusen ersättningstagare. Detta framgår av tabell 4.25.

Andelen prövade underrättelser som ledde till att Arbetsförmedlingen beslutade om sanktion var högst för programdeltagare utan någon funktionsnedsättning som innebar nedsatt arbetsförmåga, 96 procent. Sanktionsgraden var 93 procent för dem med en psykisk, kognitiv eller socialmedicinsk funktionsnedsättning.

Försäkringskassans hantering

Efter att Arbetsförmedlingen har fattat ett beslut om att en programdeltagare med etableringsersättning ska stängas av från ersättning i ett visst antal dagar, beslutar Försäkringskassan vilka dagar som ska ingå i avstängningsperioden och verkställer beslutet. För att Försäkringskassan ska kunna verkställa ett beslut om avstängning måste programdeltagaren dels ansöka om ersättning för de aktuella dagarna, dels ha rätt till ersättning. Det gick vi igenom i avsnittet ”Försäkringskassan verkställer beslut om avstängning” i kapitel 1.

Begrepp i den statistiska redovisningen

Antag att Arbetsförmedlingen har beslutat om avstängning från ersättning i tio dagar.

- Icke verkställda Om programdeltagaren inte ansöker om ersättning för någon av dagarna kan beslutet inte verkställas alls.
- Delvis verkställda Om programdeltagaren ansöker om ersättning för sex av dagarna kan beslutet verkställas endast för de sex dagarna.
- Helt verkställda Först om och när programdeltagaren ansöker om ersättning även för de resterande fyra dagarna kan beslutet verkställas helt.

Hur många avstängningsbeslut verkställde Försäkringskassan?

I det här avsnittet redovisas statistik över Försäkringskassans verkställande av Arbetsförmedlingens beslut om avstängning från etableringsersättning med grund i 6 kap. 2–4 §§ FEA. Statistiken visar hur många och hur stor andel av avstängningsbesluten som Försäkringskassan verkställde. Statistiken visar även hur många av samtliga beslutade avstängningsdagar som verkställdes.

Arbetsförmedlingen fattade 8 141 beslut om avstängning från etableringsersättning 2019.

Tabell 4.26 Helt, delvis och icke verkställda avstängningsbeslut
Antal, 2019

Helt verkställda	Delvis verkställda	Inte verkställda
7 158	102	881

Under 2019 verkställde Försäkringskassan 7 158 av Arbetsförmedlingens 8 141 beslut om avstängning från etableringsersättning helt. Det innebär att programdeltagarna stängdes av från ersättning under samtliga de dagar som varje beslut omfattade. Det var 102 av besluten som verkställdes delvis. Det innebär att programdeltagarna stängdes av från några av de dagar som varje beslut omfattade, men inte alla. Försäkringskassan verkställde inte 881 beslut om avstängning från ersättning.

Diagram 4.3 Verkställda beslut,
Andel, 2019

Under 2019 verkställde Försäkringskassan 88 procent av Arbetsförmedlingens beslut om avstängning från etableringsersättning helt. Det var 1 procent av besluten som verkställdes delvis. Resterande 11 procent av avstängningsbesluten verkställdes inte. Detta framgår av diagram 4.3.

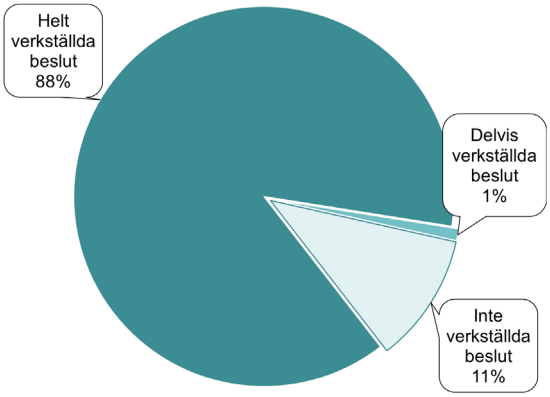

Diagram 4.4 Verkställda dagar av alla beslutade avstängningsdagar
Antal, 2019

Under 2019 beslutade Arbetsförmedlingen om avstängning från etableringsersättning för totalt sett 35 676 dagar. Av diagram 4.4 framgår det att Försäkringskassan verkställde avstängningen för 28 515 av dessa dagar, vilket är 80 procent. För resterande 20 procent, 7 161 dagar, verkställdes inte avstängningen från ersättning.

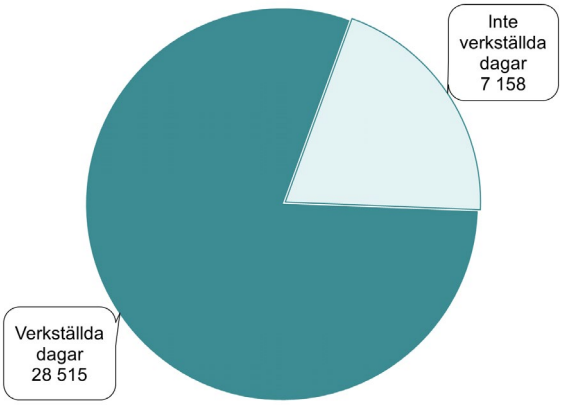

Källor

Lag (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (ALF)

Förordning (1997:835) om arbetslöshetsförsäkring

Förordning (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Förordning (2007:1030) med instruktion för Arbetsförmedlingen.

Förordningen (2017:819) om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser (FEA)

Inspektionens för arbetslöshetsförsäkringens föreskrifter (IAFFS 2015:3) om lämpligt arbete

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens föreskrifter (IAFFS 2017:5) om godtagbara skäl för en programdeltagare att inte aktivt söka lämpliga arbeten

Bilaga 1 Antal ersättningstagare inom de olika ersättningsformerna

Här redovisas statistik över antalet ersättningstagare, det vill säga arbetssökande som fick arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning respektive etableringsersättning under 2018 respektive 2019. En ersättningstagare definieras i den här granskningen som en arbetssökande som har fått ersättning utbetalt någon gång under det aktuella året.

Arbetslöshetsersättning	Aktivitetsstöd & utvecklingsersättning	Etableringsersättning
2018 223 866	2018 219 097	2018 33 448
2019 237 876	2019 198 871	2019 47 801

Tabell B.1 Antal ersättningstagare fördelat på kön och ersättningsform

Kön	Arbetslöshets-ersättning 2018	Arbetslöshets-ersättning 2019	Aktivitets-stöd 2018	Aktivitets-stöd 2019	Etablerings-ersättning 2018	Etablerings-ersättning 2019
Kvinnor	108 697	115 189	100 690	91 356	17 302	27 696
Män	115 169	122 687	118 407	107 515	16 146	20 105
Totalt	**223 866**	**237 876**	**219 097**	**198 871**	**33 448**	**47 801**

Tabell B.2 Antal ersättningstagare fördelat på åldersgrupp och ersättningsform

Åldersgrupp	Arbetslöshets-ersättning 2018	Arbetslöshets-ersättning 2019	Aktivitets-stöd 2018	Aktivitets-stöd 2019	Etablerings-ersättning 2018	Etablerings-ersättning 2019
–24 år	10 984	12 242	36 544	30 892	6 287	8 120
25–34 år	56 717	61 426	51 177	46 942	12 376	17 807
35–54 år	107 467	113 214	88 483	80 705	12 615	18 965
55– år	48 698	50 994	42 893	40 332	2 170	2 909
Totalt	**223 866**	**237 876**	**219 097**	**198 871**	**33 448**	**47 801**

Tabell B.3 Antal ersättningstagare fördelat på utbildningsnivå och ersättningsform

Utbildning	Arbetslöshets-ersättning 2018	Arbetslöshets-ersättning 2019	Aktivitets-stöd 2018	Aktivitets-stöd 2019	Etablerings-ersättning 2018	Etablerings-ersättning 2019
Grundskola*	46 661	49 674	77 590	75 402	18 562	27 231
Gymnasium	97 456	101 887	90 443	77 495	6 571	9 092
Eftergymnasial utbildning	79 749	86 315	51 064	45 974	8 315	11 478
Totalt	**223 866**	**237 876**	**219 097**	**198 871**	**33 448**	**47 801**

* Uppgiften inkluderar även personer som saknar formell grundläggande utbildning.

Tabell B.4 Antal ersättningstagare fördelat på födelseland och ersättningsform

Födelseland	Arbetslöshets-ersättning 2018	Arbetslöshets-ersättning 2019	Aktivitets-stöd 2018	Aktivitets-stöd 2019	Etablerings-ersättning 2018	Etablerings-ersättning 2019
Sverige	140 697	147 191	103 564	85 295	32	102
Norden, utom Sverige	4 526	4 384	3 269	2 700	0	2
Europa, utom Norden	24 685	26 121	20 204	16 204	470	849
Världen, utom Europa	53 958	60 180	92 060	94 672	32 946	46 848
Totalt	**223 866**	**237 876**	**219 097**	**198 871**	**33 448**	**47 801**

Tabell B.5 Antal ersättningstagare fördelat på funktionsnedsättning och ersättningsform

Funktionsned-sättning	Arbetslöshets-ersättning 2018	Arbetslöshets-ersättning 2019	Aktivitets-stöd 2018	Aktivitets-stöd 2019	Etablerings-ersättning 2018	Etablerings-ersättning 2019
Ingen	191 791	208 367	155 446	143 467	32 008	46 343
Fysisk	16 284	14 074	28 107	24 214	1 093	1 056
Psykisk, kognitiv eller social-medicinsk	15 791	15 435	35 544	31 190	347	402
Totalt	**223 866**	**237 876**	**219 097**	**198 871**	**33 448**	**47 801**

Bilaga 2 Uttag av vissa data

För att få fram de signaler som skickades inom Arbetsförmedlingen när det gäller arbetssökande som fick eller begärde arbetslöshetsersättning, har vi sökt ut personer som var registrerade i sökandekategorierna 11 (öppet arbetslös), 21 (deltidsarbetslös), 22 (timanställd), 23 (yrkesfiskare), 96 (öppet arbetslös, felregistrering av beslut), 97 (öppet arbetslös, avbrott/återkallande av beslut) eller 98 (öppet arbetslös, slutförd beslutsperiod) när signalen skickades eller senast en vecka efter att signalen skickades.

För att få fram de signaler som skickades inom Arbetsförmedlingen när det gäller programdeltagare som fick eller hade möjlighet att begära aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning har vi sökt ut personer som var registrerade i sökandekategorierna 46 (start av näringsverksamhet), 54 (arbetspraktik), 69 (jobbgaranti för ungdomar), 70 (jobb- och utvecklingsgarantin), 75 (projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning), 80, (förberedande insatser), 81 (arbetsmarknadsutbildning), 83 (förberedande utbildning), 86 (validering) eller 87 (arbetsträning med handledare). För programdeltagare som fick eller hade möjlighet att begära etableringsersättning var sökandekategorierna 28 (etableringsprogrammet, kartläggning) eller 68 (etableringsprogrammet).

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen
Box 210
641 22 Katrineholm

Telefon: 0150-48 70 00
E-post: iaf@iaf.se
www.iaf.se